

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM

**DVACET LET VYDÁVÁNÍ
ODBORNÉHO TISKU
ROČENKA
ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ**
Období mnoha změn
Produkce a nakládání s odpady
Přehled právních předpisů
Ukazatele komunálního odpadu

ODBORNÝ MĚSÍČNÍK O ODPADECH A DRUHOTNÝCH SUROVINÁCH
SPECIALISED MONTHLY JOURNAL ON WASTES AND SECONDARY MATERIALS

CENA 88 Kč

2010

7-8

Sbíráme zářivky, pěstujeme lepší životní prostředí

Najděte si nejbližší sběrné místo s malou sběrnou nádobou
na www.ekolamp.cz/mapa.

Máte o malou sběrnou nádobu zájem? Chcete využít zajímavé
finanční bonusy? Pro více informací a objednání sběrné nádoby
navštivte www.ekolamp.cz/msn.

ekolamp

A-TEC servis s. r. o.

Příborská 2320, 738 01 Frýdek-Místek
tel.: 596 223 041, fax: 596 223 049,
e-mail: info@a-tec.cz

Naše společnost Vám nabízí následující produkty a služby:

● VOZIDLA PRO SVOZ ODPADU HALLER

nástavby o objemu 11 – 28 m³
pro nádoby 110 litrů – 7 m³
vhodné pro svoz domácího
a průmyslového odpadu.

● ZAMETACÍ STROJE SCARAB

nástavby o objemu nádrže na
smeti 2 – 8 m³ se širokou škálou
dalších přídatných zařízení,
dodávky jsou možné také včetně
výměnného systému a dodávek
nástaveb pro zimní údržbu
chodníků a komunikací.

● VOZIDLA MULTICAR M 26 A MULTICAR FUMO

včetně veškerých nástaveb,
ve spojení s výměnnou zametací
nástavbou SCARAB a nástavbami
pro zimní údržbu představují
špičkový produkt pro celoroční
údržbu chodníků a komunikací.

ASTON

SLUŽBY V EKOLOGII

Váš partner pro ekologii

POSKYTOVANÉ SLUŽBY:

- Odstranění odpadů na vlastních zařízeních
- Čištění kanalizací, jímek a lapolů
- Přetřídění, separace a využití odpadů
- Zavádění systému odpadového hospodářství
- Poradenství v oblasti ekologie
- Kontejnerová a cisternová doprava ADR

ASTON - služby v ekologii, s.r.o.
nám. Fr. Křížika 1886, 390 01 Tábor
tel./fax: 381 257 077, e-mail: info@aston-eco.cz
www.aston-eco.cz

Společnost INISOFT s.r.o. pořádá pro všechny zájemce v nejbližších termínech tato školení:

Změny zákona o odpadech vyvolané euronovelou účinnou od 1. 7. 2010

*Určeno pro původce odpadů
i oprávněné osoby*

Praha – 14. 9. 2010
Plzeň – 16. 9. 2010
České Budějovice – 21. 9. 2010
Olomouc – 22. 9. 2010

[více informací na
www.inisoft.cz](http://www.inisoft.cz)

inisoft

software pro odpady,
obaly a ekologii

Ceské ekologické manažerské centrum

pro vás ještě vydává časopis
o obnovitelných zdrojích
energie a energeticky
úsporných opatřeních

Objednávky na adrese:

DUPRESS

Podolská 110, 147 00 Praha 4

tel.: 243 433 396

e-mail: dupress@tnet.cz

OCHRANA ŽIVOTNÍHO
PROSTŘEDÍ & BEZPEČNOST

SKLADY NEBEZPEČNÝCH LÁTEK

- Pochůzná sklady pro nebezpečné látky
- Pochůzná protipožární sklady
- Regálové sklady pro nebezpečné látky
- Regálové protipožární sklady
- Kompletní kontejnerové sklady
- Individuální řešení

» Legislativně vyhovující řešení pro skladování nebezpečných látek «

Vyžádejte si nyní zdarma novou DENIOS-brožuru

„SKLADY NEBEZPEČNÝCH LÁTEK“ včetně aktuálních informací k legislativě:

Tel. 800 383 313 nebo www.denios.cz

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM

Odborný měsíčník o odpadech a druhotných surovinách
Specialised monthly journal on waste and secondary materials
ČESTNÝ ČLEN ČESKÉ ASOCIACE ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČLEN SDRUŽENÍ VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÝCH SLUŽEB
Časopis je na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR
Časopis vychází s podporou Státního fondu životního prostředí ČR

Ročník 11

Číslo 7-8/2010

Vydavatel

CEMC

České ekologické manažerské centrum
IČO: 45249741
www.cemc.cz

Adresa redakce

Jevanská 12, 100 31 Praha 10
P.O.BOX 161

Fax: 274 775 869

E-mail: forum@cemc.cz

www.odpadoveforum.cz

Šéfredaktor

Ing. Tomáš Řezníček
Telefon: 274 784 067

Odborný redaktor

Ing. Ondřej Procházka, CSc.
Telefon: 274 784 448

Redakční rada

Ing. Karel Bláha, CSc.,
Ing. Jiří Dostál, Ing. Erik Geuss,
Ing. Regina Fibichová,
prof. RNDr. Jiří Hřebíček, CSc.,
prof. Ing. Dagmar Juchelková, Ph.D.,
Ing. Jindřich Kalivoda,
doc. RNDr. Jana Kotovicová, Ph.D.,
Ing. František Kostelník
Ing. Ladislava Kučná,
prof. Ing. Mečislav Kuraš, CSc.
JUDr. Ing. Petr Měchura,
JUDr. Patrik Roman,
doc. Ing. Lubomír Růžek, CSc.,
Ing. Ladislav Špaček, CSc.,
Ing. Petr Šulc, Mgr. Tomáš Ulehla

PŘEDPLATNÉ A EXPEDICE

DUPRESS

Podolská 110, 147 00 Praha 4
Telefon: 241 433 396

e-mail: dupress@seznam.cz

Cena jednotlivého čísla 88 Kč

Roční předplatné 880 Kč

Předplatné a distribuce v SR

Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a. s.

oddelenie inej formy predaja

Vajnorská 137, P.O.Box 183

830 00 Bratislava 3

Tel.: 00421/2/44 45 88 21,

44 44 27 73, 44 45 88 16,

Fax: 00421/2/44 45 88 19

E-mail: predplatne@abompkapa.sk

Cena jednotlivého čísla 3,32 €

Roční předplatné 36,51 €

Sazba a repro

Petr Martin – Lípová 4, 120 00 Praha 2

Tisk

LK TISK, v. o. s.

Masarykova 586, 399 01 Milevsko

PŘÍJEM OBJEDNÁVEK

I PODKLADŮ INZERCE

JE V REDAKCI

Za věcnou správnost příspěvku ručí autoři. Nevyžádané příspěvky se nevracejí. Jakékoli užití celku nebo části časopisu rozmnožováním je bez písemného souhlasu vydavatele zakázáno.

ISSN 1212-7779

MK ČR E 8344

Rukopisy do sazby 21. 6. 2010

Vychází 14. 7. 2010

ODPADOVÉ FÓRUM PŘIPRAVUJE

Září

Odpad měsíce:

AUTOVRAKY

Téma měsíce:

PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ

Redakční uzávěrka: 23. července

Inzertní uzávěrka: 12. srpna

Číslo vyjde: 1. září

Říjen

Odpad měsíce:

PNEUMATIKY

VYTĚŽENÉ ZEMINY

Redakční uzávěrka: 27. srpna

Inzertní uzávěrka: 16. září

Číslo vyjde: 6. října

Listopad

Odpad měsíce:

NEBEZPEČNÉ ODPADY

Téma měsíce:

ELEKTROODPAD

Redakční uzávěrka: 24. září

Inzertní uzávěrka: 14. října

Číslo vyjde: 3. listopadu

Prosinec

Téma měsíce:

BIOPLYN

EKOLOGICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ,

VÝCHOVA A OSVĚTA

Redakční uzávěrka: 22. října

Inzertní uzávěrka: 11. listopadu

Číslo vyjde: 1. prosince

Odebíráte pravidelně náš časopis?

Jestliže ano, rádi bychom si od vás přečetli (nebo i slyšeli), co se vám na něm líbí a co v něm podle vás chybí.

Rovněž uvítáme zprávy, co je u vás ve firmě, úradě, instituci nebo v okolí nového. Nebo co vám v oblasti kolem odpadů vadí či naopak co vítáte. Nejzajímavější dopisy či jejich části otiskneme.

Pište na forum@cemc.cz.

Máme zájem, aby se co nejvíce odborníků dostalo k informacím v časopisu!

Proto další výtisky zasílané na stejnou adresu jsou za poloviční cenu.

Již tři roky nezvyšujeme cenu časopisu, ale jen rozsah a kvalitu!

Elektronický bulletin WASTE FORUM

Jednou měsíčně redakce časopisu ODPADOVÉ FÓRUM rozesílá elektronicky informaci o právě vycházejícím čísle a o tom, co se připravuje, a také aktuální informace o blížících se akcích, jejichž organizátoři nestihli uzávěrku čísla.

Bulletin je rozesílán bezplatně všem, kdo o to požádají, bez ohledu na to, jestli odebírají časopis či nikoli. Připravujeme jej v jednoduché formě bez grafiky a bez příloh s odkazy na internetové stránky Odpadového fóra (www.odpadoveforum.cz), abychom zbytečně nezatěžovali poštovní schránky adresátů.

Adresář v současné době zahrnuje přes 6000 adres z České republiky a další ze Slovenska. Zahrnuje jak společné adresy firem či institucí,

tak a hlavně osobní adresy pracovníků firem, úřadů, škol, nezávislých expertů, neziskových organizací, profesních svazů atd. Adresář průběžně aktualizujeme, čistíme, doplňujeme a současně odstraňujeme ty, kteří nám sdělí, že si bulletin WASTE nepřejí dostávat.

Nedostáváte-li bulletin WASTE a chcete, abychom vám jej posílali, napište nám:

prochazka@cemc.cz.

Dostávali jste WASTE a již nedostáváte?

Pokud jste neměnili adresu, pak je nejspíše na vině antispamový filtr vašeho počítače či serveru. V posledních měsících se tyto případy množí a my to neovlivníme. Mnozí to řeší tak, že si bulletin nechávají posílat na soukromou adresu.

Časopis ODPADOVÉ FÓRUM je mediálním partnerem akcí:

TOP 2010

Konference Technika ochrany prostředí
15. – 17. 6., Častá-Papiernička,
Slovensko

**Biologicky
rozložitelné
odpady**

6. ročník mezinárodní
konference z cyklu
Odpadové dny
22. – 24. 9.,
Náměstí nad Oslavou

**DEŇ ODPADOVÉHO
HOSPODÁŘSTVA 2010**

6. ročník kongresu
11. 11., Bratislava, Slovensko

Obsah

SPEKTRUM

- 6 Konference ODPADY 21
- 7 Ohlédnutí za veřejným projednáváním v Karviné
L. Obal
- 8 Suroviny v popelnici
E. Polívka
- 9 WANTENVI 2010
- 10 Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2010 – jaký byl program
Redakce
- 42 Senátní návrh novely zákona o odpadech

DVACET LET VYDÁVÁNÍ ODBORNÉHO TISKU

- 12 Rozhovor se šéfredaktorem časopisu Odpadové fórum
- 14 Vývoj odpadového hospodářství v posledních 20 letech a role odborného tisku
V. Havránková
- 16 Ohlédnutí a zamýšlení nad dvaceti roky existence časopisu(ů)
B. Beneš
- 18 Dvacet let odpadového hospodářství při pohledu „ze strany“
A. Kopecký
- 19 Dvacetiletí odborného tisku pro odpadové hospodářství
J. Mikoláš
- 20 20 let odborného tisku pro odpadové hospodářství a vybrané aktivity MŽP v OH
Redakce

ROČENKA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

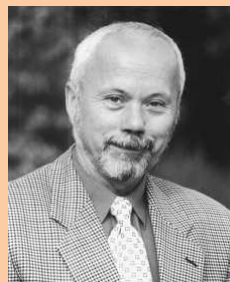
- 22 Období mnoha změn – rok 2009 a 2010
T. Řezníček
- 24 Produkce a nakládání s odpady v roce 2008
J. Valta, M. Smetanová
- 30 Hodnocení zpětného odběru obalů a nakládání s nimi
G. Šepelová, J. Špůr
- 32 Přehled předpisů EU za období ode dne 1. června 2009 do 31. května 2010
J. Jarešová
- 33 Normy v odpadovém hospodářství a v souvisejících oblastech
J. Kotrčová
- 34 Ukazatele komunálního odpadu z domácností
Z. Kotoulová, B. Černík, L. Benešová
- 36 Přehled právních předpisů za rok 2009 a 2010
Redakce
- 37 Metodické pokyny, sdělení a stanoviska MŽP pro oblast odpadového hospodářství
J. Kotrčová
- 38 Výsledky činnosti ČIŽP na úseku odpadového hospodářství, obalů a chemických látek za rok 2009
P. Havelka
- 41 Centrum pro hospodaření s odpady 2009 – 2010
D. Sirotková
- 42 Odpadové hospodářství na CENIA v roce 2010
J. Valta
- 43 Pět let kolektivního plnění zpětného odběru elektrozařízení
T. Ulverová
- 44 Projekty výzkumu a vývoje z Centrální evidence projektů
J. Kotrčová

SERVIS

- 46 Resumé
- 46 Kalendář

FOTO NA TITULNÍ STRANĚ:
T. ŘEZNÍČEK

Jak bude vypadat nový zákon?

U posledního již tradičního kulatého stolu, konaného pod záštitou paní ministryně Rut Bízkové, se především mluvilo o již dlouho diskutovaném novém zákonu o odpadech. Nyní již konečně bude zpracováván podle nových zásad daných Rozšířenými tezemi rozvoje odpadového hospodářství České republiky. Na tomto materiálu se již podíleli i externí odborníci v rámci osmi pracovních skupin, což je velmi pozitivní posun. Bylo konstatováno, že se teze zaměřují především na nezbytné a sporné definice nových termínů, na ekonomické nástroje a na technické podmínky. Má-li však nový zákon uspokojit všechny podmínky, které nám s neochvějnou pravidelností a intenzitou přicházejí od evropských úředníků, lze očekávat, že bude opět velmi rozsáhlý a toho se mnozí bojí.

Dělal jsem si soukromou statistiku a z té vyplynulo, že první zákon o odpadech z roku 1991 měl 17 paragrafů a jednu novelu. Zákon druhý z roku 1997 měl 45 paragrafů a byl novelizován čtyřikrát. Třetí a zatím poslední zákon o odpadech z roku 2001 měl ve své původní podobě již 89 paragrafů a byl zatím novelizován osmadvacetkrát a proto má dnes již 124 paragrafů! A to nemluvím o dalších desítkách souvisejících zákonů, jež ignorovat nelze. Nelze také zapomenout na prováděcí vyhlášky, kterých máme letos dvacet a sedmáct jejich novel, k dvaceti metodickým pokynům, návodů a doporučení, přes sto norem a mohl bych pokračovat dál. A potom tu jsou desítky evropských směrnic, rozhodnutí a hlavně přímo platících nařízení Evropské komise. Doufejme, že tato časová, množstevní a druhová řada nebude pokračovat, jinak bychom se mohli dočkat neuvěřitelně rozsáhlého a proto zcela nepoužitelného právního předpisu.

V souvislosti s často prezentovanou nutností omezování administrativní zátěže nezbyvá než doufat, že autoři nových předpisů si vezmou k srdci starou zásadu, že čím jednodušší, tím krásnější, ale hlavně použitelnější.

T. Řezníček

Konference ODPADY 21

Ve dnech 4. a 5. května 2010 se uskutečnil v Ostravě jubilejní **10. ročník konference s mezinárodní účastí ODPADY 21** věnovaný odpadovému hospodářství středoevropských zemí. Konference je součástí cyklu ODPADOVÉ DNY 2010, nad kterým převzalo záštitu Ministerstvo životního prostředí.

Organizátory dvoudenní konference ODPADY 21 jsou Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje a akciová společnost FITE a. s., z Ostravy.

Konference se zúčastnilo přes sto odborníků na odpadové hospodářství z České republiky, Slovenska, Polska, Rakouska a Německa.

Konference byla slavnostně zahájena za účasti Rut Bízkové, ministryně životního prostředí, Miroslava Nováka, náměstka hejtmána Moravskoslezského kraje, Dalí-

bora Madeje, náměstka primátora města Ostravy a zástupců organizátorů konference a Krajské hospodářské komory.

Na konferenci bylo předneseno celkem 16 odborně zaměřených referátů rozdělených do dvou tématických okruhů:

- Integrovaný systém nakládání s komunálními odpady – plnění POH;
- Využívání komunálního odpadu z pohledu zajištění energií pro zásobování obyvatelstva.

Konference se zabývala současným stavem odpadového hospodářství, zejména možnostmi využívání komunálních odpadů.

Účastníci konference na závěr poděkovali ústy hlavního organizátora paní ministryni Bízkové za přínos pro odpadové hospodářství v České Republice a za nastavení účinné spolupráce mezi hlavními partnery odpadového hospodářství.

Doporučení z jednání

- Urychleně řešit výši poplatků od občanů za nakládání s komunálním odpadem ze stávajících 500 Kč na asi 1500 Kč, případně tuto hranici úplně zrušit.
- Správně nastavit poplatky za skládkování s cílem zásadně omezit skládkování směsných komunálních odpadů. Navýšenou částku směřovat zpět do rozvoje odpadového hospodářství.
- Pokračovat v podpoře využívání druhotných surovin, tyto právně definovat pro využití ke snížení množství odpadů a tím i k předcházení vzniku odpadů.
- Podporovat budování integrovaných systémů nakládání s komunálním odpadem a při jejich tvorbě respektovat zahraniční zkušenosti, a to jak kladné tak záporné.

Z podkladů organizátorů upravila redakce

Veřejné projednávání záměru KIC

Na závěr prvního dne konání Konference ODPADY 21 v Ostravě se někteří účastníci přesunuli do nedaleké Karviné, kde shodou okolností probíhalo veřejné projednávání záměru na výstavbu **Integrovaného systému nakládání s komunálními odpady v Moravskoslezském kraji (KIC)**.

O samotném projednávání jsme otiskli již jednu zprávu z pera J. Mertla, ředitele technických služeb Karviná v minulém čísle. Dále na stejné téma přinášíme v tomto čísle článek Ohlédnutí za veřejným projednáním v Karviné od Ing. L. Obala, ředitele zkušební laboratoře měření emisí Technických služeb ochrany ovzduší Ostrava, s. r. o.

Sám jsem se tohoto projednávání také

zúčastnil a můj osobní dojem se v podstatě ztotožňuje s těmito příspěvky. Vzhledem k tomu, že jsem se velmi podrobně zabíral veřejným projednáváním záměru na přestavbu spalovny nebezpečných odpadů v Rybitví v Pardubickém kraji (*více viz Odpadové fórum č. 4/2010*), zajímalo mne, jak proběhne projednávání na spalovnu komunálních odpadů v Karviné.

Především chci pochválit zástupce investora, který stručně, výstižně a profesionálně seznámil občany se záměrem. Poněkud dlouhé a nepřesvědčivé bylo vystoupení projektanta a zpracovatele posudku. Překvapilo vystoupení či spíše nevystoupení některých zástupců měst a obcí. Nejspíše se na tom

podepsaly blížící se volby, kvůli kterým někteří zástupci měst změnili svůj původně pozitivní přístup na negativní či nejasný postoj. O to více měli možnost svou rétoriku předvést zástupci občanského sdružení a ekologického hnutí. Šlo o emocionální vystoupení při použití hospodských způsobů přecházejících až do militantních negativistických formulací a osobního napadání, zaštiťujícího se rádobou technickými formulacemi. A prostí občané nestačili věřit svým uším. Jeden z účastníků při předčasném odchodu charakterizoval trefně vystoupení těchto pseudo-obdobníků jako panoptikum.

Šest hodin strávených v polozaplněném sále kulturního domu v Karviné by se mohlo zdát pro někoho jako ztráta času, ale ukázaly na to, že veřejné projednávání takovýchto velkých investičních akcí je nutno připravovat velmi pečlivě, obezřetně a pokusit se předcházet neodborným vystoupením ekologických aktivistů. Čeká nás v republice několik dalších takovýchto akcí a bylo by škoda, kdyby navrch měli stále jen výše uvedení odpůrci všeho.

Nutno tuto stručnou poznámku doplnit konstatováním, že Ministerstvo životního prostředí začátkem června letošního roku vydalo k tomuto záměru souhlasné stanovisko z hlediska přijatelnosti vlivů záměru na životní prostředí.

Pohled na předsednictvo při veřejném projednávání

T. Řezníček

Ohlédnutí za veřejným projednáním v Karviné

Dne 4. 5. 2010 se v odpoledních a večerních hodinách uskutečnilo veřejné projednání záměru Krajského integrovaného centra využívání komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji. Veřejné projednání proběhlo v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Zde je několik postřehů z tohoto veřejného projednání.

Prvním postřehem je to, že i když záměr spadá do kompetence Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, byl nakonec celý proces posuzování svěřen Ministerstvu životního prostředí, aby byla vyloučena možná podjatost Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, kdy Moravskoslezský kraj je akcionářem budoucího investora společnosti KIC Odpady, a. s.

Po obecném úvodu, který obstarali zástupci MŽP, byl oznamovatelem (tedy investorem) velice srozumitelně představen celý záměr. Poté o všech vlivech a významnosti těchto vlivů pohovořil, dle mého názoru až moc obsírně, zpracovatel dokumentace a na závěr vše shrnul zpracovatel posudku, kterého určilo MŽP. Po těchto vystoupeních se k záměru vyjádřili zástupci dotčených obcí a zástupci dotčených orgánů státní správy. Zde je s podivem, že Magistrát města Karviné, tj. oblasti, které se záměr nejvíce dotkne, vyslal na toto veřejné projednání pouze tiskovou mluvčí. Nebyl jsem jediný, kdo se nad tímto postojem pozastavil. Nevím, zda je tento přístup u tak důležitého záměru standardní.

Po všech těch vystoupeních jsem již trochu znervózněl, jelikož jsem očekával tu část nejdramatičtější, a to veřejnou diskuzi. I na svou osobu jsem očekával několik ožehavých dotazů a možná i dramatických slovních útoků. Naše společnost se v mém zastoupení podílela v rámci zpracované dokumentace na části ovzduší a byla také zpracovatelem velice rozsáhlé rozptylové studie. Základem KIC je totiž energetické využívání komunálních odpadů, což se neobejde bez spalování a tedy i vzniku velmi diskutovaných emisí.

Veřejnou diskusi k záměru jsem si tedy představoval jako velkou smršť dotazů veřejnosti k problematice životního prostředí, tedy nakládání s odpady, vlivy na ovzduší, na veřejné zdraví a ostatní složky životního prostředí, kdy se budou potit všichni zpracovatelé dokumentace včetně mě i zpracovatel posudku. Odpovědi měly záměr objasnit a přesvědčit občany o nutnosti záměru a nevýznamnosti vlivů tohoto záměru na životní prostředí.

K mému překvapení se nic takového nedělo, i když občanů bylo přítomno dost. Místo toho se diskuse rozběhla do zvláštních politických debat a dalších dogmatických tvrzení určitého občanského sdružení a jednoho ekologického hnutí, které tak v podstatě zabránilo diskusi jiným občanům, které možná nezajímaly něčí osobní nebo jiné zájmy, ale skutečné otázky životního prostředí. A ne že nebylo dost času. Celé veřejné projednání trvalo skoro šest

hodin. A budu velice odvázný ve tvrzení, že o životním prostředí z toho byly maximálně hodiny dvě.

Nakonec jsem za celých šest hodin odpověděl na tři dotazy a to jsem přípravou strávil mnohem více a i přes moji skoro týdenní nervozitu jsem byl z tohoto veřejného projednání velmi zklamán. Většina občanů nezučastněně seděla a poslouchala a občanské sdružení a ekologické hnutí excelovalo jako politické strany v Otázkách Václava Moravce bez možnosti jakékoliv oboustranné komunikace. Pokud jim bylo na nějakou vznesenou otázku srozumitelně odpovězeno, byla tato odpověď okamžitě zpochybněna bez jakýchkoliv technických argumentů.

Je proto závěrem nutno polemizovat nad pojmem veřejné projednání, jelikož v rámci záměru KIC se veřejnost jako taková zapojila minimálně a toto veřejné projednání se stalo exhibicí určitých zájmových skupin a sdružení, u kterých je nutno pochybovat, zda jim jde o životní prostředí. Jejich úloha v rámci tohoto projednání byla obstrukční, nekonstruktivní a v podstatě celé veřejné projednání znehodnotila.

Je nutno uvažovat o tom, zda občané, kteří mají zájem o životní prostředí ve svém okolí, potřebují oporu v těchto sdruženích a hnutích.

Ing. Libor Obal

Technické služby ochrany ovzduší

Ostrava, s. r. o.

E-mail: l.obal@teso-ostrava.cz

Efektivní využití zbytků ze spalování

V Německu vzniká ročně kolem 4,75 mil. tun strusky a popela z roštů spaloven a elektráren na alternativní paliva a 780 tisíc tun prachu z filtrů, který obsahuje polévatý popílek a produkty z čištění spalin. Prach z filtrů se odstraňuje téměř výhradně ukládáním do podzemí, větší část popela se využívá pod zemí při stavbě skládek nebo pod ochrannou horní vrstvou. Jiné využití by bylo možné pouze po výrazném zlepšení kvality popela z roštu. Kritickým bodem využití popela z roštu jako minerální zbytkové látky je zpravidla vyluhovatelnost škodlivých látek.

Při zlepšování kvality popela by se proto mělo cíleně usilovat o lepší

zabudování škodlivých látek nebo o oddělení součástí, které brání využití popela. Novou koncepcí oddělení jemné frakce popela vyvinula Martin GmbH für Umwelt- und Energietechnik v Mnichově. Popel se nejprve prosévá, aby se odseparovala frakce do 5 mm. Následuje lázeň a vytrídění frakce menší než 2 mm. Zbývající granulát splňuje vysoké požadavky na vyluhovatelnost. Několikatýdenní provoz ukázal, že jemné frakce lze bez problémů vrátit zpět na spalování.

UmweltMagazin, 38, 2009, č. 9

Nimby Syndrom

Polská vláda upřednostňuje spalování odpadů, ale u obyvatelstva naráží na nespokojenost. Záměr

krakovských úřadů postavit spalovnu vyvolal stížnost k Petičnímu výboru Evropského parlamentu. Chybějící společenská akceptace, postoj „Nimby – Not In My Backyard – Ne na mém dvorku“ je největší překážkou, jakou musí spalování odpadů v Polsku překonat.

Pro splnění ustanovení směrnice EU o skládkování je nutno do konce roku 2010 zredukovat skládkování biologicky odbouratelných odpadů o 25 % oproti referenčnímu roku 1995. Pro roky 2013 a 2020 jsou určeny další cíle – redukce skládkování o 50 a 65 %. Těchto cílů nebude dosaženo bez stavby zařízení na výrobu energie z odpadů. Z 12,4 mil. tun odpadů, které v roce 2007 celkem vznikly, bylo podle údajů Polského statistického úřadu pouze 333 tisíc tun zpracováno tepelně. Komunální odpady (10,1 mil. tun) se dosud zpracovávají

nejlevnějším možným způsobem: 90 % skončilo v roce 2007 na skládkách. V Polsku je provozováno kolem 900 komunálních skládek, zpravidla neodpovídajících evropským standardům.

RECYCLING magazin, 64, 2009, č. 12

Následky šrotovného

Spolkový úřad pro hospodářství a kontrolu vývozu dostával v období vyplácení šrotovného denně 10 až 15 tisíc nových žádostí o sešrotování vozidel. Za tuto dobu se nahromadilo velké množství vyřazených vozidel, jejichž zpracování v demonstračních podnicích potrvá v průměru půl roku až rok. K jejich skladování musejí být používány i plochy, které k němu jinak neslouží, což je spojeno s vyřizováním povolení.

Suroviny v popelnici

Na začátku byla pozvánka na „odbornou diskusi“. Jako programová náplň byly kromě hlavních přednášek na téma **Vliv těžby vyvážení surovin na život a přírodu v rozvojových zemích** anoncovány také:

- debata o tom, jak velké ekologické a sociální škody v rozvojových zemích způsobuje dovoz surovin, které u nás velmi brzo končí v popelnicích,
- diskuse o praktických důsledcích pro české odpadové hospodářství, legislativu i dotační programy.

Diskuse proběhla za účasti představitelů Hnutí DUHA a hostů z poradenských organizací (Přátelé země) z Kolumbie, Indonésie a Velké Británie (označení „expert“ použité v pozvánce mě připadlo v celkovém kontextu hodnocení příliš nadnesené), a naštěstí i za účasti zástupce Ministerstva životního prostředí. Naštěstí proto, že vystoupení Ing. M. Vorlíčkové z tohoto ministerstva přineslo celkem ucelenou charakteristiku situace v odpadové problematice v ČR, včetně výhledu na další postup jejího legislativního zajištění. Přínosem to bylo pro většinu účastníků této akce, kde byl nezvykle vysoký podíl zahraničních hostů nebo možná zahraničních studentů v našich školách.

Druhým přínosným prvkem byly informace zahraničních přednášejících, které poskytl ilustrativní pohledy na těžbu některých nerostných a energetických surovin v jejich mateřských státech. Včetně devastáčních účinků těžby na místní životní prostředí. I když obdobné informace je možno v případě zájmu nalézt např. na stránkách časopisů či televizních kanálů typu National Geographic.

Problém byl v tom, že poskytnuté informace nikterak nesouvisely se surovinovou a odpadovou politikou v České republice. Ani s možností popisovanou situaci v uvedených státech z pozice ČR nějak ovlivnit.

Je totiž plně v rukou místních vlád a realizačních těžebních společností. Nehledě již na to, že jde často o nenahraditelné ekonomické zdroje uvedených států.

Asi by byl potřebnější obrácený postup – informace českých odborníků o našich zkušenostech s omezováním devastáčních vlivů těžby nerostných surovin a zahlazování starých škod v těžebně exponovaných regionech a jejich legislativním zajištění. Tady mají příslušné české orgány opravdu co poskytnout.

Navazující přednášky zástupců Hnutí DUHA a poskytnuté písemné materiály (označené mimo jiné jako Studie Hnutí DUHA – červenec 2008) o spotřebě materiálů v české ekonomice a její důsledky pro odpadové hospodářství působily spíše jako výukové podklady pro vyšší odborné školy, určené jako výchozí informace pro jejich posluchače. Byť seznam použité literatury použitý pro zpracování výše uvedené studie je úctyhodný a svědčí o širokém rozhledu autorů a jejich schopnosti kompilačního využití dostupných informačních zdrojů. Tyto materiály a související vystoupení zástupců Hnutí DUHA a jejich příznivců však opakovaly to, co je kvalifikovanou odbornou veřejností často kritizováno:

Hnutí DUHA a obdobné zájmové organizace (Děti země atd.) pracují většinou s širokým spektrem informací a mají čas a prostředky vytěžovat různé zdroje. Umí také tyto informace používat, ale často využívají pouze ty, které se hodí pro ilustraci katastrofických vlivů současného hospodářského života na životní prostředí. Většinou přehlížejí nezbytné ekonomické vyhodnocení vznikajících materiálových ztrát a devastace životního prostředí a nákladů na jejich odstranění či omezení (viz příklad vyčíslených ztrát mědi z náhodného vzorku drobného elektrotechnického zboží vyříděného z několika popel-

nic směřovaných na skládku, deklarovaný v jednom z příspěvků). Pokud dospějí ve svých expozech od kritiky k návrhům řešení, často pouze opakují návrhy či řešení obsažená mimo jiné v oficiálních materiálech, na příklad v Plánu odpadového hospodářství, v platných i připravovaných právních předpisech, technických normách apod.

Na druhé straně zcela oprávněně zdůrazňují nezbytnost preventivních opatření pro minimalizaci vzniku odpadů a prosazování recyklace využitelných materiálů jako jednu z cest k omezování nežádoucích ztrát primárních surovinových zdrojů a devastace příslušných těžebních a zpracovatelských regionů. V tomto směru celkem jednoznačně podporují oficiální státní politiku ČR v této oblasti a svým „rozptýlením v terénu“ mohou příslušníci nejen Hnutí DUHA, ale všech „zelených iniciativ“ doplnit omezené kapacity zejména kontrolních orgánů.

Celkové vyznění „odborné diskuse Suroviny v popelnici“ bych označil jako rozpačité. Zřejmě dobrý úmysl byl poněkud odsunut nejen zaměřením rozhodujících referátů (s výjimkou příspěvku zástupce ministerstva), ale i zúčastněnou klientelou. Chyběl v ní například zástupce Ministerstva průmyslu a obchodu, tedy geščního ministerstva za státní surovinovou politiku. Převážná část nepřilíš početného publika působila dojemem, že jde o členy nebo sympatizanty „zelených aktivit“, kteří se vzájemně znají a utvrzují se o správnosti svých názorů, při současné bagatelizaci toho, že celá řada uplatňovaných postojů již našla konkrétní odrazy v naší legislativě, odborných studiích a koncepčních rozvojových materiálech.

Ing. Emil Polívka
Sdružení výkupců druhotných surovin
E-mail: emil.polivka@sunex.cz

Protože vlastník projevili vůli se těchto automobilů zbavit, musejí být považovány za odpad ve smyslu zákona o oběhovém hospodářství a odpadech a k jejich využití a skladování je nutné povolení podle spolkového zákona o ochraně proti imisím. Skladování mimo povolené plochy lze ve stavu nouze vyvolaném šrotovným za dodržení hmotněprávních požadavků strpět, jestliže jsou vyloučeny negativní dopady na půdu, spodní vodu a okolí. V každém případě je třeba požádat o povolení, není-li jisté, že skladovací plocha bude včas vyklizena.

RECYCLING magazin, 64, 2009, č. 12

„Mokrý“ a „suchý“ sběrná nádoba při pokusu ve velkém měřítku

Na 3800 obyvatel města Kassel třídí a sbírá již rok odpady do „suché“ a „mokrý“ nádoby. Město se domnívá, že tímto způsobem se sebere o hodně více hodnotných látek, které lze dále dobře využít, sběr se zjednoduší a poplatky stabilizují.

Dosavadní systém s mnoha nádobami mnozí obyvatelé stále

nechápu a například podíl „rušivých“ látek ve žluté nádobě a ve zbytkovém odpadu již činí kolem 40 %.

Zvláštní třídění má název NTT a účastní se jej 2200 domácností.

Do „suché“ sběrné nádoby s oranžovým víkem se odkládají suché odpady z domácností, navíc kovy, dřevo, barvy a laky, CD, DVD, malé elektroprístroje a plasty všeho druhu.

Do „mokrý“ nádoby s hnědým víkem patří bioodpad, zahradní odpady, potravinářské odpady, ale i podestýlka pro kočky, hygienické potřeby a pleny, hadry a sáčky z vy-

savačů. Materiál ze suché popelnice se následně třídí a recykluje, z mokré směsi vzniká kvašením bioplyn, který bude město prodávat.

Běžný sběr papíru, skla, starých oděvů, zvláštního a objemného odpadu zůstal zachován. Město nezveřejňuje údaje o nákladech na nový systém sběru.

ENTSORGA, 28, 2009, č. 9

Neoznačené příspěvky z databáze RESERS připravuje RIS MŽP
<http://www.env.cz/is/db-resers/>

WATENVI 2010

Cílevědomou snahou organizátorů se zastřešujícím názvem WATENVI stále více dostává do povědomí odborné veřejnosti na úkor názvů jednotlivých výstav/veletrhů, které jej tvoří. To je Mezinárodní veletrh techniky pro tvorbu a ochranu životního prostředí ENVIBRNO, mezinárodní vodohospodářská výstava VODOVODY – KANALIZACE a letos nově k nim přistoupil mezinárodní veletrh komunálních technologií a služeb URBIS TECHNOLOGIE.

Oproti minulým ročníkům se letos všechny tři zúčastněné akce konaly v jediném velkém pavilonu P, který vyrostl nově loni vedle slavného pavilonu Z.

K vlastnímu veletrhu není moc toho co napsat, jen bychom opakovali to, co jsme napsali loni. Opět naprosto dominovala problematika vodního hospodářství a ostatní složky životního prostředí se v ní „rozpuštěly“. Marně člověk pátrá v paměti, svých záznamech či získaných materiálech, co zajímavého na veletrhu viděl, co jej zvláště zaujalo. Snad jen již plně funkční verze vlastních aligátorových nůžek s podavačem a lisovacím zařízením firmy Mistra, s. r. o.

Též zaujala společnost INECS předvádějící mj. zařízení na lisování pěnových plastových materiálů vhodné např. pro sběrné dvory, recyklační společnosti, elektrotechnický průmysl apod. Jiným použitím tohoto zařízení dánského výrobce Runi A/S je odvodňování a současné lisování různých typů odpadních balených tekutých výrobků, jako jsou např. prošlé jogurty, džusy, konzervy. Firma INECS je poměrně nová a hostovala na stánku slovenské společnosti Ing. Častulík, známého výrobce drtičů. Vedle nich v její nabídce nás zaujalo kompaktní zařízení trefně nazvané Bonanza, které je určeno na zpracování kabelů. Zabudovaný mokrý splav přitom zaručuje podle výrobce nejvyšší čistotu vytěžené mědi nebo hliníku.

Ostatních větších firem například z oblasti nádob na odpady a svozu odpadů, které v současné době mají zájem o veletržní prezentaci, není mnoho a navíc se rozhodují, kterou výstavu v roce navštíví a kterou vynechají.

Z veletržního katalogu sice plyne, že vystavovatelů s tematikou odpadového hospodářství umístěných jak uvnitř pavilonu, tak i na volné ploše bylo poměrně dost, ale skutečný počet byl vizuálně menší, neboť řada firem byla zastoupena společným vystavovatelem. Na druhou stranu můžeme s určitým zjednodušením tvrdit, že i stánek Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR byl tak trochu i „odpadářský“.

Ani s návštěvností, podobně jako v minulých letech, to nebylo na veletrhu slavné,

a to přesto, že byl bohatý doprovodný program jak kolem vodního hospodářství, tak i odpadového hospodářství, který mohli účastníci doprovodných konferencí a seminářů na veletrh přilákat.

Doprovodný program

Jak jsme již uvedli, doprovodný program veletrhu EnviBrno, nebo chcete-li WATENVI, tématicky zaměřený na odpady bývá tradičně pestrý a nejinak tomu bylo i letos. Přitom větší část se odehrávala přímo v konferenčních sálech výstavního pavilonu P a část, konkrétně konference Odpady 2010 a jak dál?, se konala v Kongresovém centru, které ovšem leží přesně na opačné straně rozlehlého areálu brněnského výstaviště, což nebyla zrovna šťastná volba.

Odpady

Seminář, jehož hlavním garantem bylo Ministerstvo životního prostředí, měl za hlavní cíl informovat o aktuálních a připravovaných legislativních změnách v oblasti odpadů, v prvé řadě o novele nařízení vlády o Plánu odpadového hospodářství, o tzv. euronovele zákona o odpadech a o Tezích rozvoje odpadového hospodářství jako předstupu před přípravou úplně nového zákona o odpadech. Následoval příspěvek zástupce Státního fondu životního prostředí ČR k nejnovější výzvě z oblasti podpory 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady Operačního programu Životní prostředí pro roky 2007 – 2013. Seminář uzavřel Technický workshop zabývající se aktuálními otázkami třídění, hodnocení a využití odpadů zastřešený Centrem pro hospodaření s odpady VÚV T.G.M., v. v. i.

Podpora inovativních technologií k získávání druhotných surovin a prevenci odpadů

Celý druhý den veletrhu probíhal seminář, který pořádalo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Jeho program sestával ze čtyř bloků.

V prvním bloku Ing. P. Kulháňková informovala o vzniku Rady pro druhotné suroviny a odpady a přípravě strategického analytického dokumentu pro oblast využívání druhotných surovin jako součástí aktualizované surovinové politiky ČR. Další zástupci

MPO Ing. Z. Matějčková a Ing. M. Štícha informovali jednak o možnostech financování projektů z Operačního programu Podnikání a inovace a z programů výzkumu a vývoje MPO. Mgr. R. Hávová z Technologického centra AV ČR informovala o jimi organizované technologické burze a dala prostor k prezentaci dvou technologií, které byly touto cestou zobchodovány.

Druhý programový blok (a částečně i třetí a čtvrtý) byl věnován rámcovému popisu současné situace u významných odpadových komodit, a to plastů, papíru, kovového šrotu a pneumatik.

Třetí a čtvrtý programový blok byly hlavně věnovány prezentaci konkrétních inovativních technologií. Jmenujme zde zhodnocení kovových koncentrátů z elektroodpadu (Kovohutě Příbram nástupnická, a. s.), recyklaci displejů a fotovoltaických panelů (Aquatest, a. s.), briketování jemných odpadů z výroby a opracování oceli (Progres-Ekotech, s. r. o.), získávání europia a yttria z odpadních luminoforů (ÚCHP AV ČR) a netermickou destrukci POPs (Dapol, a. s.).

Odpady 2010 a jak dál?

„Je MBÚ alternativou spaloven?“

Jak jsme se již zmínili, poněkud stranou od veletržního dění v nové výstavní hale P se v Kongresovém centru konal seminář pořádaný Sdružením provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů v ČR STEO. Přes uvedené místo konání a dobu paralelní se seminářem Podpora inovativních technologií, návštěvnost konference neutrpěla. Naopak. O tento seminář byl enormní zájem, což je jistě vlivem jistého uvolnění strategie energetického využívání odpadů na Ministerstvu životního prostředí a nových záměrů na výstavbu takového zařízení u nás.

Na semináři se převážně diskutovalo o tom, zda je ekonomicky a ekologicky účelné stavět mechanicko-biologickou úpravu jako variantu k energetickému využívání odpadů. Na tuto otázku celkem jasně odpověděli nejenom odborníci z České republiky, ale i odborníci z Německa a Švýcarska. MBÚ není alternativou, spalování je ekonomičtější a ekologičtější. Cestou, kterou prosazuje Švýcarsko je symbióza recyklace a spalování. Recyklovat je ovšem účelné jedině tehdy je-li to výhodnější než spalování a jen tehdy je-li to ekonomické.

Závěrem bylo konstatováno, že do roku 2013 je nutno v ČR odklonit od skládkování 1,4 mil. tun komunálních odpadů. Na tuto kapacitu však není vybudována infrastruktura!

(op, tr)

Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2010 jaký byl odborný program?

V červnovém čísle jsme v rámci předběžné zprávy informovali, že v dubnu proběhl již 5. ročník česko-slovenského symposia Výsledky výzkumu a vývoje odpadového hospodářství ODPADOVÉ FÓRUM 2010 a slíbili jsme se v následujícím čísle více rozepsat o jeho odborné náplni na základě hodnocení jednotlivých předsedajících sekcí. Jména uvedená kurzívou v závorce pod názvem sekce jsou jména předsedajících, z jejichž hodnocení jsme vycházeli.

Plenární sekce

Symposium zahájili krátkými věcnými projevy Ing. Jiří Študent, ředitel CEMCu – pořadatele symposia, Ing. Tomáš Řezníček, šéfredaktor časopisu ODPADOVÉ FÓRUM, který je spolupořadatelem a hlavním mediálním partnerem symposia, a Ing. Ondřej Procházka, programový garant a „otec“ symposia.

Vlastní plenární zasedání zahájil Ing. Řezníček krátkou informací o tom, co nového se v odpadovém hospodářství událo za poslední rok. Příspěvek Financování průmyslového výzkumu za náměstka ministra průmyslu a obchodu Ing. E. Geusse přednesla PhDr. V. Havránková. O tom, jak se hodnotí nebo by měly hodnotit výrobky z odpadů pohovořila Ing. D. Sirotková, CeHO VÚV T.G.M.a Ing. Z. Ochmanová z KÚ Olomouckého kraje promluvila o otázce povolování a provozu pilotních zařízení.

Po přestávce zahájil jednání Ing. J. Študent příspěvkem o hodnocení ekoinovací. Zajímavý příspěvek měl Ing. T. Hanzlíček na téma geopolymérů. Z něj jsme se mimo jiné dozvěděli, že přestože celá řada odpadů by se dala využít jako pojivo nebo plnivo při geopolymraci a v některých případech lze takto získat materiály výjimečných vlast-

s y m p o s i u m ODPADOVÉ FÓRUM 2010

ností, tak proč se tato metoda dosud nepoužívá v praxi. Největší ohlas u posluchačů pak měla Ing. M. Tichá s příspěvkem Možnosti a omezení metody LCA.

Systémové otázky odpadového hospodářství

V sekci zaznělo celkem osm příspěvků. Ing. M. Hrabčák přítomné seznámil s problémy, které mají při zpracování koncepčních dokumentů na Slovensku. Ing. B. Beneš hovořil o metodických otázkách chápání odpadů jako součást materiálových toků.

Největší a přímý přínos pro praxi mají výsledky projektu Výsledky produkce komunálních odpadů, který přednesla Ing. Z. Kotoulová. Značný význam má projekt prezentovaný SZÚ v Praze MUDr. M. Zimovou řešící nakládání s odpady ze zdravotnických zařízení. Velký zájem posluchačů vyvolal příspěvek Ing. J. Trískové Podzemní

úložiště pro nebezpečné odpady popisující podrobně praxi ukládání odpadů do vytěžených solných dolů v Německu.

Biologicky rozložitelné odpady

(Ing. J. Fiala, Ph.D.)

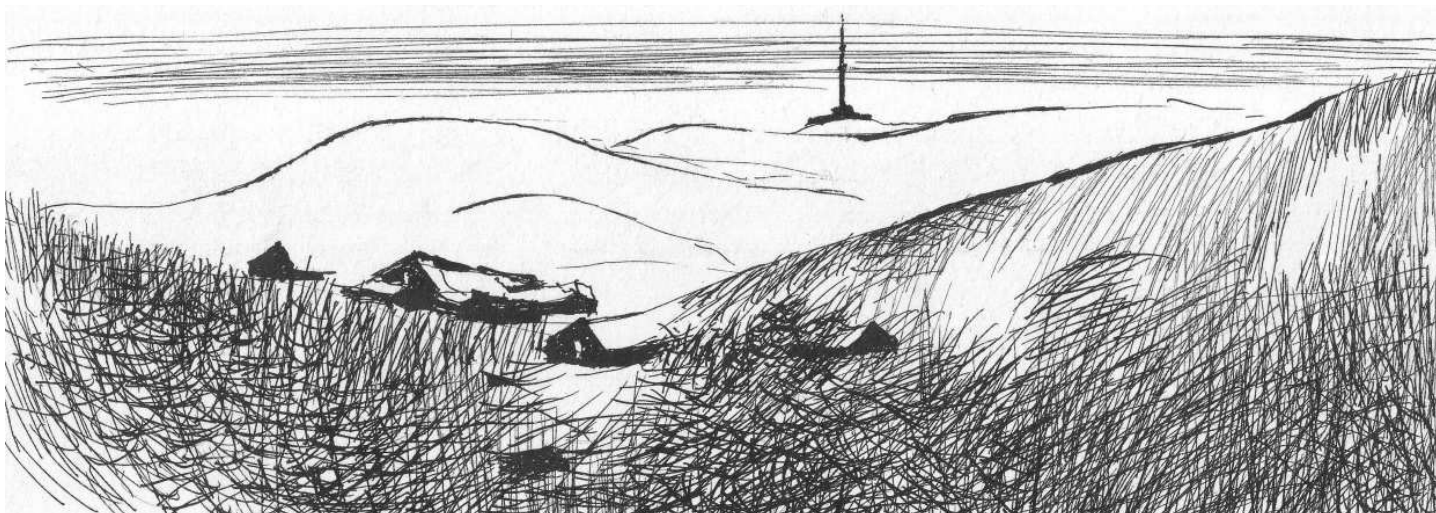
V sekci Biologicky rozložitelné odpady nejvíce zaujaly dvě přednášky kolektivu autorů z Fakulty technologické UTB Zlín. Obě byly zaměřeny na využití odpadů keratinového typu z živočišné výroby, které jsou v současné době produkovány ve velkém měřítku a jejichž využití si zaslouží zvýšenou pozornost. Další velmi zajímavou přednášku přednesl zástupce společnosti EPS, s. r. o., který seznámil účastníky konference s úpravou lignocelulosových substrátů pro anaerobní digesci. Důležitost kontroly účinnosti hygienizace v zařízeních zpracovávajících bioodpad ve své přednášce shrnula zástupkyně SZÚ Praha. Velmi zajímavé byly také informace o konkrétních případech nakládání s bioodpady v obcích a řešení otázek spojených s pachovými látkami, které se dostávají do ovzduší.

Stavební a minerální odpady

(prof. Mgr. J. Ladomerský, CSc.,
prof. Ing. M. Šveda, Ph.D.)

Tato sekce byla poznamenána celou řadou omluv, takže z původně přihlášených a do sekce zařazených sedmi příspěvků byly nakonec odpřednášeny jen čtyři.

RNDr. I. Vágner v přednášce Neutralizace alkalických vod pomocí CO₂ ukázal nové možnosti, které s využitím kapalného CO₂ poskytují řadu výhod oproti dosud používaným metodám neutralizace pomocí silných anorganických kyselin. Technika je

zvládnutá a jsou již dobré zkušenosti z provozu.

Často diskutovanou problematikou je akceptování nových výrobků na bázi odpadů. MUDr. M. Zimová velmi podrobně analyzovala rizika využívání vedlejších energetických produktů. Formou přehledných tabulek a grafů informovala o limitních hodnotách obsahu těžkých kovů při hodnocení stavebních výrobků.

Zástupci Technické univerzity ve Zvoleni vedení prof. J. Ladomerským ve svém příspěvku o spolupráci s výrobními podniky poukázali na význam, jaký má spolupráce s podniky na grantových projektech za cenu toho, že jim nepřináší mnoho hodnocených publikací jako základní výzkum.

Prof. M. Šveda ukázal, že jemné zeolitové odprašky, se kterými se dosud nakládá jako s odpadem, mají cenné vlastnosti využitelné v cihlářství. Využití těchto odpadů ve výrobě některých netradičních výrobků může přispět k výraznému zlepšení struktury a zvýšení kvality.

Materiálové využití odpadů

(doc. Ing. R. Sokolář, Ph.D.,
Ing. Z. Kunický)

Sekce zahrnovala celkem jedenáct příspěvků. Úvodní dva informovaly vcelku početné pole posluchačů o možnosti recyklace polypropylenu, olova a dalších materiálů z vyřazených autobaterií. Zástupci firmy Kovohutě Příbram nástupnická, a. s., představili zpracovatelskou linku, kterou pro tento účel sami vyvinuli. Zástupci Ústavu makromolekulární chemie Akademie věd České republiky v následujících dvou přednáškách představili konkrétní energeticky výhodnou možnost recyklace polyuretanu pomocí mikrovlnného ohřevu.

Následující blok šesti přednášek měl společného jmenovatele – postupně byly představeny aktivity Výzkumného ústavu stavebních hmot, a. s. v Brně v oblasti využití vedlejších energetických produktů (energósádrovec, popílek) při výrobě stavebních hmot a dílců. Představeny byly i nové perspektivní metody posuzování užitných vlastností takto vyvinutých materiálů. Z přednesených výsledků lze vzpomenout ekonomicky zajímavou možnost nahrazení části cementu elektrárenskými popílkami ve směsích určených pro výstelky ocelového a litinového potrubí. Na základě provedených experimentů bylo potvrzeno, že je možné popílkem nahradit až 52 % cementu ve vnější cementové výstelce, což představuje 25 % z celkové směsi.

V posledním příspěvku prezentoval zástupce Fakulty stavební VUT v Brně případovou studii možnosti využití kalu vznikajícího během praní přírodního kameniva v cihlářském střepe. Tato úprava surovinové

směsi přináší nejen snížení výrobních nákladů, ale především zlepšení užitných vlastností střepe. Představeny byly i nejdůležitější technologické vlastnosti odpadních odprašků a kalů, které vznikají během úpravy kameniva v lomech a nejsou dále využívány.

Diskuse k jednotlivým referátům byla různá, ponejvíce se diskutovalo o způsobech a výsledcích zkoušení vlastností stavebních hmot vyrobených z odpadů.

Energetické využití odpadů

Tato tradiční sekce symposia byla jako vždy dobře obsazena příspěvky (celkem 11) a těšila se i největšímu zájmu mezi posluchači. Částečně to bylo i tím, že letos byla sekce společná pro symposium a pro 1. ročník konference Výsledky výzkumu, vývoje a inovací pro obnovitelné zdroje energie OZE 2010, pro který tvořila páteř programu v rámci kolegiální výpomoci. (*Příští ročník konference OZE 2011 se opět bude konat souběžně se symposiem a podobnou kolegiální výpomocí již jistě nebude potřebovat.*)

Přednesené příspěvky se týkaly jak termických procesů (spalování, pyrolýza, zplyňování), tak anaerobní digesce.

Zajímavý, i když tématicky poněkud odlišný, byl příspěvek ze společnosti Termizo, a. s., o výrobě biopaliv přes řasy využívající ke svému růstu CO₂ ze spalin spalovny. Pokroky dosahované v tomto projektu můžeme sledovat na symposiu rok co rok a již se těšíme, kam řešení dospěje napřesrok.

Staré zátěže + nebezpečné odpady

(Ing. R. Raschman)

Do této sekce byly zahrnuty vedle převládajících příspěvků souvisejících se sanacemi ekologických zátěží také příspěvky zabývající se nebezpečnými odpady a průmyslovými odpadními vodami, které by nevyplnily vlastní sekci.

V této sloučené sekci zaznělo celkem devět příspěvků, z toho tři byly věnovány biodegradaci fenolového znečištění. Téma biotechnologické dekontaminace bylo předmětem ještě dalších dvou přednášek, z nichž jedna se zabývala vlivem biosložek obsažených v pohonných hmotách na degradaci kontaminace způsobené při úniku těchto pohonných hmot do životního prostředí a předmětem druhé z nich byl inovativní přístup k predikci úspěšnosti biodegradace ropného znečištění na základě hodnocení obsahu tzv. biomarkerů.

Další přednášky byly věnovány výsledkům výzkumných projektů zaměřených na využití huminových látek při čištění kontaminovaných vod, vývoj metodiky pro porovnávání vlastností nanočástic železa z hlediska jejich využitelnosti k sanačním úče-

lům a na využití kombinace metod termické desorpce a katalytického spalování k dekontaminaci odpadů. Tématem posledního z přednesených příspěvků byla informace o vlastnostech a účincích relativně nově identifikovaných kontaminantů potravinového řetězce a životního prostředí – perfluoroalkylovaných sloučenin.

Odpadní plyny

V této nově vyhlášené sekci zaznělo celkem sedm příspěvků. První část se čtyřmi příspěvky byla hodně tématicky různorodá, od měření emisí methanu ze skládek, přes čištění bioplynu a čištění odplynů v biofiltrech až po sledování obsahu polybromovaných uhlovodíků v ovzduší našich domácností.

Tři příspěvky druhého bloku pracovníků společnosti Unipetrol RPA, s. r. o. a jejich pracovních partnerů se věnoval aplikačním možnostem adsorbentu Chezacarb v oblasti ochrany životního prostředí, a to nejen pro zachycování uniklých ropných látek na tekoucích vodách nebo při terciálním čištění spalin ze spaloven odpadů.

Vývěsky

Vývěsek (posterů) bylo celkově prezentováno sedmnáct, tj. všechny přihlášené. Nejvíce se jich tématicky vztahovalo k sanacím ekologických zátěží (celkem osm). Tři postery byly na téma bioodpadů a dva spadaly do nově vyhlášeného tématu Kapalné odpady. Vývěsky byly ke shlédnutí po celou dobu konání symposia a ve čtvrtek po poledni byla vyhrazena celá hodina pro autorskou prezentaci posterů a diskusí s případnými zájemci.

Sborník symposia obsahující plné texty všech příspěvků symposia, autorský rejstřík a seznam účastníků je již na internetových stránkách symposia: www.odpadoveforum.cz/symposium2010

Příští ročník

Jak jsme již oznámili, příští ročník se uskuteční opět v Koutech nad Desnou ve dnech 15. až 17. dubna 2011. Nějaké zásadní změny nechystáme, jen bychom rádi program obohatili o exkurzi, na prvním místě se nabízí přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně, podle které se „náš“ hotel jmenuje, a ruční papírna ve Velkých Losinách. Bližší informace budou v prvním cirkuláři (podzim 2010) a ve druhém cirkuláři (únor 2011). Termíny uzávěrek zůstávají stabilní: 15. ledna pro přihlášky příspěvků, 15. března pro dodání plných textů příspěvků do sborníku a rovněž pro přihlášky účastí (zde je proti minulým ročníkům posun).

(op)

Dvacet let vydávání odborného tisku

Jsou výročí, která slavíme a která raději neslavíme. Dvacet let vydávání odborného tisku je jistě ke slavení, ale více je příležitostí k zamyšlení nejen nad tím, co vše odborný tisk udělal pro obor odpadového hospodářství, ale i kam se odpadové hospodářství za těch dvacet let dostalo.

Proto jsme jako první příspěvek zvolili rozhovor se šéfredaktorem tohoto časopisu, kde jsou uvedeny úvahy a vzpomínky, které se

jinde v časopisu prakticky nedočtete. Dále jsme oslovili čtyři odborníky, kteří před dvaceti lety v různé roli stáli u pomyslné kolébky časopisu a v oboru dlouho aktivně pracovali (a většinou stále působí) a jejich názory a rozborů uvádíme následně.

Tuto část uzavíráme tabulkou, kde v chronologickém přehledu uvádíme základní údaje o odborných časopisech a heslovitě o dění a aktivitách Ministerstva životního prostředí.

Redakce

Rozhovor se šéfredaktorem časopisu Odpadové fórum

● Jak jste se dostal vlastně k časopisu?

Měl bych asi začít konstatováním, že již na Útvaru hlavního architekta, kde jsem pracoval sedmnáct let ještě před revolucí, jsem organizoval v mé původní odbornosti, to znamená v oblasti inženýrské geologie, různé odborné semináře a konference a vyráběl, na dnešní poměry dosti amatérským způsobem, různé sborníky. Ta chuť předávat odborné informace a komunikovat a vyměňovat si názory se stejně naladěnými lidmi mi zůstala a přenesla se z inženýrské geologie na odpadové hospodářství. A pak jsme se na podzim v devadesátém roce, v autobusu, cestou z jedné odpadářské konference ze Znojma, s prvním ředitelem odboru odpadů na Ministerstvu životního prostředí shodli na tom, že by si obor zasloužil odborné periodikum. Pár měsíců poté mi nabídl, zda bych ten časopis nerozjel.

● Měl jste nějaké zkušenosti s přípravou časopisu?

Neměl, ale měl jsem chuť tu výměnu informací na pozadí grafického produktu zavést i v odpadech. Navíc to bylo v době, kdy se začalo ve velkém využívat počítačů. Ještě dnes si pamatuji, že když jsem přinesl do sazby úvodní článek nultého čísla časopisu, který jsem tvořil několik dnů, tak během několika minut byl článek vysazen ve formě hotové tiskové stránky připravené do tisku. Je nutno si uvědomit, že vrcholem komunikační techniky v té době byl fax.

● Co znamená to na pozadí grafického produktu?

Tím jsem chtěl jenom říci, že již od začát-

ku jsem nechtěl dělat jenom jakýsi věstník nebo přehled norem na šedivém recyklovaném papíře. Ale i vizuálně přitažlivý, srozumitelný a samozřejmě objektivně odborný časopis, ke kterému se čtenář rád vrátí pro informaci. Na tomto záměru pracuji stále, ale jak se říká, stále je co zlepšovat.

● To v té době neexistoval žádný takový časopis?

Vycházel čtvrtletník sdružení Veřejně prospěšných služeb a sběrných surovin a dále měsíčník MY A ODPADY. S vydavatelem těchto periodik jsem se dohodl, že časopis Odpady bude v oblasti odpadového hospodářství jejich oficiálním nástupcem a to kvalitnější, rozsáhlejší a fundovanější.

● Jak jste bez zkušeností zvládl novinařinu?

Pokud jde o náplň a obsah časopisu to mně problémy nedělalo. Jak jsem říkal, měl jsem v tom již nějaké zkušenosti a navíc jsem se velmi rychle učil za pochodu. Co bylo horší, bylo ono organizační zajištění všech souvisejících náležitostí.

● To vám nezajišťoval vydavatel?

V podstatě ne. Tím bylo, alespoň ze začátku, Ministerstvo životního prostředí. Velmi brzy však zjistilo, že vydávání časopisu je finančně náročné a jiné zdroje neumělo zajistit. Tak raději časopis po dvou letech, téměř ze dne na den zrušilo. Docela dobře zajištěného časopisu mi bylo líto. Tak jsem založil Nadaci REVIA, sehnal jsem sponzory a pokračoval. Nebylo to jednoduché a v jednu chvíli jsem celý časopis připravoval několik měsíců sám.

● Co znamená ta REVIA. To bylo něco jako revue?

Ten název vymyslel náš grafik a nic to nemá společného s revuální estrádou, ale s tím, že jde o složeninu, kde RE naznačuje, že se něco děje znovu a opět, tedy recyklace, a že toto je to ta správná cesta – VIA, tedy REVIA.

● Jak to nakonec dopadlo s vydáváním?

Situace se vyvinula tak, že jsem sice již časopis nepřipravoval sám, ale vlastně za deset let jsem vydával časopis pod čtyřmi různými vydavateli. Mnozí stálí odběratelé to téměř nepoznali. Přišli na to teprve tehdy, když zjistili, že jsou na trhu dva časopisy.

● Jak k tomu došlo?

V jednu dobu, kdy začaly být určité problémy hlavně s umístěním redakce a i se sponzory, nabídla mi vydávání časopisu společnost Economia. Ta nakonec odkoupila vydavatelská práva i s členy redakce. Velmi brzy však začalo docházet k různým názorovým střetům, pokud jde o obsah a formu vydávání mezi redakcí a nejbližším vedením a k jiným osobně nepřijatelným a nedůstojným praktikám. Když jsme se jako redakce nepodvolili, tak jsme byli, jak se říkalo odejiti a titul tam zůstal. Osobně na tuto dobu nerad vzpomínám.

● A co bylo potom?

Opět jsem si uvědomil, že již časopis dělám dlouho a že nevyužít kontaktů a zkušeností by bylo škoda. Tak jsem sehnal vydavatele, České ekologické manažerské centrum, opět přemluvil několik firem pro úvodní zafinancování, nechal si udělat titulku a grafi-

ku a začal jsem se svým bývalým kolegou připravovat časopis pod současným názvem. A ten vloni oslavil desáté výročí vzniku.

● **Jak se člověk stane odpadářem?**

To je vývoj. V mém případě to bylo v roce 1972, kdy jeden kolega v minulém zaměstnání, který měl na starosti i tuto oblast, odešel do důchodu. A můj šéf došel k názoru, že když dělám do geologie, že k těm odpadům mám ze všech nejbližší, neboť tehdy převládalo skládkování odpadů ve volné přírodě.

● **Jak jste tuto nabídku či příkaz přijal?**

S rozpaky, ale první mojí akcí byla návštěva kongresu mezinárodní odpadářské asociace ISWA, který se jako ustavující konal v Praze ve Sjezdovém paláci. To na mě udělalo dojem.

● **Čím vás to překvapilo?**

Tím, že jsme již tenkrát byli na tak vysoké odborné úrovni, že se „odpadářský svět“ sjel u nás, že jsme měli světově uznávané odborníky a i v samotném oboru jsme se nemuseli za nic stydět. Bohužel dnes v tom již příliš nebo vůbec nepokračujeme, přesto, že úroveň odpadového hospodářství se ve vyspělém evropském světě vůbec neztrácíme.

● **Co přinesly zahraniční firmy do našeho odpadového hospodářství?**

Techniku, technologie, organizační znalosti, tedy know-how, peníze, systém a konkurenci. Jistě i další věci, ale v této souvislosti si vzpomínám na jednu zásadní věc. Ještě dnes se stává, že když k nám přijede zahraniční odborník a chceme od něho získat některé dílčí specifické informace, začne vždy vykládat o tom, co to jsou odpady a takovou tu teorii, kterou známe již desítky let. Stále to vypadá, že nás považují za divochy, kteří včera slezli ze stromů. A přitom jsme již před třiceti i více lety ve skromných podmínkách vymýšleli strojní třídění, kompostovali, spalovali jsme odpady a využívali páru i škváru. Mimochodem jsme měli první spalovnu ve střední Evropě, provozovali sběrné suroviny, které nám ještě dnes závidějí západní sousedé. Prostě vyspělé odpadové hospodářství. Ani se nechce věřit, že potom všem máme stále ještě dosti významné problémy, které s velkými obtížemi řešíme především přemírou právních předpisů.

● **To je dobře nebo špatně?**

Pokud jde o ty právní předpisy, tak nějaká pravidla jsou nutná, ale jak říkala moje maminka „když je něčeho moc, tak je toho příliš“. Dnes se utápíme v desítkách předpisů, tedy zákonů a vyhlášek a pochybují, že se v tom někdo vyzná. Možná ti, kteří se zabývají jednou dílčí věcí v odpadech, tak jsou schopni se v tom jednom svém problé-

mu orientovat, ale celkový přehled, to může mít jedině jedinec, který to má jako koníčka. Chudáci malí a střední podnikatelé, kteří by měli ovládat všechno, a to je odpadové hospodářství jen jedna položka v celé oblasti životního prostředí. Je to nesmyslné byrokratické zatěžování, které má právě opačný účinek než pečovat o životní prostředí a využívat druhotné zdroje.

● **Co je toho hlavní příčinou?**

Stále rostoucí a též měnící se evropské předpisy, které musíme respektovat, tedy směrnice a nařízení, dále rakouskouherská zvyklost mít na vše nějaký, co nejvíce vyčerpávající předpis, a také se v mnohém snažíme být papežštější než papež.

● **Při tak dlouhém vydávání časopisu se titul musel stát jakýmsi historickým archivem oboru. Co bylo z hlediska historie nejzajímavější?**

Toho bylo moc a dala by se o tom napsat celá kniha. Obor se rychle rozvíjel. Jak je známo, za dobu téměř dvaceti let se vyměnilo na ministerstvu, na místech ostatní státní správy i v různých odpadářských firmách mnoho lidí. Soukromými firmami bylo pokryto téměř celé území republiky na sběr, svoz, zpracování, využívání a odstraňování odpadů. Byly vydány tři zákony o odpadech a desítky prováděcích předpisů. Obor se vyvinul od převažujícího skládkování k třídění a využívání, ale má mnoho ještě před sebou. Dílčích zajímavostí je mnoho.

● **A co odborníci v odpadech?**

To je opět příliš široká otázka. Ale odpady produkují lidé a lidé s nimi musí nakládat. Proto stojí se o nich zmínit. Za těch dvacet let pochopitelně prošlo, obrazně řečeno, branami časopisu mnoho odborníků, autorů a spolupracovníků. Každý ročník časopisu má ve svém dvanáctém čísle rejstřík článků, inzerentů a i autorů. Bylo by proto možné udělat jakousi statistickou analýzu těchto údajů, určitě by to bylo zajímavé, ale na to není čas. Jednoduše odhaduji, že ročně u nás publikuje 120 až 160 odborníků. Někteří se pochopitelně opakují jako stálí spolupracovníci. Za těch dvacet let je již dost i těch, kteří již nejsou mezi námi. Patří se o nich zmínit, neboť i oni se zasloužili o náš obor. Je také zajímavé sledovat fluktuaci nebo též přesun některých známých lidí od jednoho zaměstnavatele k druhému, třetímu, čtvrtému. Obvykle však zůstanou v oboru, ale někdy je náročné je dohledávat.

Existuje také seskupení odborníků, kterým v legraci, ale bez ironie říkám estrádní odpadářská skupina. To jsou ti, kteří již něco pro obor vykonali a proto se s nimi často setkávám na různých seminářích,

konferencích, pracovních skupinách a podobně. Tito lidé mají také přirozenou touhu se sdružovat v různých spolcích za účelem racionálního prosazování odborných zájmů hlavně vůči veřejné správě. Tyto spolky v různé době vznikaly a některé z nich zase zanikaly. V současné době jich více či méně funguje deset i víc a vytvářejí potřebnou zásobárnu odborné argumentace především pro naše ministerstvo.

Za zmínku stojí též Rada pro odpadové hospodářství jako poradní orgán ministra, který však teprve nedávno byl pochopen jako skupina lidí, kteří jsou skutečnými odborníky a kterým je dobré naslouchat. To pochopil až ministr Miko.

Určitě stojí za zmínku uvést společensko odbornou akci, kterou každoročně pořádá redakce časopisu a kterou nazýváme Sešlost odpady zatížených a postižených přátel časopisu. Každoročně začátkem roku se zde setkávají především ti dříve narození, ale mohou přijít i mladší, právě proto, aby se zachovala přirozená a nezbytná kontinuita v oboru.

● **Ještě jste se nezminil o další skupině nevládních neziskových organizací.**

Jde asi o ideologicky deformované až téměř militantně vystupující ekologisty. Dávají se jim různá jména, ale hlavně jim nemůžu přijít na jméno. Jsou to ti, kteří nesporně správné názory na nakládání s odpady nevhodně interpretují údajně ve prospěch životního prostředí. A to to formulují nezvykle slušně a diplomaticky. Skutečnost je však ta, že minimálně od roku 2002 za ministra Ambrozka začali mít tito jedinci významný vliv na rozhodování o některých zásadních směrech o odpadovém hospodářství u nás.

Díky jim byl například na poslední chvíli nevhodně změněn republikový plán odpadového hospodářství. Díky jim neplníme evropské limity odklonu biologicky rozložitelných odpadů od skládkování. Díky jim nebudeme moci dostatečně využít evropských fondů pro výstavbu univerzálních, osvědčených a ověřených technologií na energetické využití odpadů. Teprve po sedmi letech jakéhosi temna na ministerstvu až ministr Miko se odvážil přes odpor tamních ekologů prosadit zásady správným směrem.

● **Vyplývá z toho nějaký závěr?**

Závěr se dá vysledovat z Rozšířených tezí rozvoje odpadového hospodářství, které jsou podkladem pro zpracování nového zákona o odpadech. O tomto materiálu se zmiňujeme na jiném místě časopisu. Samotný materiál má asi čtyřicet stránek. Kdo chce, může si ho přečíst. Doufám, že bude i za nového ministra životního prostředí tou naší odpadářskou biblí, která nám tady dlouho chyběla. ■

Vývoj odpadového hospodářství v posledních 20 letech a role odborného tisku

Pro hodnocení vývoje odpadového hospodářství (a podotýkám, že toho hodnocení je zatíženo silným subjektivním pohledem, protože hodnocené období představuje podstatnou část mé osobní profesionální kariéry) musím nejprve popsat krátce výchozí situaci, ve které se odpadové hospodářství (dále jen „OH“) České republiky nacházelo na počátku 90. let. Nejde samozřejmě o vyčerpávající přehled, ale pouze o pár poznámek k tehdejšímu stavu.

Přestože nebylo OH upraveno samostatným právním předpisem, byly otázky nakládání s odpady obsaženy v řadě zákonů a podzákoných norem. Technické vybavení pro nakládání s odpady bylo na nízké úrovni, nakládání s odpady bylo provázáno hrubými nedostatky, často s významně negativním dopadem na životní prostředí. Pro provoz zařízení na odstraňování odpadů nebyly stanoveny zákonné podmínky provozu, existovala však právní úprava upravující specifické oblasti, např. přípustné znečištění vod a ovzduší, směrnice Ministerstva vnitra pro výstavbu tzv. „řízených skládek“ apod.

Do porevolučního období vstupovalo „české odpadové hospodářství“ s jednou předválečnou spalovnou komunálních odpadů v Praze a s moderní spalovnou v Brně (provoz Spalovny Praha Vysočany, a. s. byl ukončen v červnu 1997), několika tisíci neřízenými skládkami, na které bylo ukládáno téměř všechno vyprodukované množství odpadů (v roce 1992 byl zahájen provoz skládky komunálního odpadu pro Prahu v Ďáblicích, která představovala ve své době nejlépe zajištěnou skládku v ČR). Provozováno bylo rovněž řádově několik desítek kompostáren, zpracovatelský závod v Ostravě a několik bioplynových stanic u zemědělských podniků. Až do začátku 90. let minulého století však nebylo známo, kolik je v ČR zařízení na nakládání s odpady a kolik odpadů zpracují.

Byl funkční a společensky podporovaný výkup druhotných surovin od občanů i firem a existoval zálohový systém na některé obaly. Dominantně byla problematika komunálních odpadů zajišťována komunálními podniky (Technickými službami) řízenými příslušnou obcí, nakládání s průmyslovými odpady si zajišťovaly podniky a sběr využitelných odpadů byl zejména v kompetenci podniků Sběrné suroviny a Kovošrot. Byly prováděny první experimenty se separovaným sběrem využitelných odpadů od občanů do speciálních kontejnerů.

ČR byla aktivním členem oborových mezinárodních sdružení ISWA (International Solid Waste Association) a BIR (The Bureau of

International Recycling). Výzkumné zázemí bylo představováno několika státními výzkumnými ústavy, které se zabývaly širokou škálou témat souvisejících s problematikou odpadového hospodářství. Zpracování a cílená distribuce odborných informací oboru byla zajišťována specializovaným informačním pracovištěm Odvětvovým informačním střediskem místního hospodářství.

Neexistovaly ucelené datové zdroje. Jediným zdrojem bilančních dat o komunálních odpadech byly údaje o množství svezných odpadů, dílčí lokální informace z konkrétních rozborů a jednorázové šetření Federálního statistického úřadu (1987). Otázky nakládání s odpady a sběru odpadů byly předmětem odborné náplně několika časopisů, které ale nebyly specializovány pouze na OH.

Nebyla vybudována státní správa v OH, nebyl k dispozici dostatečný počet vysokoškolsky vzdělaných specialistů – odpadářů, přestože problematika OH byla již na některých vysokých školách vyučována. Konstituovala se odborná terminologie a profilovali se významní experti oboru.

Jak hodnotím vývoj posledních dvaceti let

Podařilo se vytvořit legislativní rámec pro nakládání s odpady, i když můžeme diskutovat o jeho přehlednosti, logičnosti a vymahatelnosti. Na základě porevolučních změn bylo zřízeno Ministerstvo vnitra a životního prostředí a následně samostat-

né Ministerstvo životního prostředí s kompetencí k řízení odpadového hospodářství a byla založena státní správa v OH. Základním předpokladem radikálních změn v OH se stalo přijetí zákona č. 238/1991 Sb., o odpadech a jeho prováděcích vyhlášek, v nichž byly zakotveny základní principy moderního nakládání s odpady. **Do OH byl implementován princip „znečišťovatel platí“**, který stanovuje, že ten, kdo odpad produkuje, je také odpovědný za hledání cest, jak s ním naložit.

Programy odpadového hospodářství a následně plány odpadového hospodářství byly učiněny první pokusy o zpracování strategie oboru. Záměr založit plány OH jako efektivní rámec pro odpovědné rozhodování na základě podrobné znalosti problému a průkazných indikátorů pro hodnocení pokroku nebyl, s ohledem na diferenciaci činností v území, naplněn. Předpoklad, že stát a potažmo kraj budou iniciovat modernizaci svých systémů odpadového hospodářství, se doposud nenaplnil.

Technické a technologické zázemí pro nakládání s odpady je v současnosti v ČR na evropské úrovni, a to zejména díky zahraničním investorům, kteří do tohoto oboru podnikání po roce 1989 vstoupili. Vliv provozu zařízení k nakládání s odpady na životní prostředí je minimalizován v souladu s příslušnými podmínkami provozu, které určují příslušné zákony.

Je však třeba konstatovat, že zařízení nejsou rovnoměrně rozmístěna a jsou území, kde žádoucí a potřebné technologie, vinou minulého odmítavého postoje MŽP, dosud zcela v systému nakládání s odpady v ČR chybí. S finanční podporou Státního fondu životního prostředí ČR a následně využíváním prostředků ze Strukturálních fondů, zejména z Operačního programu Životní prostředí, je budována nová a nebo rozšiřována a zkvalitňována infrastruktura OH v území, avšak většinou bez vzájemné koordinace směřující k dlouhodobé ekonomické a environmentální udržitelnosti zařízení.

Teprve v posledních letech byla otevřena staronová diskuse o integrovaných systémech nakládání s odpady v území (s návrhy na komplexní řešení problematiky odpadů v tzv. nadregionálních zařízeních k využívání a odstraňování odpadů se setkáváme již v na začátku 80. let minulého století).

Postupně se podařilo obnovit občanský sběr využitelných komunálních od-

padů, zejména díky AOS EKO-KOM, a. s. S tím, jak od roku 1999 trvale stoupá počet zapojených firem a obcí, stoupá rovněž využívání komunálních odpadů.

Zánik dlouhodobější státní výzkumné politiky v oboru OH s sebou přinesl roztržitý **resortní grantový systém podpor**. Za posledních 20 let bylo vyřešeno, se státní podporou více než dvaceti poskytovatelů podpor, několik stovek výzkumných projektů, ale jejich dopad je významný především tam, kde jde o technologické inovace. Projekty s výsledky směřujícími do oblasti zkvalitnění řízení procesu nakládání s odpady z hlediska územní infrastruktury, rozhodující orgány téměř nezaznamenaly.

Podle mého názoru je žádoucí identifikovat potřeby a priority výzkumu a vývoje na podporu udržitelného OH a výzkum i využití jeho výsledků koordinovat. Navrhnout vhodné institucionální a grantové mechanismy podpory, v souvislosti s reformou financování výzkumu a vývoje, a posílit nástroje vedoucí k preferenci prokazatelně inovativní vědecké základny oboru. Nezbytností bude podpora mezioborového výzkumu a zpracování demonstračních projektů k praktickému ověření výsledků výzkumu.

Rozhodování v OH, např. o dlouhodobých investicích, je stále ještě mnohdy zatíženo nerespektováním odborných argumentů předkládaných odborníky a ovlivňováno různými zájmy plynoucími z omezeného funkčního období rozhodovatelů. Nežádá se také manipulativní tlaky různých zájmových organizací a sdružení nebo nezájmem či nepochopením odborných hledisek a neschopností skutečně rozvojového strategického uvažování. Jsou přijímána rozhodnutí aktuálně průchodná, nikoli dlouhodobě správná. Státní správa v OH nahrazuje strategické rozhodování operativní činností a nutné rozhodovací analýzy a úvahy o budoucnosti jsou často zaměňovány za dílčí názory prosazované jednotlivci nebo zájmovými skupinami.

Na strategické rozhodování, integrující další mezisektorové vazby a směřující k prosperitě řízeného území, včetně odpovědnosti za tato rozhodnutí, není veřejná správa dosud zcela připravena. Stále není dostatečně zdůrazňována profesní i občanská spoluodpovědnost za odpadové hospodářství. Hospodářská sféra, která nejvíce ovlivňuje produkci odpadů a následně nakládání s nimi, není doposud plnohodnotným spolutvůrcem odpadové politiky státu. Předcházení vzniku odpadů není trvale a účinně uplatňováno v podnicích, programy čistší produkce se nepodařilo rozšířit a Národní program CP nebyl naplněn.

Odpadové hospodářství ČR je stále posuzováno z hlediska jeho účinnosti, tj. z pohledu plnění někdy a někým (mnohdy

bez racionálních argumentů) stanovených cílů, zejména tzv. „recyklačních cílů“. Jakkoli je využívání odpadů žádoucí a je dobře, že se využívání odpadů v ČR zvyšuje, jsem přesvědčena, že trvalá strategie OH je v redukování látkových toků a ne v maximalizaci recyklačního úsilí za každou cenu. Na odpady je nutné hledět jako na zdroje materiálů a surovin a posuzovat je z hlediska environmentální, ekonomické a sociální efektivnosti všech procesů nakládání s nimi v konkrétní územní orientaci.

Na základě zákonných povinností sdělují podnikatelé **informace o produkci a nakládání s odpady a celou řadu dalších údajů do dvou duplicitních informačních systémů**. Existence dvou informačních systémů shromažďujících data o odpadech (Informační systém odpadového hospodářství, který pro MŽP zajišťuje CENIA a statistické šetření Českého statistického úřadu) s odlišnou metodikou sběru dat a lišícími se výstupy neposkytuje dobré východisko pro plánovací proces, zejména pro nutné prognostické úvahy.

Náklady takového postupu jsou vysoké zejména s ohledem na velmi omezenou validitu informací z resortního informačního systému MŽP. A to nejenom na straně podnikatelů, ale i na straně státu, který přenos dat do Informačního systému o odpadovém hospodářství zajišťuje. Že to je opravdu vážný a dlouhodobě neřešený problém, dokládá jeho zařazení do Návrhu krátkodobých opatření pro východiska z krize a řešení jejich důsledků, který přijala minulá vláda.

Nenaplnily se představy o zřízení výzkumného a informačního „centra“ pro OH se širokým spektrem odborných činností, přestože v řadě jiných oblastí životního prostředí resort takové instituce zřizuje. Reprezentivní znalostní úroveň oboru a podílejí se významným způsobem na výzkumu v dané oblasti. OH takto specializovanou výzkumnou kapacitu nemá. Odborné zázemí oboru odpadového hospodářství v ČR, po nadějném vývoji na konci 90. let, **není systematicky budováno**. Zůstaly však alespoň zachovány dílčí aktivity související s aktualizací jediné české bibliografické databáze specializované na odpadové hospodářství, které zajišťuje knihovna MŽP a aktivity skupiny pracovníků ve VÚV T.G.M., v. v. i. Oborová metodika vědecké práce není rozvíjena a potřebné odborné výstupy zajišťují v OH, dnes již převážně odborně profilované, soukromé firmy zapojené v projektech VaV.

Rozšířila se nabídka studia problematiky odpadového hospodářství na českých středních a vysokých školách. Je vytvořená a odborníky akceptovaná oborová terminologie, obor má bohaté expertní zázemí, včetně vysokoškolských profesorů. Praxe však ukazuje, že je třeba rozšířit kva-

litu vzdělávání ve smyslu mezioborového poznání vzájemných souvislostí a strategické a procesní stránky řízení systémů OH. Téma OH se stalo součástí Rámcových vzdělávacích programů pro základní školy.

Vychází specializovaná periodika s tematikou OH, jak časopisy, tak periodicky vycházející příručka **Odpadové hospodářství**. Obor má již také první recenzovaný elektronický časopis WASTE FORUM. **Téma odpadového hospodářství se stalo součástí běžných publicistických témat v médiích**.

Jaká byla role odborného časopisu OF

Hodnotit úlohu odborného časopisu pro mě znamená vrátit se ve vzpomínkách do roku 1991, kdy jsem se společně s několika dalšími kolegy podílela na vzniku prvních čísel. O významu odborného periodika pro obor OH není nutné odborníky přesvědčovat. Podle mého názoru odborný časopis vytváří názor, trpělivě dokumentuje vývoj oboru a shromažďuje o něm písemné doklady. Dobrý odborný časopis je zrcadlem myšlenek, názorů a událostí a jeho význam spočívá především v rozšiřování odborných (i jiných) tematicky zaměřených informací.

Po celou dobu jeho vydávání, a je nepodstatné, že se v průběhu let měnil název, vydavatel i forma, se časopis zabýval aktuálními a významnými tématy. Redaktoři se vždy snažili o to, aby rozvíjeli odbornou úroveň čtenářů a dbali na odpovídající znalostní formát publikovaných článků. Časopis napomáhal a napomáhá a doufám dále bude napomáhat dialogu uvnitř „odpadářské“ komunity, přispívá k atmosféře klidné konfrontace názorů a postupnému prohlubování znalostí o pojednávané problematice. Je dlouhodobě jedním z informačních pramenů, které uspokojují informační potřeby českých odborníků v OH, včetně těch začínajících, studentů.

Osobně zastávám názor, že i v době internetu zůstává renomovaný odborný časopis pramenem nových poznatků, protože kvalita informace je přímo odvislá od kvality zdroje.

PhDr. Věra Havránková – pracovala od roku 1991 na různých funkcích v Českém ekologickém ústavu, po krátkém pobytu v Centru pro hospodaření s odpady VÚV T. G. M. působila v letech 2002 až 2004 v Českém ekologickém manažerském centru odkud přešla na Ministerstvo životního prostředí. Od roku 2008 dodnes pracuje na Ministerstvu průmyslu a obchodu.

PhDr. Věra Havránková
E-mail: havrankova@mpo.cz

Ohlédnutí a zamyšlení nad dvaceti roky existence časopisu(ů)

Na kalendářích byl napsán rok 1991. Česká republika byla spolu se Slovenskou republikou součástí federálního státu. Ve Federálním shromáždění byl v květnu toho roku přijat první zákon o odpadech. Vydání zákona předcházelo přitom návrh „Zásad zákona České národní rady o hospodaření s odpady a druhotnými surovinami“, s nímž vyslovila ČNR souhlas již v červenci 1989.

„Odpadáři“ bez rozdílu jejich pracovního zařazení v podnikové sféře, projektových organizacích, správních orgánech, či výzkumných ústavech i jinde se dohodli, že bez odborného časopisu to asi dál již nepůjde. Objevilo se několik různých nápadů a pokusů k uskutečnění této myšlenky. Většina jich ale postupně odumřela.

Díky vytrvalé a houževnaté aktivitě Tomáše Řezníčka, který se v té době již několik roků problematikou odpadů zabýval v projekční organizaci a účastnil se aktivně řady akcí pořádaných v té době především vědeckotechnickou společností, se za pomoci tehdejšího Federálního výboru pro životní prostředí a Slovenské komise pro životní prostředí podařilo Ministerstvu životního prostředí České republiky připravit nejprve informační výtisk a následně i první číslo časopisu ODPADY.

Ani se nechce věřit, že tento odborný časopis vydržel různá finanční, organizační, personální i jiná úskalí již dvacet let. Zapouštěl postupně své kořeny tak, jako je zapouštělo nově se utvářející české odpadové hospodářství. Nové podnikatelské podmínky, noví lidé, nové investice, nové technologie – všechno bylo nové, jen odpady zůstávaly a narůstaly. To vše časopis přinášel a komentoval. S odstupem dvaceti let je možné konstatovat, že svoji funkci zvládala redakce časopisu s pomocí řady autorů, inzerentů, odborných organizací i správních orgánů velmi zdárně.

V zájmu respektování souvislostí, které provázely časopis „Odpady“ založený v roce 1991, vycházející přechodně jako „Odpad“ a nyní nesoucí z řady důvodů název „Odpadové fórum“, používám v dalším textu pouze označení O/OF

Odpadové hospodářství ČR mělo na počátku devadesátých let za sebou již léta poctivě práce mnoha odpadářů vyrostlých na solidní živné půdě odborné mezinárodní nevládní celosvětové organizace ISWA, jejíž zakládající kongres se uskutečnil v Praze v roce 1972. V současné době sdružuje tato organizace národní členy z více než třiceti zemí světa a připravuje mezinárodní kongres k aktuálním otázkám odpadového hospodářství na listopad 2010 v Hamburku.

Bylo tedy o co a o koho se v počátcích nově se rozvíjejícího českého odpadového hospodářství odborně opřít. Bohužel se však ke škodě věci nepodařilo bezprostředně provázat širší pracovní kontakty a členství mezi ČR a ISWA. Jsem přesvědčen, že zkušenosti, které trvale přináší z odpadového hospodářství celého vyspělého světa ISWA a její odborné orgány, by si zasloužily i v ČR větší pozornosti. Tyto otázky by ale měly být i v současné době předmětem širší diskuse, než jenom v rámci stručného pohledu do historie časopisů O/OF.

V době zahájení životní dráhy časopisů O/OF existovala již řada zahraničních odborných periodik, jejichž informačních služeb využívala s různou intenzitou i řada pracovníků u nás. Velká část těchto časopisů byla zpracovávána do stručných informací péčí Odvětvového informačního střediska v působnosti civilně správního úseku Ministerstva vnitra i v dalších podnicích. Dílčí informace o odpadech přinášelo také několik českých časopisů, které však byly zaměřeny spíše pouze do úzce zaměřených oblastí. Průřezový časopis zabývající se celou šíří odpadové problematiky na české vydavatelské scéně zcela chyběl. Silný podnět k ucelenému pohledu na odpady, představovaný vydáním zákona o odpa-

dech v roce 1991, našel svoji odezvu právě ve zrodu časopisu O/OF.

V této souvislosti stojí jistě za zmínku i skutečnost, která provázela i názory na odpadové hospodářství a na úlohu státní správy v této oblasti na nově s utvářejícím ministerstvu životního prostředí ČR v roce 1990 a 1991. U mnoha lidí převládala v té době názor zužující odpadové hospodářství pouze na vyhledávání míst pro skládky odpadů. I když je to dnes pro většinu z nás velmi těžko pochopitelné, ale bylo tomu tak. Zdaleka nešlo pouze o diskuse pojmoslovné, zda je výstižnější „nakládání s odpady“, nebo „odpadové hospodářství“. I tuto závažnou diskusi, mající bezprostřední dopad do právní definice základních pojmů a jejich následnou aplikaci ve výkonu státní správy i samosprávy, pomáhal nově se rodící časopis usměrňovat.

Nově se utvářející odborné pojmosloví pronikalo mezi široký okruh čtenářů právě díky péči redakce časopisu. Napomáhá však vlastně trvale i po celou dobu jeho existence k vzájemnému pochopení toho, o čem je vlastně řeč. I v této oblasti však léta přežívají slova jako „likvidace“ a jim podobná, která svědčí o tom, že na tomto úseku čeká ještě redakce O/OF, ale i všechny ostatní, hodně práce i do budoucna. Velmi aktuální jistě budou v nejbližší době například „vedlejší produkty“ všeho druhu.

Bude asi velice obtížné přísně rozlišovat právní a technické pojetí tohoto výrazu v běžném textu. Přitom ale zase nepůjde pouze o slovíčka, ale o zásadní finanční, právní a technologický dopad do chodu podnikové sféry. Poplatky za ukládání odpadů jsou nemilé a jejich vymáhání nemilosrdné. Stejně tak nemilosrdné musí být i naplnění právních podmínek a kritérií, které odlišují řádné a nezákonné materiálové toky nesoucí v přechodném období stejně znějící název „vedlejší produkt“. Redakce by měla zvládnout proces jednoznačného odlišení právního a technického, nebo obchodního označení pro vedlejší produkty v běžně zveřejňovaném textu.

V počátcích existence časopisu byly velmi aktuálními tématem změny ve vlastnických formách a působení jednotlivých podniků i jejich hospodářské výsledky. Technické služby měst, ale i podniky Sběrné suroviny a Kovošroty procházely spolu s celou podnikovou strukturou původců odpadů i dalších organizací rozsáhlými a zásadními změnami. Je pravda, že dnes

již čteme články o návštěvě u ojedinělých soukromých podnikatelů na počátku devadesátých let s úsměvem na tváři. Ale i toto období je součástí historie, kterou by měli znát i mladí odpadáři, kteří začínají svoji odbornou dráhu.

Stará čísla časopisu tuto možnost nabízejí spolu se seznamy tehdy nově vznikajících soukromých firem a jejich zaměřením. V té době to byla jediná pomoc – spolu s dalšími různými seznamy – jak se vůbec ve struktuře podniků a územním pokrytím v rámci ČR orientovat. Postupně se vyvíjející zveřejňované informace o podnikatelských subjektech časopisu začaly pak nabývat spíše inzertní podobu.

Sektorová analýza a výsledky ratingových hodnocení jednotlivých subjektů i celé podnikové sféry příslušných oborů odpadového hospodářství, které jsou velmi dobrým zrcadlem, do kterého je rozumně občas nahlédnout, nějak dosud nenašla místo nejen v časopisu, ale i v jiných periodikách. Takovéto srovnávací objektivní informace jsou i v současné době spíše drahé „podpultovky“ a disponují jimi především pouze bohaté subjekty. Pro objektivní hodnocení stavu podnikové sféry jsou však podle mého názoru stejně důležité, jako hodnocení stavu plnění Plánu OH ČR a jsou vlastně jeho pomyslnou součástí.

V období posledních dvou let došlo ke změně oficiálních klasifikací a číselníků činností a výrobků zavedením CZ-NACE a CZ-CPA. Jaká je vlastně v současné době struktura podniků odpadového hospodářství v této nové soustavě vyhlášené Českém statistickým úřadem v souladu s celosvětovou a evropskou soustavou? Jak vypadá ratingové hodnocení a jeho změny? Jak to vypadá s konkurenceschopností a jejím vývojem? Jak jsou podnikovou sférou čerpány finanční prostředky z různých fondů a jaká je efektivnost jejich využití? To jsou aktuální otázky, které by bylo možná dobré alespoň v hrubých rysech popisovat a zásadně diskutovat i na stránkách odborného časopisu.

Souhrnné odvětvové analýzy byly v posledních letech zveřejňovány sice i za obor recyklace druhotných surovin (37 dle OKEČ) v rámci publikace Panorama (vydavatel MPO), ale tyto vydavatelské aktivity jednak pravděpodobně v příštím roce končí a navíc je již naše odvětví vyčleněno mimo rámec zpracovatelského průmyslu a tvoří samostatný oddíl „Shromažďování, sběr a odstranění odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití“ (oddíl 38 dle CZ-NACE). Časopis O/OF má tedy v této oblasti nově aktuálně vymezené široké pole neorané, na které by bylo rozumné občas nahlédnout a nějakou tu brázdičku vyorat.

Nejen s úsměvem na tváři, ale i s mnoha otázníky v očích čteme v prvních ročních

časopisu články o vzniku různých **cechovních organizací sdružujících různé podnikatele a pracovníky v odpadovém hospodářství**. I tato uskupení prodělávala na počátku devadesátých let své porodní bolesti, které se odrážely ve zveřejňovaných člancích. Celá tato oblast asociací, sdružení, svazů a dalších forem odborného seskupování nacházela na stránkách časopisu O/OF své místo.

Tato sdružení mají i nyní svoji zcela nezastupitelnou úlohu jak při působení dovnitř uskupení, tak při působení vně, především při styku a jednáních se zákonodárcy i výkonnými orgány veřejné správy všech stupňů. Stojí přeci za tu námahu a úsilí, aby podnikovou sféru zastupovaly při všech jednáních subjekty, které skutečně zastupují oborový zájem podnikatelské sféry v co nejširším pojetí. Formování tohoto širokého lobingu, jeho práce a výsledky, se v poslední době ze stránek veřejného odborného časopisu spíše pomalu vytrácejí ve srovnání s tím, kolik legislativních aktivit na úseku odpadového hospodářství je v pohybu a jak intenzivní změny lze očekávat. Často jsou podniky oboru při důležitých jednáních s velkou intenzitou nahrazovány pouze osobami reprezentujícími úzký zájem.

Po celou dobu dvacetileté existence časopisu tvořily podstatnou část jeho náplně otázky spojené se **stavem a vývojem odpadového práva**. Šíře i četnost změn v odpadovém právu ČR byly po celou dobu nadměrné. Časopis se různými formami a výběrem autorů snažil o to, aby informovanost o aktuálních změnách a doplňcích byla maximální. Úkol to byl nelidský a z velké části se dařilo jej dobře plnit. Mnohé otázky spojené s aplikací právního řádu se však valily na pracovníky podnikové sféry i veřejné správy jako povodeň. Nejbližší období nebude asi o nic lepší a redakci tak čeká další úmorná práce.

Daleko složitější je však situace u těch subjektů a osob, kterých se uvádění odpadového práva do života přímo dotýká. Alespoň drobnou poznámku si však v této souvislosti neodpustím. V chodu podnikatelských subjektů i správních orgánů se jistě mohou i při sebevětší opatrnosti objevit nej-různější prohřešky proti odpadovému právu.

Objevují se však také prohřešky, které neplynou z drobného opominutí, či neznalosti. Jsou to odpuzující případy divokého podnikání, které očerňují práci řady solidních podniků. Nevím, jestli je název „**černé ovce**“ právně napadnutelný. V odpadovém hospodářství se však tyto hanebnosti různě drzých černých podnikatelských ovcí zřetelně vyskytují. Přesto se na stránkách časopisu O/OF vyskytují pouze ojediněle. Jak pravoplatná rozhodnutí k výsledkům kontrol ČiŽP, tak soudní rozhodnutí, by možná bylo

dobré z celé řady důvodů více zveřejňovat. Jsem pevně přesvědčen, že v odpadovém hospodářství převládá snaha o solidní podnikání. Odpadové právo nejsou jenom právní předpisy, ale také právní praxe – i ta nechutná.

V době několika posledních let se redakce více zabývá také problematikou **výzkumných a vývojových úkolů** řešených v rámci oboru. Věnuje se jim nejen v psaných člancích, ale i pořádáním konferencí. Myslím, že je to chvályhodná činnost. Tyto aktivity umožňují každému čtenáři i účastníku seznámit se s tím, co se na tomto úseku děje. I v této oblasti by možná prospělo hlubší zamýšlení nad reálnou efektivností těchto procesů pro běžnou odpadářskou praxi a to nejen pro běžné provozní podnikové podmínky, ale i pro výrobce zařízení, laboratorní testovací práce, další vzdělávání a podobně.

Bylo by toho jistě mnoho k čemu se vracet po dvaceti letech vydávání časopisů. Těch okruhů a úhlů pohledu na funkci odborného časopisu by jistě bylo mnohem více. I jejich utřídění podle priorit cítí každý z nás asi trochu jinak a po svém.

Tento můj drobný příspěvek věnovaný dvacetiletému výročí vydávání odborného časopisu pro odpadové hospodářství, chce pouze vyvolat u čtenáře **pocit potřeby poohlédnutí zpět a potřebě zamýšlení nad jeho současnou a budoucí úlohou**. Toto ohlédnutí a zamýšlení by také mohlo napomoci k uvědomění si dluhu každého z nás, který vůči časopisu máme a chceme ho případně i napravit.

Rozšířené teze odpadového hospodářství v ČR, které byly zpracovány v působnosti MŽP naznačují, že **dvacetiletá i sebedeší práce odborného časopisu nikdy nekončí**. Stále vlastně stojíme na počátku, i když v nových startovních blocích a v nové sestavě. Je pravda, že jsou tu také nové zkušenosti a znalosti, ale i nové požadavky. Nezaměstnanost a nezájem o časopis tedy ani v nejbližších letech nehrozí.

Celé to vzpomínané období jsem s časopisem v různých pozicích prožíval a chci proto za sebe osobně veřejně poděkovat pracovníkům redakce za nelehkou práci, která nejen na počátcích byla velmi svízelná. **Hoř – držte se a nedejte se!**

Ing. Bohumil Beneš byl v letech 1990 až 1992 prvním ředitelem odboru odpadů na Ministerstvu životního prostředí, v současné době se zabývá ekologickým poradenstvím.

Ing. Bohumil Beneš
E-mail: bbenes@iol.cz

Dvacet let odpadového hospodářství při pohledu „ze strany“

Došel jsem k závěru, že pokud mám ke dvaceti letům odpadového hospodářství po roce 1989 a ke dvaceti letům odborných časopisů pro odpadové hospodářství něco smysluplného napsat, musím snad až na jednu nostalgickou vzpomínku zaujmout pozici pozorovatele z odstupu. K oné nostalgii: Nemožu nezpomenout na okamžik asi před dvaceti lety, kdy mi současný šéfredaktor časopisu Odpadové fórum přišel oznámit, že hodlá opustit lůno ústavu a chystá se pustit do vydávání časopisu jako samostatný subjekt. Což se mi tenkrát moc nelíbilo a vedli jsme dost dlouhou a emotivní diskusi. Dnes musím uznat, že on měl pravdu, ne já.

Odpadové hospodářství v České republice po roce 1989, stejně jako vše ostatní, začínalo na zelené louce. První vlna legislativy v čele se zákonem č. 238/1991 Sb. působila pozitivně a umožnila nastartování procesů formování odpadového hospodářství jako oboru. Oboru vymezeného vůči okolí, majícího svou infrastrukturu subjektů, řízení vztahů. Majícího definované vztahy a hierarchie. Majícího ekonomická pravidla fungování, a to nejlépe tak, aby se na změněné vnější podmínky dalo reagovat změnami parametrů. Majícího definované struktury řízení, dohledu, účastníků procesů nakládání s odpady, jejich zájmových skupin. Majícího vize, čeho se chce/musí dosáhnout. Majícího platformy pro výměny informací, pro tříbení názorů. To vše, ale v každém případě v transparentním a průhledném prostředí.

Z mého pohledu byly horizonty, ke kterým vývoj odpadového hospodářství směřoval, které přímo nebo implicitně definovaly cíle/vize, následující:

- (1997) Příprava zákona č. 125/1997 Sb., který měl přinést a snad i přinesl průměrně a trvale platné hierarchie priorit v nakládání s odpady z obecných deklamací do rámců konkrétních legislativních omezení a hlavně do nastavení ekonomických pravidel, v rámci kterých, jak jsme doufali, delší dobu vystačíme s parametrickými změnami.
- (2002) Příprava plánu odpadového hospodářství – ten, ať už je ve výsledné podobě jakýkoliv, měl a jistě taky naplnil záměr stanovit cíle a trajektorie, jak jich chceme dosáhnout v podrobnosti o řád vyšší, než to lze v podobě zákona.
- (2004) Příprava na vstup ČR do EU. Nespornou součástí tohoto horizontu byla již příprava zákona č. 185/2001 Sb., příprava změn a kroků, které členství v EU požadovalo.

Při naplňování těchto ambic byl společný cíl obecně uznáván a přiměřeně respektován všemi (převážnou většinou partnerů).

Mám obavu, že od té doby na obzoru nějaký cíl nevidím.

Výše jsem načrtl svou interpretaci, čeho mělo/mohlo odpadové hospodářství dosáhnout. Nepochybně má nejen ustálenou strukturu subjektů angažujících se v odpadovém hospodářství. V oblasti konstituování se zájmových skupin snad již nikde není „volná nika“, a to ani na straně podnikatelských subjektů, profesních organizací, nevládních organizací, vysokých škol, výzkumu a podobně. Otázkou do diskuse je, zda má k tomu odpovídající instituty řízení a především dohledu. Tady mám především na mysli nastavování pravidel chování podnikatelských subjektů, obcí a v neposlední řadě občanů. Mám pocit, že původní „tlak na pilu“ poněkud vyšuměl. K těmto pochybnostem patří i otázka, do jaké míry se podařilo působit na změny vzorců chování obyvatelstva a především dětí, a to především prostřednictvím výchovy. Před dvaceti lety jsme si představovali, jak všechno půjde jinak, až dorostou tehdejší desetiletí. Dnes jim je třicet, ale nejsem si jistý, jestli změny v chování tohoto segmentu obyvatel lze považovat za úspěch.

Pokud jsem zmínil, že součástí původní vize bylo i konstituování platformy pro šíření informací a umožňující dialog, mám za to, že odborný tisk dosáhl maxima možného a svůj významný a nepochybný díl nesou i časopisy Odpady a Odpadové fórum, včetně kruhu jejich blízkých příznivců. Možná, že by stálo za výzkum, jak se v jednotlivých etapách vývoje odpadového hospodářství měnila aktuální témata pro časopisy.

Co se týká „transparentnosti a průhlednosti“ prostředí, ve kterém se všechny procesy oboru odpadového hospodářství odvíjejí, je situace zcela jiná. Asi to není specifikem pouze odpadového hospodářství, avšak soudím, že se nám pravidla, podle kterých se hraje, rozrostla až nad míru.

Přítom rychlost, jakou se mění, roste „nade všechny meze“.

Před začátkem psaní jsem si udělal malou statistiku. V etapě prvního zákona byly sice čtyři zákony, ale byla jenom jedna novelizace za 6 let. Druhý zákon se za dobu svého života, tj. čtyři roky, dočkal čtyř novel a třetí zákon ji má za dosavadních osm let života 28 (a to se od něj „odtrhl“ zákon o obalech). V současné době se odpadové hospodářství v České republice (podle zdrojů MŽP) řídí třemi zákony, dvěma nařízeními vlády a patnácti vyhláškami. Ty doplňuje 109 norem. Týž zdroj identifikuje 38 legislativních dokumentů EU (rozhodnutí, směrnice a dvě přímo účinná nařízení).

Na vině stavu, kdy se pravidla hry mění prakticky plynule, nejsou jenom česká specifika. V mnohém to odráží až horečnou aktivitu Evropské unie, adresněji Evropské komise. Zatímco MŽP zaznamenává 38 platných evropských dokumentů, sama Evropská komise jich inzeruje mnohem více. Do roku 1995 bylo Komisí vydáno 8 směrnic, nařízení a rozhodnutí a 6krát došlo k novelizaci, za další pětiletí jich bylo 19 s jednou novelizací, do roku 2005 jich přibývalo zase 19, ale již se 36 novelizacemi a od té doby se objem platné legislativy zvětšil o 31, přitom se stihlo novelizovat jiných 46 legislativních dokumentů. Mám pocit, že poctivě sledovat, co se vlastně děje, je téměř nemožné. To jsem nepátral v připravovaných dokumentech.

Mám-li tedy vypíchnout jenom jedinou charakteristiku proběhlých dvaceti let, tak to je citelný nárůst nejistot, jestli, když investuji prostředky, kapacity, důvěru lidí (nehodící si škrtněte), zůstane prostředí, do kterého vstupuji, alespoň po minimální dobu přibližně stejné. Tedy, pokud tvrdím, že se nám cíle vytratily, tady bych viděl prostor pro ty, kteří mají odpadové hospodářství na starosti. A nepochybně bych zde viděl i významnou roli pro odborný tisk.

RNDr. Alois Kopecký – v letech 1990 – 1995 ředitel Českého ekologického ústavu (tam se soustředovalo tehdejší skromné odborné odpadářské zázemí), do roku 1997 ředitel odboru odpadů MŽP, do roku 2002 samostatný odborný pracovník odboru, poté profesní kariéra paralelně „vedle odpadů“ (ale v dohledu).

RNDr. Alois Kopecký
Ministerstvo pro místní rozvoj
E-mail: alois.kopecky@mmr.cz

Dvacetiletí odborného tisku pro odpadové hospodářství

Udržitelný rozvoj je založen na vyváženém rozvoji tří pilířů – ekonomického, sociálního a environmentálního. Analogicky lze vymezit i základní potřebné předpoklady pro vyvážený rozvoj ekonomických sektorů vytvářejících strukturu české ekonomiky: je třeba rozvíjet jejich technicko-technologickou, ekonomickou, legislativně-správní a vzdělávací složku tak, aby vytvářely prostor pro realizaci uvedených pilířů.

Odpadové hospodářství patří bezesporu k významným ekonomickým sektorům. Ve svém krátkém zamyšlení se věnuji především souvislostem a vztahům dvou prvků uvedených složek: programovým dokumentům a odbornému tisku. Oba jsou totiž nezbytné pro udržitelný rozvoj odpadového hospodářství a navíc je spojuje stejná doba vzniku: Na podzim roku 1990 předložila vláda ČSFR Federálnímu shromáždění návrh zákona o odpadech (který byl po dořešení zejména kompetenčních sporů mezi federální a národní úrovní přijat v červnu 1991), zhruba ve stejné době vychází i první číslo odborného časopisu Odpady, předchůdce současných Odpadů a Odpadového fóra, tak jak je známe dnes. Jakými peripetiemi oba analyzované prvky prošly za těch dvacet let?

Významnou povinností původců odpadů zakotvenou v prvním zákoně byla povinnost „zpracovat program odpadového hospodářství“. (Na vysvětlenou: V mnohých z nás dříve narozených vyvolávalo slovo „plán“ ještě dlouho po listopadu 1989 smíšené pocity. Bylo podvědomě spojováno se zkušenostmi ze čtyřiceti let centrálního plánování, kdy se – samozřejmě nejen kvůli němu – stály fronty všude a na všechno. Proto program, nikoliv plán.)

Tak jak je to v resortu životního prostředí obvyklé, se změnami ministrů a jejich politické příslušnosti přicházejí i změny v postoji k odborným, nepolitickým záležitostem. Proto asi byla z druhého zákona o odpadech z roku 1997 povinnost zpracovávat program odpadového hospodářství vypuštěna, proto asi se třetí zákon o odpadech z roku 2001 k povinnosti zpracovávat plán jako základní koncepční dokument pokorně vrací. Od té doby našťastí povinnost plánovat (v tom dobrém smyslu slova) máme, zato však se několikrát měnily obsah a struktura plánů odpadového hospodářství.

Mimochodem, vážení čtenáři, neměli jste v té souvislosti někdy pocit, že u nás bylo Ministerstvo životního prostředí zejména za vedení pana Ambrozka a pana Bursíka spí-

še ministerstvem ekologických iniciativ, než ministerstvem nás všech? Já ano, a poslední volební výsledky naznačují, že jsem zdaleka sám, kdo si to myslí. A ještě jedna poznámka na okraj pro zákonodárce připravující nový zákon o odpadech: víte, že ten první odpadový zákon měl všehovšudy 17 paragrafů?

Odborný tisk byl nezastupitelným zprostředkovatelem při zpřístupňování informací například o tom, jaké povinnosti a jaká práva má původce odpadů. Plány odpadového hospodářství se postupně staly důležitým nástrojem, usměrňujícím nakládání s odpady na úrovni občanů, organizací, obcí a měst, regionů a státu, a to i díky odborným časopisům a v nich uveřejňovaným článkům, pokynům a popisům praktických zkušeností.

Odborné časopisy věnující se odpadovému hospodářství našťastí nebyly postiženy výše popisovanými turbulencemi. Dlouhodobá koncepce, profesionální kvalita redakcí i příspěvatelů a především snaha objektivně informovat a vzdělávat své čtenáře bez ohledu na jejich příslušnost k té či oné

zájmové skupině vedly k tomu, že vydávání odborného tisku bylo podle mého názoru nejstabilnější a nejvýznamnější součástí environmentální osvěty a vzdělávání v uplynulém dvacetiletí a výrazně se podílelo na dosažené úrovni odpadového hospodářství v České republice.

Navíc: pro odborný časopis zdaleka neplatí to, co se říká o denním tisku, že totiž není nic staršího než včerejší noviny. Důkaz? Není to tak dlouho, co jsem se při přípravě studie o recyklačním potenciálu rád vrátil k příspěvku o doporučených způsobech nakládání s odpady, uveřejněném v časopise Odpady v roce 1992.

V časopisu Odpadové fórum čtu pravidelně všechno. Velmi instruktivní jsou příspěvky věnované tématu měsíce, rubrika Fórum ve Fóru nabízí cenné právní rady v řešení praktických problémů, novinky z Evropské unie nás seznamují s tím, co plánují bruselské úředníky. I díky časopisu se v poslední době podařilo alespoň zčásti pozitivně ovlivnit některé těžko pochopitelné negativní postoje vedení Ministerstva životního prostředí v přístupu k tak potřebnému a environmentálně i ekonomicky přínosnému řešení, jakým je zvýšení podílu energetického využívání komunálních odpadů. Ve firemních prezentacích jsou poskytovány informace o současném stavu a předpokládaném vývoji technologických zařízení, atd.

Na závěr svého zamyšlení se nemohu nezmínit o dvou zdánlivě okrajových rubrikách, které už dlouho jsou nebo by měly být zdrojem informací a inspirace: kvalitně a kvalifikovaně připravovaná rubrika Ze zahraničního odborného tisku ušetří čas i prostředky těm, kteří se zajímají o to, co je nového v odpadovém hospodářství u našich sousedů. A pravidelný úvodní sloupek komentovaným svědectvím událostí uplynulých let. Dočkáme se, vážený pane šéfredaktore, souborného knižního zpracování? Byl by to hezký dárek čtenářům ke dvaceti-letému odbornému časopisu.

Ing. Jan Mikoláš – v letech 1990 – 1992 první náměstek ministra – předsedy Federálního výboru pro životní prostředí ČSFR, do roku 2002 ředitel poradenské firmy Environmental Management Office, s. r. o. Praha, od roku 2003 dosud poradce pro oblast životního prostředí.

Ing. Jan Mikoláš, CSc.
E-mail: janmikolas@volny.cz

www.tretiruka.cz

PORTÁL PRO SNADNOU PODNIKOVOU PRAXI

- podává podnikatelům pomocnou ruku
- přibližuje a vysvětluje problematiku všech složek životního prostředí
- reaguje na aktuální témata, včetně legislativních změn

...více času na podstatné!

20 let odborného tisku pro odpadové hospodářství a vybrané aktivity MŽP v OH

Rok	Časopis (Vydavatel)	Časopis (Vydavatel)	Aktivity související s časopisem ODPADY (do r. 1999) a ODPADOVÉ FÓRUM (od r. 2000)	Ministři	Náměstci ministra odpovědní za odpady	Ředitelé odboru odpadů	Zákoný ¹⁾	Natážení vlády, vyhlášky ²⁾	Koncepční materiály
1990				Moldan Bedřich (01/1990 – 01/1991)	Říha Martin (02/1990 – 09/1992)	Beneš Bohumil (11/1990 – 09/1993)			Státní koncepce ekologické politiky, Duhový program, Státní program péče o životní prostředí, Basilejská úmluva
1991	ODPADY (Ministerstvo životního prostředí)		Anketa odpady	Dejmal Ivan (02/1991 – 07/1992)			238/1991 Sb. 311/1991 Sb. 388/1991 Sb.	521/1991 Sb. 69/1991 Sb. 401/1991 Sb. (39/1991 Sb.)	
1992			Rukověť odpadového hospodářství	Benda František (07/1992 – 07/1996)	Gandalovič Petr (09/1992 – 03/1994)		62/1992 Sb. 466/1992 Sb.	513/2002 Sb. 99/1992 Sb.	Program péče o životní prostředí, Programy OH původců a okresů
1993	ODPAD (Nadace REVIA)		Sborník z konference ODPADY '93		Zima Karel (01/1994 – 02/1994), Chudý Jan (04/1994 – 08/1995)		(231/1993 Sb.)		Programové záměry odpadového hospodářství
1994	ODPADY (Nadace REVIA)		Rukověť odpadového hospodářství		Novotný Vladimír (03/1994 – 10/1996)			100/1994 Sb. (Basilejská úmluva)	
1995			Seminář Potřebujeme spalovny průmyslových odpadů?		Kopecký Alois (09/1995 – 04/1997)		41/1995 Sb. (300/1995 Sb.)		Program OH ČR, Státní politika ŽP 1995
1996	ODPADY (ECONOMIA, a. s.)		SOS ODPADY – katalog firem	Skalický Jiří (07/1996 – 02/1998)	Barchánek Michael (12/1996 – 09/1998)				
1997			Rukověť odpadového hospodářství			Mikulová Vlastimila (04/1997 – 07/2001)	125/1997 Sb.	337/1997 Sb. 338/1997 Sb. 339/1997 Sb. 340/1997 Sb.	
1998			Katalog firem	Bursík Martin (02/1998 – 07/1998), Kučvart Miloš (07/1998 – 07/2002)	Týlová Eva (10/1998 – 09/2002)		(167/1998 Sb.)		
1999			Firemní notes				(352/1998 Sb.)	(31/1999 Sb. (334/1999 Sb.))	Státní politika ŽP 1999
2000	ODPADY (ECONOMIA, a. s.)	ODPADOVÉ FÓRUM (CEMC)					(37/2000 Sb.) (132/2000 Sb.)		
2001			Rukověť odpadového hospodářství		Bubeníková Zdeňka (07/2001 – 11/2002)		185/2001 Sb. (477/2001 Sb.), 477/2001 Sb.	376/2001 Sb. 381/2001 Sb. 382/2001 Sb. 383/2001 Sb. 384/2001 Sb.	Koncepce odpadového hospodářství ČR, Státní politika ŽP 2001

2002	Rukověť odpadového hospodářství (pokračování), ABFALL FORUM Spezial (německojazyčná verze pro IFAT 2002)	Ambrozek Libor (07/2002 – 09/2006)	Jirásková Ivana (10/2002 – 09/2006)	Kříenek Leoš (12/2002 – 05/2006)	(76/2002 Sb.) (275/2002 Sb.) (320/2002 Sb.)	11/2002 Sb. 115/2002 Sb. 116/2002 Sb.	Krajské koncepce hospodářství s odpady, Programy Státního fondu životního prostředí ČR
2003					(356/2003 Sb.) (274/2003 Sb.)	197/2003 Sb. 237/2002 Sb.	Plán OH ČR, Realizační programy POH ČR – I. etapa
2004					(167/2004 Sb.) (188/2004 Sb.) (317/2004 Sb.) (94/2004 Sb.) (237/2004 Sb.) (257/2004 Sb.)	(502/2004 Sb.) (503/2002 Sb.) (504/2002 Sb.) (505/2004 Sb.) 641/2004 Sb.	Plány OH krajů, Státní politika ŽP 2004 – 2010, Realizační programy POHČR – II. etapa
2005	WASTE FORUM Special (anglickojazyčné číslo pro IFAT 2005)				106/2005 Sb. (rs96/2005 Sb.) (7/2005 Sb.) (444/2005 Sb.)	(41/2005 Sb.) (294/2005 Sb.) 352/2005 Sb. (353/2005 Sb.)	Plány OH původců, Realizační programy POH ČR – III. etapa
2006	Přívodce OH pro malé a střední podniky, Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2006, FORUM DÉCHETS (francouzskojazyčné číslo pro POLLUTEK 2006)	Kalaš Petr J. (09/2006 – 01/2007)	Bláha Karel (09/2006 – dosud)	Havlová Zuzana * (05/2006 – 09/2006), Kříenek Leoš ** (05/2006 – 09/2006), Kříenek Leoš (09/2006 – 04/2007)	(66/2006 Sb.) (186/2006 Sb.) (222/2006 Sb.) (314/2006 Sb.)	(95/2006 Sb.) (124/2006 Sb.)	
2007	Na pomoc energetickému využití odpadů I. a II. díl, Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2007	Bursík Martin (01/2007 – 05/2009)		Bubeníková Zdeňka (08/2007 – dosud)	(297/2007 Sb.)	(168/2007 Sb.)	
2008	Recenzovaný elektronický časopis WASTE FORUM, (začátek vydávání) Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2008				(25/2008 Sb.) 34/2008 Sb., 383/2008 Sb.	341/2008 Sb., (351/2008 Sb.) 352/2008 Sb., (374/2008 Sb.) (478/2008 Sb.)	
2009	Současná paliva v cementářském průmyslu, Biopad – bioplyn – energie Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2009	Miko Ladislav (05/2009 – 11/2009), Dusík Jan (11/2009 – 03/2010)			(9/2009 Sb.) (87/2009 Sb.) (157/2009 Sb.) (223/2009 Sb.) (227/2009 Sb.) (281/2009 Sb.) (291/2009 Sb.) 297/2009 Sb.	69/2009 Sb., 473/2009 Sb.	Efektivní nástroje plnění cílů OH, Teze rozvoje OH
2010	Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2010	Šebesta Jakub (03/2010 – 04/2010), Bízková Rut (04/2010 – 07/2010)			(326/2009 Sb.) 154/2010 Sb.	(54/2010 Sb.) (61/2010 Sb.) (65/2010 Sb.) (170/2010 Sb.)	Rozšířené teze rozvoje OH

1) Podbarvením je označen „hlavní“ zákon o odpadech nebo o obalech.

2) Podbarvením je odlišeno nařízení vlády nebo nález Ústavního soudu

Závorky upozorňují na novely zákonů či vyhlášek.

* ředitelka odboru odpadových technologií a obalů

** ředitel odboru koncepcí odpadového hospodářství

ROČENKA odpadového hospodářství

Období mnoha změn

ROK 2009 A 2010

Na tomto místě se snažíme každoročně stručně popsat či vyjmenovat nejdůležitější události odpadového hospodářství celorepublikového charakteru z nedávné doby. V tomto konkrétním případě jde o časové období zahrnující rok 2009 a první polovinu roku 2010. O většině popisovaných akcí jsme již na stránkách časopisu podrobně referovali. Proto uvádíme jen stručný přehled.

Před rokem jsem podobný přehled či úva-
hu zakončil konstatováním, že: „*můžeme doufat, že Ministerstvo životního prostředí vyslyší hlasy z praxe a podle řady doporučení navrhne v dohledné době nový Plán odpadového hospodářství a nový zákon o odpadech*“. Sice to trvalo téměř celý rok 2009, ale nakonec pozitivní změna nastala.

Především stojí zato uvést, že díky různým, především politickým tlakům a z toho plynoucího vývoje došlo k tomu, že za osmnáct měsíců se na místě ministra životního prostředí vystřídalo celkem pět osob. Byl to Martin Bursík (do května 2009), Ladislav Miko (do listopadu 2009), Jan Dusík (do března 2010), Jakub Šebesta (do dubna 2010) a Rut Bízková (dosud). I když takovéto změny v našich poměrech bývají spíše ke škodě, nakonec rád konstatuji, že došlo k dlouho očekávanému zvratu v nahlížení na české odpadové hospodářství a k ukončení dlouhotrvajících nejistot, přešlapování a nekoncepčních rozhodnutí.

Hlavní události

Rok 2009.

Vliv na změny v odpadovém hospodářství ČR měl především vývoj v Evropské unii a na naší politické scéně. Nejdříve zahájila ČR své předsednictví v Radě EU s tím, že v oblasti odpadů zástupci ČR aktivně jednali o nakládání s elektroodpady a o nakládání s biologicky rozložitelnými odpady.

V důsledku celosvětové hospodářské krize a tím prohlubujících se problémů s odbytem vyříděných odpadů proběhly začát-

kem roku 2009 na Ministerstvu průmyslu a obchodu **dva diskusní stoly**. Z nich vyplynuly návrhy na řešení v krátkodobém a střednědobém horizontu, které byly předány jako podkladový materiál pro jednání vlády. Přes všechny problémy, které mnohým podnikatelům či zpracovatelům vybraných odpadových komodit nastaly, se postupně odbyt vyříděných odpadů stabilizoval a postupně se navrátil na původní úroveň. Z toho především vyplynulo, že nemá význam za každou cenu zvyšovat recyklační kvóty, jestliže není odbyt. Na druhou stranu si trh sám vytvoří náhradní řešení tak, aby ztráty byly co nejmenší.

Koncem února informoval **ministr Martin Bursík na tiskové konferenci o ukončení přípravy zákona o odpadech** a jeho předání do vnějšího připomínkového řízení. Na tento návrh reagovaly nesouhlasně Svaz obcí a měst, Asociace krajů ČR, Hospodářská komora ČR a řada odborníků. O návrhu zákona se diskutovalo i při jiných příležitostech na různých seminářích a konferencích a vždy dosti kriticky.

S ohledem na vývoj na české politické scéně proběhla v květnu **bilanční tisková konference ministra Martina Bursíka** u příležitosti jeho odchodu z funkce. Na té ministr reagoval především na odmítavou reakci na návrh nového zákona o odpadech. Podrobný rozbor situace v OH s ohledem na průběh projednávání návrhu zákona provedl Svaz obcí a měst ČR.

V červenci proběhl na MŽP **kulatý stůl (první)** s názvem **Efektivní nástroje plně-**

ní cílů odpadového hospodářství v ČR v perspektivě roku 2020, jehož hlavním aktérem byl nový ministr životního prostředí Ladislav Miko. Zde měli příležitost přednést náměty a připomínky přizvaní odborníci, kterých se sešlo kolem šedesáti. Byl zaregistrován určitý posun ve vnímání problematiky OH na ministerstvu ve směru, který prosazuje odborná veřejnost. Byl to prvý krok ke změně filozofie ministerstva, kterou prosazovalo od roku 2003.

V říjnu byl uspořádán **druhý kulatý stůl**, kde byly za účasti ministra L. Mika prezentovány **Teze rozvoje OH, změna nařízení vlády k Plánu OH ČR a postup další přípravy nového zákona**. Kulatému stolu předcházelo jednání Rady pro OH, které je poradním orgánem ministra a jejíž doporučení byla prvně vyslyšena a svým způsobem respektována. V diskusi na kulatém stole byl většinou přítomných oceněn nový, konstruktivní přínos ministerstva k nastíněnému rozvoji odpadového hospodářství.

V listopadu proběhla **bilanční tisková konference Ladislava Mika** popisující, co vše ministr za svého působení dokázal. Citovala přípravu vyhlášky ke skládkování, Teze rozvoje OH, dotace též pro spalování komunálních odpadů a dopracování nového zákona o odpadech.

Koncem roku byla vyhlášena **15. výzva OPŽP SFŽP** na podporu mechanicko-biologické úpravy odpadů a na energetické využívání odpadů.

Koncem roku **na ministerské křeslo nastupuje Jan Dusík** a na své tiskové konferenci vystupuje hlavně s podporou investic v odpadovém hospodářství v rámci Operačního programu Životní prostředí, ale, jak sám řekl, za velmi přísných podmínek. Dále uvedl, že má zájem dostat návrh nového zákona ještě do současné vlády. Vedle toho připomenul, že se připravuje euronovela zákona o odpadech.

Rok 2010.

V polovině ledna se uskutečnil **třetí kulatý stůl** s již známým názvem **Efektivní nástroje plnění cílů OH v ČR v perspektivě roku 2020**. Zde byla přednesena informace o 15. výzvě OPŽP, s „omezeními v rámci výzvy“, o čtvrté hodnotící zprávě o plnění účinnosti nařízení vlády č. 197/2003 Sb., k plánu OH ČR a o jeho novele vydané pod číslem 473/2009 Sb., o novém zákoně o odpadech (ustavení pracovních týmů) a jeho euronovele.

Za měsíčního působení Jakuba Šebesty se nepořádala žádná veřejná odpadářská akce.

Koncem dubna **proběhla tisková konference nové ministryně Rut Bízkové**. Představila svoje čtyři priority: 1. Zlepšení kvality ovzduší, zvláště v Moravskoslezském kraji. 2. Urychlení čerpání z OPŽP (administrativní zjednodušení čerpání peněz). 3. Úpravy programu Zelená úsporám (rozšíření i na veřejné budovy). 4. MŽP vstřícné a průhledné (členství MŽP ve vládní delegaci Rady hospodářské a sociální dohody a důraz na transparentnost zadávání veřejných zakázek).

Koncem května proběhlo další **setkání u kulatého stolu** (již čtvrté) za účasti paní ministryně R. Bízkové. Na programu byla aktuální informace o průběhu čerpání finanční podpory v rámci OPŽP v oblasti podpory 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady a byly předloženy **Rozšířené teze rozvoje odpadového hospodářství v ČR**, na základě kterých bude připravován nový zákon o odpadech. Bylo konstatováno, že díky přijaté euronovele zákona o odpadech (zákon č. 154/2010 Sb.) je nyní možno v klidu a postupně připravovat věcný záměr a paragrafované znění nového zákona a předložit jej ke schválení až nové vládě.

Právní předpisy

Z přehledu právních předpisů, který je uveden na jiném místě časopisu, plyne, že za období minulých osmnácti měsíců byly pro oblast odpadového hospodářství schváleny a vydány celkem dvě přímé novely zákona o odpadech, šest malých nebo nepřímých novel zákona, jeden náleží Ústavního soudu, jedno nařízení vlády a čtyři novely vyhlášek.

Nové projekty

V souvislosti s naznačenými změnami v chápání odpadového hospodářství a při potřebě řešit některé nahromaděné problémy v nakládání s odpady se začaly připravovat významné projekty regionálního i nadregionálního charakteru.

Především šlo o záměr na Modernizaci spalovny průmyslových odpadů známý spíše jako **kauza spalovny nebezpečných odpadů v Rybitví**. Podrobně jsme se tímto

projektem zabývali v Odpadovém fóru v čísle 4 na straně 8. Současný závěr je, že nakonec MŽP vydalo nesouhlasné stanovisko k posouzení vlivu na ŽP.

Dále byl postupně připravován projekt budování **KIC – Krajského integrovaného centra pro využívání komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji**. V roce 2008 byla ustavena společnost KIC odpady, a. s. a byla postupně zpracována dokumentace jako podklad pro řízení hodnocení vlivu na životní prostředí. Začátkem května roku 2010 proběhlo veřejné projednání, o kterém se zmiňujeme na jiném místě časopisu. Průběh tohoto projednávání, i když nebyl zdaleka tak emotivní a bouřlivý jako v případě spalovny v Rybitví, dokládá obecnou tendenci, že ať je projekt připraven jakkoli kvalitně a podrobně, vždy se najdou skupinky lidí, které za každou cenu zpochybňují předložený záměr, přičemž v pozadí jsou ideologicky deformované ekologické aktivity a nevhodné politické prostředí.

Po všech administrativních procedurách a v souladu s příslušnými předpisy vydalo Ministerstvo životního prostředí začátkem června letošního roku k tomuto záměru souhlasné stanovisko z hlediska přijatelnosti vlivů záměru na životní prostředí. Tím vyslalo jasný signál, že i velké akce související s regionálními integrovanými systémy nakládání s odpady, jejichž součástí je i energetické využití odpadů, nejsou již nekriticky plošně odmítány a naopak jsou považovány za základ nakládání s komunálním odpadem u nás.

Bohužel však přesto se stále opakují tendenčně zkrleslé útoky proti takovýmto záměrům. Důkazem je tisková zpráva Hnutí DUHA, která hned po vydání souhlasného stanoviska ministerstva toto zpochybňuje a používá ideologicky omšelé a technicky nepodložené argumenty pod hesly „kontrolverzní megaspalovna“, „spalovna bude pohlcovat recyklovatelné suroviny“, „namísto snadnějšího třídění odpadků a lepší recyklace plánují krajští zastupitelé další komín“... I tento fakt je nutno vzít předem v úvahu u všech dalších projektových záměrů při přípravě integrovaných systémů nakládání s odpady.

V dubnu roku 2010 byla vyhlášena **Dohoda o partnerství a spolupráci na integrovaném systému nakládání s komunálními odpady v Plzeňském kraji** mezi Plzeňským krajem, městem Plzní, Sdružením měst a obcí Plzeňského kraje a Plzeňskou teplárenskou, a. s. V prezentaci k této dohodě, nejspíše na základě dosavadních zkušeností, je jasně uvedeno, že „*odpady nejsou a nesmí být politika – odpady byly, jsou a musí být realita*“.

Změna přístupu ministerstva ve vztahu k energetickému využití odpadů nahradila

dřívější negativní postoj ke spalovnám a vyvolala logické aktivity při přípravě dalších záměrů.

Konkrétní akcí, která byla prezentována mimo jiné na konferenci letos koncem května v Brně a v červnu v Hradci Králové, je návrh řešení situace v kraji Vysočina. Již v roce 2008 byla zpracována studie proveditelnosti Plánu odpadového hospodářství kraje Vysočina, ze které vyplynulo, že nevhodnější variantou je energetické využití odpadů. Bylo proto rozhodnuto o **Integrovaném systému nakládání s odpady kraje Vysočina** a podepsána smlouva o spolupráci se šestnácti městy kraje. S ohledem na časové podmínky však tato akce již nebude moci čerpat prostředky z operačního programu ŽP.

V prezentaci k tomuto záměru byla výstižně popsána **současná rizika** takovýchto záměrů, která lze aplikovat na všechny podobné akce:

- odpor radikálních ekologických organizací a jejich nevhodná manipulace s veřejností;
- možnost změny názoru radnic po komunálních volbách;
- zpolitizování problematiky odpadového hospodářství a zneužití předvolebních bojů;
- očekávané legislativní změny, především nastavení poplatků za skládkování;
- nárůst nákladní dopravy v některých lokalitách regionu;
- ekonomické zajištění.

Jako konkrétní doklad neseriózního přístupu ekologů může posloužit jimi svolané shromáždění proti výstavbě spalovny v Jihlavě v době, kdy se ještě neví, ve kterém městě kraje by se spalovna měla vybudovat, ani její technické parametry.

Závěrečné zhodnocení

Po řadu několika minulých let byla koncepce nakládání s odpady v České republice zásadně ovlivněna ekologickými ideologiemi na ministerstvu a tím zabrzdnuta a deformována jakákoli technicky a odborně podložená strategie. Teprve nástupem ministra L. Miky došlo k podstatné pozitivní změně, která byla dále podpořena a rozvinuta ministryní R. Bízkovou, a to především přijetím již citovaných Rozšířených tezí rozvoje odpadového hospodářství v ČR. Je jen škoda, že díky uvedenému časovému prodlení nebude možno maximálně využít finanční prostředky z evropských fondů především pro nezbytná zařízení na energetické využití odpadů. Jsou to ekonomické ztráty, za které neponese nikdo žádnou konkrétní odpovědnost. Důsledky ponese životní prostředí a národní hospodářství.

Tomáš Řezníček

Produkce a nakládání s odpady v roce 2008

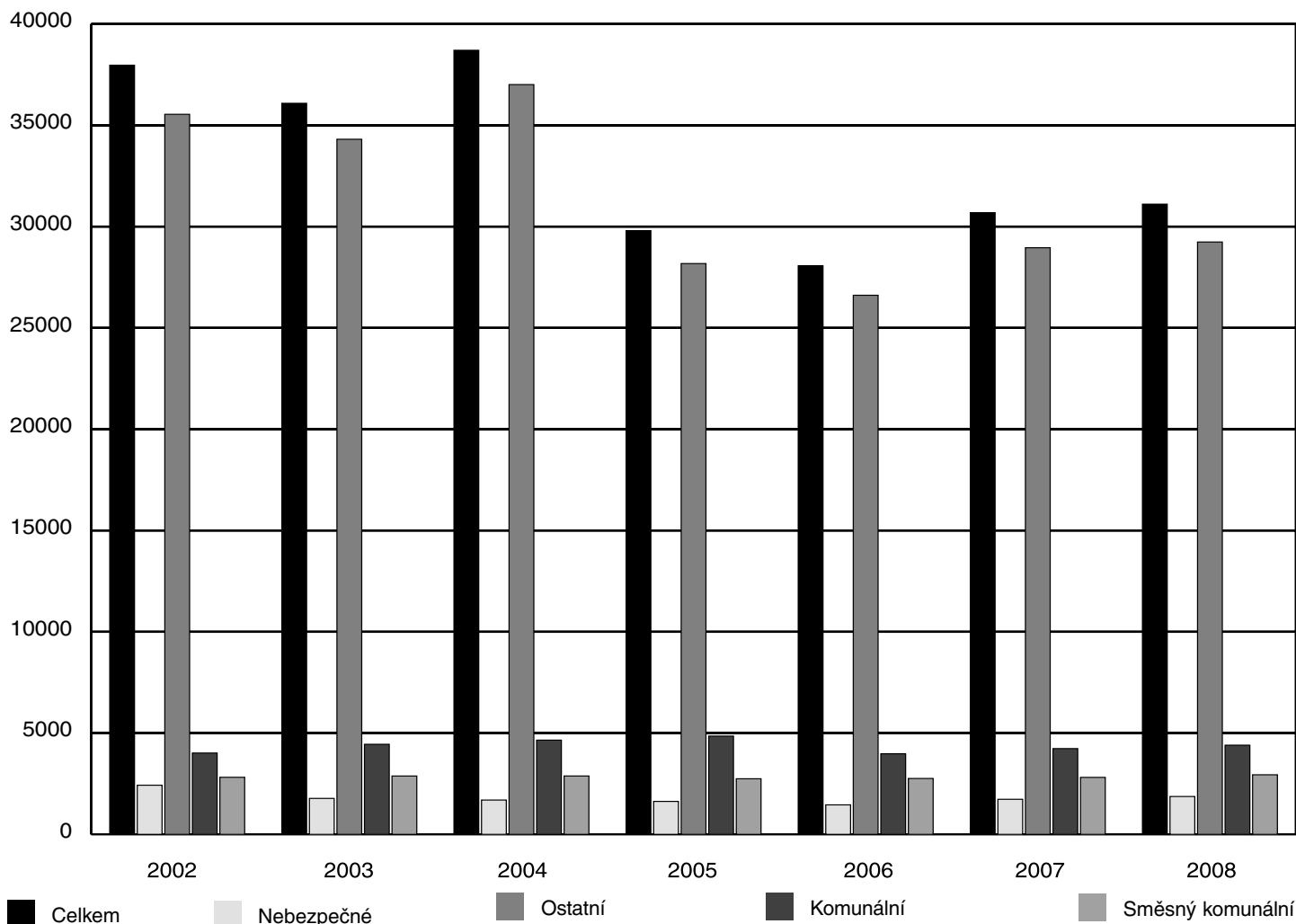
Rok 2008 byl rokem, kdy se výrazněji začaly projevovat důsledky světové ekonomické krize, která se promítla do všech hospodářských oblastí včetně odpadového hospodářství. I přes počínající krizi trendy odpadového hospodářství sledované prostřednictvím dat z ohlašovacích povinností zákona o odpadech zaznamenávají v roce 2008 mírný nárůst.

Produkce odpadů a nakládání obecně

Celková produkce odpadů (*tabulka 1*) se mírně zvýšila o cca 421 tis. tun, což představuje o 1,4 % oproti roku 2007. V porovnání s celkovou produkcí roku 2002 poklesla celková produkce odpadů v roce 2008 o 6 860 tis. tun, což představuje pokles o více než 18 %. Nejvyšší meziroční nárůst v letech 2007 a 2008 (cca 8 %) byl ohlášen o odpady kategorie nebezpečný a cca o 5 % vzrostla také produkce smíšeného komunálního odpadu. (V *grafu* je názorně vidět, jak malou část z celkové produkce odpadů tvoří komunální odpady, což kontrastuje s pozorností, která je jim věnována – poznámka redakce.)

Tabulka 1: Produkce odpadů v letech 2002 – 2008 v tisíci tunách

Odpady/Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Celkem	37 968	36 087	38 704	29 802	28 066	30 687	31 108
Nebezpečné	2 425	1 775	1 693	1 626	1 455	1 731	1 868
Ostatní	35 543	34 312	37 011	28 176	26 611	28 956	29 240
Komunální	4 615	4 446	4 651	4 856	3 979	4 234	4 402
Smíšený komunální	2 897	2 880	2 881	2 744	2 758	2 812	2 941

Graf: Produkce odpadů v letech 2002 – 2008 (tis. tun)

Nejvyšší celková produkce komunálních odpadů (KO) v roce 2008 (**tabulka 2**) byla ohlášena v Praze – 619 tis. tun (směsného KO ve Středočeském kraji), nejnížší celková i směsného KO v Karlovarském kraji 118 tis. tun. Nejvyšší produkce odpadu katalogového čísla 20 03 01 směsný komunální odpad přepočtená na jednoho obyvatele byla v roce 2008 ohlášena ve Středočeském kraji 325,8 kg/obyvatel/rok a nejnížší v Plzeňském kraji 195,4 kg/obyvatel/rok.

Z pohledu nakládání s odpady (**tabulka 3**) dochází k největšímu objemu celkového nakládání s odpady v Praze, Moravskoslezském a Středočeském kraji. Největší množství sládkovaných odpadů kategorie nebezpečný bylo ohlášeno v Olomouckém, Středočeském a Ústeckém kraji. V případě odpadů kategorie ostatní bylo nejvíce odpadů skládkováno ve Středočeském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Poznámka redakce:

Připadá nám zvláštní, že jsou významně vyšší čísla u nakládání s odpady oproti jejich produkci u všech krajů i celkem. Shodu jsme neočekávali, ale původně jsme se domnívali, že rozdíl bude ilustrovat míru pohybu odpadů mezi krajů a že celkový součet bude v rámci chyby stejný. Skutečnost, že nakládání celkem je více než dvojnásobná, svědčí podle nás o tom, že některé (většina) toků odpadů je během nakládání v evidenci započítávána opakovaně a toto číslo tak nemá žádnou vypovídací hodnotu!

Produkce vybraných odpadů s obsahem nebezpečných látek (**tabulka 5**) úzce souvisí s rozmístěním jednotlivých průmyslových provozů a probíhajících velkých sanačních prací. V Ústeckém kraji proto byla ohlášena nejvyšší produkce odpadů s obsahem azbestu a halogenovaných látek. Nejvyšší produkce odpadů s obsahem kyanidů byla ohlá-

Tabulka 2: Produkce komunálního odpadu (KO), nebezpečného komunálního odpadu (NKO), směsného komunálního odpadu (SKO) a SKO na jednoho obyvatele v jednotlivých krajích v letech 2006 až 2008

Kraj/Rok	2006				2007				2008			
	KO (tis. t)	NKO (tis. t)	SKO (tis. t)	SKO/obyv. (kg/rok)	KO (tis. t)	NKO (tis. t)	SKO (tis. t)	SKO/obyv. (kg/rok)	KO (tis. t)	NKO (tis. t)	SKO (tis. t)	SKO/obyv. (kg/rok)
Praha	503	2	343	289,87	567	1	340	280,91	619	2	372	301,65
Středočeský	501	2	383	328,52	504	2	388	322,84	544	1	401	325,83
Jihočeský	241	2	179	283,93	246	1	173	272,63	225	1	159	250,2
Plzeňský	196	1	106	191,05	239	1	108	192,51	203	0	111	195,43
Karlovarský	123	0	83	272,02	160	0	92	300,39	118	0	88	285,48
Ústecký	328	1	220	266,71	407	1	246	296,09	393	1	256	305,97
Liberecký	178	0	132	308,14	177	0	129	297,9	183	0	126	288,21
Královhradecký	189	1	131	239,28	180	1	124	225,11	181	0	126	226,91
Pardubický	180	1	130	257,46	188	1	128	250,95	211	0	142	276,08
Vysočina	185	0	135	263,92	183	1	122	237,3	196	0	142	275,5
Jihomoravský	437	2	316	278,98	440	2	313	274,31	479	1	339	295,62
Olomoucký	246	2	171	267,84	262	1	185	288,88	273	1	184	286,84
Zlínský	212	1	143	243,01	221	2	144	242,91	223	1	141	237,81
Moravskoslezský	460	3	325	260,27	460	2	319	255,35	554	2	353	282,59
Celkem	3979	18	3751	365,36	4234	16	2812	270,91	4421	10	2941	280,94

Tabulka 3: Produkce odpadů, nakládání s odpady celkem a skládkování v jednotlivých krajích v roce 2008 v tisíci tunách

Kraj	Odpady celkem			Nebezpečné odpady			Směsný komunální odpad		
	Produkce	Nakládání celkem	Skládkování	Produkce	Nakládání celkem	Skládkování	Produkce	Nakládání celkem	Skládkování
Praha	5 124	14 923	483	102	243	0	372	1 081	88
Středočeský	3 927	13 993	1 059	251	872	10	401	1 274	548
Jihočeský	1 826	4 992	262	213	464	5	159	473	183
Plzeňský	1 970	4 872	262	64	192	2	111	380	138
Karlovarský	797	1 998	148	72	137	1	88	265	101
Ústecký	3 281	7 991	499	325	755	10	256	824	288
Liberecký	1 063	2 865	116	63	222	0	126	430	71
Královhradecký	969	2 674	176	47	177	8	126	421	99
Pardubický	1 164	3 180	313	103	210	3	142	457	211
Vysočina	744	2 062	226	77	186	1	142	308	136
Jihomoravský	2 583	7 693	405	102	266	1	339	921	227
Olomoucký	1 636	4 156	315	60	181	11	184	490	195
Zlínský	998	2 648	198	48	180	0	141	352	123
Moravskoslezský	5 025	14 387	623	341	733	7	353	983	375
Celkem	31 108	88 433	5 086	1 868	4 819	62	2 941	8 661	2 782

šena v Pardubickém kraji. Nejvíce odpadů s obsahem rtuti a arzeny vzniká v Jihomoravském kraji. Liberecký kraj ohlásil nejvyšší produkci odpadů s obsahem těžkých kovů. (Katalogová čísla odpadů započítávaných v uvedených skupinách odpadů uvádí **tabulka 4** – poznámka redakce.)

Nakládání s odpady

Oblast nakládání s odpady se stále dynamicky rozvíjí a je velmi pozitivní, že materiálo-

vě bylo v roce 2008 podle metodiky hodnocení indikátorů POH využito více než 80 % odpadů. Přes toto pozitivní číslo je stále více než 16 % odpadů skládkováno. V roce 2008 zejména v důsledku chybějících kapacit pro jiné nakládání byl v kategorii ostatních odpadů nejvíce skládkován (**tabulka 6a**) směsný komunální odpad (cca 58 % všech skládkovaných ostatních odpadů), objemný odpad (10 %) a zeminy (7 %). V kategorii nebezpečný (**tabulka 6b**) byly v roce 2008

nejvíce skládkovány stavební odpady s obsahem azbestu (26 %) a obaly obsahující zbytky nebezpečných látek (13 %).

Mezi odpady kategorie ostatní byly v roce 2008 odstraňovány spalováním (kód nakládání D10) nejvíce odpady z lesnictví (36 %) a piliny a hobliny (15 %) (**tabulka 7a**). V kategorii nebezpečný (**tabulka 7b**) to byly infekční odpady ze zdravotnictví (27 %) a absorpční činidla (8 %).

Všechny spalovny komunálních odpadů

v ČR splňují podmínky pro energetické využití a proto v roce 2008 (**tabulka 8a**) byl v kategorii ostatních odpadů nejvíce energeticky využit směsný komunální odpad (52 % z celkového energetického využití ostatních odpadů), pneumatiky (6 %) a palivo vyrobené z odpadu (5 %). V kategorii nebezpečných odpadů byly nejvíce energeticky využity (**tabulka 8b**) jiné dehty (47 % z celkového energetického využití odpadů) a jiná paliva (11 %).

Regenerací organických látek z odpadů,

ohlašovaných (**tabulka 9**) byly v kategorii ostatní nejvíce využity papírové a lepenkové odpady (22 % z celkového počtu využitých ostatních odpadů pod kódem R3), odpadní kůra a dřevo (13 %) a papír a lepenka (11 %).

Na rekultivace a terénní úpravy bylo v roce 2008 (**tabulka 10**) nejvíce využita zemina a kamení (66 % z celkového množství odpadů ohlášených s kódem N1), cihly (7 %) a škvára a struska (5 %).

Tabulka 4: Katalogová čísla druhů odpadů započtených ve skupinách v tabulce 5

Odpady s obsahem	Kat. č.
kyanidů	06 03 11, 11 03 01
arzenů	06 04 03, 10 04 03
rtuti	05 07 01, 06 04 04, 06 07 03, 10 14 01, 16 01 08, 16 06 03, 17 09 01, 20 01 21
těžkých kovů	06 03 13, 06 03 15, 06 04 05, 10 11 11, 10 12 11, 19 08 08, 16 08 02
azbestu	06 07 01, 06 13 04, 10 13 09, 15 01 11, 16 01 11, 16 02 12, 17 06 01, 17 06 05
halogenovaných uhlovodíků	01 05 08, 03 02 02, 06 07 02, 07 01 03, 07 01 07, 07 01 09, 07 02 03, 07 02 07, 07 02 09, 07 03 03, 07 03 07, 07 03 09, 07 04 03, 07 04 07, 07 04 09, 07 05 03, 07 05 07, 07 05 09, 07 06 03, 07 06 07, 07 06 09, 07 07 03, 07 07 07, 07 07 09, 12 01 06, 12 01 08, 13 01 04, 13 01 09, 13 02 04, 13 03 06, 14 06 01, 16 02 11, 20 01 23

Tabulka 5: Produkce vybraných odpadů s obsahem nebezpečných látek v jednotlivých krajích ČR v roce 2008

Kraj	Produkce odpadů s obsahem (v tunách)					
	kyanidů	arzenů	rtuti	těžkých kovů	azbestu	halogenovaných látek
Hl. m. Praha	1,40	0,00	53,85	0,77	741,09	514,65
Středočeský	2,34	0,00	35,68	38,04	1 257,63	234,73
Jihočeský	0,55	0,00	20,88	32,36	1 507,22	97,47
Plzeňský	0,05	0,00	32,99	118,13	1 093,44	449,62
Karlovarský	0,18	0,00	6,09	26,01	243,92	41,16
Ústecký	10,51	0,00	163,63	275,69	3 327,20	6416,81
Liberecký	0,48	0,00	11,81	863,84	741,87	74,38
Královehradecký	9,67	0,01	35,03	6,86	1 029,21	45,12
Pardubický	29,81	0,00	48,52	1,56	1 466,44	375,08
Vysočina	4,53	0,00	11,56	18,33	1 242,57	37,92
Jihomoravský	14,16	71,74	207,99	11,10	717,05	204,66
Olomoucký	3,71	0,00	64,36	487,19	1 817,49	63,88
Zlínský	0,22	1,85	154,78	88,66	491,12	90,27
Moravskoslezský	3,41	0,00	68,04	405,15	1 603,68	1810,73
Celkem	81,02	73,60	915,21	2373,69	2935,05	2228,94

Tabulka 6a: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie ostatní odstraňované skládkováním (kód D1) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (tuny)
Rok 2006 celkem	z toho:	4 960 171
20 03 01	Směsný komunální odpad	2 655 325
20 03 07	Objemný odpad	388 131
17 0 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	280 353
15 01 06	Směsné obaly	203 330
19 03 05	Stabilizovaný odpad neuvedený pod číslem 19 03 04	168 506
Rok 2007 celkem	z toho:	4 876 727
20 03 01	Směsný komunální odpad	2 715 657
20 03 07	Objemný odpad	429 167
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	273 921
17 09 04	Směsné stavební a demoliční odpady neuvedené pod čísly 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03	211 060
15 01 06	Směsné obaly	183 693
Rok 2008 celkem	z toho:	4 906 944
20 03 01	Směsný komunální odpad	2 780 407
20 03 07	Objemný odpad	478 640
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	353 468
17 09 04	Směsné stavební a demoliční odpady neuvedené pod čísly 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03	201 788
15 01 06	Směsné obaly	166 020

Tabulka 6b: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie nebezpečný odstraňované skládkováním (kód D1) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	73 322
17 06 05	Stavební materiály obsahující azbest	19 400
15 01 10	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	9 514
10 04 01	Strusky (z prvního a druhého tavení)	6 816
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	4 224
10 10 07	Licí formy a jádra použitá k odlévání obsahující nebezpečné látky	2 865
Rok 2007 celkem	z toho:	67 117
17 06 05	Stavební materiály obsahující azbest	21 853
15 01 10	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	10 016
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	4 805
10 03 08	Solné strusky z druhého tavení	3 941
17 06 01	Izolační materiál s obsahem azbestu	2 426
Rok 2008 celkem	z toho:	61 581
17 06 05	Stavební materiály obsahující azbest	26 734
15 01 10	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	10 577
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	3 988
17 06 01	Izolační materiál s obsahem azbestu	2 734
19 12 11	Jiné odpady (včetně směsí materiálů) z mechanické úpravy odpadu obsahujícího nebezpečné látky	1 814

Tabulka 7a: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie ostatní odstraňované spalováním (kód D10) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	48 195
03 01 01	Odpadní kůra a korek	36 303
02 01 07	Odpady z lesnictví	4 088
10 01 02	Popílek ze spalování uhlí	1 828
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	1 366
10 01 01	Škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04)	1 190
Rok 2007 celkem	z toho:	11 431
02 01 07	Odpady z lesnictví	3 948
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	1 421
10 01 02	Popílek ze spalování uhlí	771
10 01 01	Škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04)	591
20 02 01	Biologicky rozložitelný odpad	524
Rok 2008 celkem	z toho:	9 609
02 01 07	Odpady z lesnictví	3 465
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	1 959
10 01 01	Škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04)	823
02 01 03	Odpad rostlinných pletiv	564
20 01 01	Papír a lepenka	284

Tabulka 7b: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie nebezpečný odstraňované spalováním (kód D10) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	54 194
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	15 879
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	3 636
17 05 03	Zemina a kamení obsahující nebezpečné látky	3 007
07 01 08	Jiné destilační a reakční zbytky	2 677
19 02 08	Kapalné hořlavé odpady obsahující nebezpečné látky	1 666
Rok 2007 celkem	z toho:	60 620
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	17 238
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	5 418
07 01 08	Jiné destilační a reakční zbytky	2 627
15 01 10	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	2 459
14 06 03	Jiná rozpouštědla a směsi rozpouštědel	1 838
Rok 2008 celkem	z toho:	66 840
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	18 182
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	5 320
05 06 03	Jiné dehty	4 025
07 01 03	Organická halogenovaná rozpouštědla, promývací kapaliny a matečné louhy	3 695
07 01 08	Jiné destilační a reakční zbytky	3 282

Tabulka 8a: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie ostatní využívané jako palivo (kód R1) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	586 973
20 03 01	Směsný komunální odpad	365 656
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	34 394
16 01 03	Pneumatiky	28 007
19 12 10	Spalitelný odpad (palivo vyrobené z odpadu)	18 972
19 08 12	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 19 08 11	15 554
Rok 2007 celkem	z toho:	609 909
20 03 01	Směsný komunální odpad	351 247
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	26 891
16 01 03	Pneumatiky	25 183
19 12 10	Spalitelný odpad (palivo vyrobené z odpadu)	19 005
02 01 06	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	17 347
Rok 2008 celkem	z toho:	641 442
20 03 01	Směsný komunální odpad	335 708
16 01 03	Pneumatiky	36 633
19 12 10	Spalitelný odpad (palivo vyrobené z odpadu)	34 690
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	26 816
19 08 12	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 19 08 11	16 735

Tabulka 8b: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie nebezpečný využívané jako palivo (kód R1) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	61 941
05 06 03	Jiné dehty	29 419
13 07 03	Jiná paliva (včetně směsí)	6 723
05 01 07	Kyselé dehty	4 326
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	4 044
13 02 05	Nechlorované minerální motorové, převodové a mazací oleje	2 275
Rok 2007 celkem	z toho:	62 299
05 06 03	Jiné dehty	35 300
13 07 03	Jiná paliva (včetně směsí)	8 400
07 01 08	Jiné destilační a reakční zbytky	4 493
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	3 834
15 02 02	Absorpční činidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	1 927
Rok 2008 celkem	z toho:	79 797
05 06 03	Jiné dehty	36 713
13 07 03	Jiná paliva (včetně směsí)	9 104
05 01 07	Kyselé dehty	7 795
19 02 05	Kaly z fyzikálně-chemického zpracování obsahující nebezpečné látky	5 348
18 01 03	Odpady, na jejichž sběr a odstraňování jsou kladeny zvláštní požadavky s ohledem na prevenci infekce	4 535

Tabulka 9: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie ostatní využívané pro získávání/regeneraci organických látek (kód R3) v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	522 058
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	112 833
03 03 01	Odpadní kůra a dřevo	66 752
20 01 01	Papír a lepenka	59 263
02 01 06	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	44 099
19 08 05	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	36 195
Rok 2007 celkem	z toho:	611 519
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	125 436
20 01 01	Papír a lepenka	64 045
03 03 01	Odpadní kůra a dřevo	52 771
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	49 210
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	45 397
Rok 2008 celkem	z toho:	652 423
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	131 852
03 03 01	Odpadní kůra a dřevo	100 319
02 01 06	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	58 865
03 01 05	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 03 01 04	56 066
20 01 01	Papír a lepenka	50 851

Přeshraniční přeprava

Přeshraniční přeprava odpadů, zejména v oblasti odpadů zeleného seznamu, v roce 2008 vzrůstala a prokazuje provázanost

jednotlivých ekonomik, zejména v evropském teritoriu.

Do České republiky ze zemí Evropské unie bylo v roce 2008 (**tabulka 11**) nejvíce

dováženo železo a ocel (42 % množství odpadu importovaného z EU). Stejný druh odpadu byl také z ČR do zemí EU vyvážen (49 %). Z pohledu přeshraniční přepravy

Tabulka 10: Nejvýznamnější druhy (pokud jde o množství) odpadů kategorie ostatní využívané na rekultivace a terénní úpravy v letech 2006 – 2008

Katalogové číslo	Název odpadu	Množství (t)
Rok 2006 celkem	z toho:	10 340 023
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	6 803 030
17 01 02	Cihly	735 670
10 01 01	Škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04)	493 663
10 02 02	Nezpracovaná struska	458 179
10 01 02	Popílek ze spalování uhlí	379 923
Rok 2007 celkem	z toho:	9 405 270
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	6 281 613
17 01 02	Cihly	682 855
17 01 01	Beton	373 490
10 01 02	Popílek ze spalování uhlí	288 942
17 01 07	Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků neuvedené pod číslem 17 01 06	245 549
Rok 2008 celkem	z toho:	11 485 350
17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	8 172 161
17 01 02	Cihly	576 394
17 05 06	Vytěžená hlusina neuvedená pod číslem 17 05 05	466 590
17 01 01	Beton	323 016
10 01 01	Škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04)	316 274

Tabulka 11: Nejvýznamnější druhy odpadů v rámci přeshraniční přepravy do a z EU v letech 2006 – 2008

Kód odpadu	Název odpadu	Množství (t)		
		2006	2007	2008
Vývoz celkem,	z toho:	438 824	464 619	884 641
17 04 05	Železo a ocel	264 884	245 665	440 388
19 12 04	Plasty a kaučuk	25 026	35 716	19 615
12 01 01	Piliny a třísky železných kovů	21 240	8 879	50 563
17 04 02	Hliník	20 275	30 099	40 322
03 03 10	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně a povrchové vrstvy z mechanického třídění	0	2 208	51 534
Dovoz celkem,	z toho:	1 374 506	1 722 339	2 290 633
17 04 05	Železo a ocel	560 886	613 173	962 845
19 12 02	Železné kovy	383 123	457 639	394 960
12 01 01	Piliny a třísky železných kovů	126 798	140 461	267 209
20 01 01	Papír a lepenka	90 252	108 832	203 949
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	44 783	66 639	123 115

Tabulka 12: Nejvýznamnější druhy odpadů vyvážené a dovážené do a ze zemí mimo EU v letech 2006 – 2008

Kód odpadu	Název odpadu	Množství (t)		
		2006	2007	2008
Vývoz celkem,	z toho:	16 273	18 451	68 508
15 01 02	Plastové obaly	6 891	7 415	3 921
20 01 01	Papír a lepenka	3 015	736	2 814
15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	1 088	1 533	747
17 04 05	Železo a ocel	868	1 873	2 693
15 01 07	Skleněné obaly	0	0	35 235
Dovoz celkem,	z toho:	2 784	6 644	4 190
10 01 02	Popílek ze spalování uhlí	1 328	0	953
17 04 02	Hliník	469	88	1 045
20 01 01	Papír a lepenka	381	163	92
20 01 10	Oděvy	181	13	202
20 01 11	Textilní materiály	0	77	119

odpadů má ČR pasivní bilanci, kdy z celkového množství přeshraničních přeprav do zemí EU je 72 % všech odpadů dováženo a 28 % odpadů vyváženo.

V porovnání s přeshraničními přepravami do zemí EU jsou přepravy do všech ostatních zemí velmi nízké, pouze 2,3 % objemu všech přeshraničních přeprav (tabulka 12). Do zemí mimo EU byly v roce 2008 z ČR nejvíce vyváženy skleněné obaly (37 % všech vývozu mimo EU), plastové obaly (6 %) a papír

a lepenka (4 %). Nejvíce dovážen ze zemí mimo EU byl v roce 2008 odpad hliníku (25 % objemu všech dovozů ze států mimo EU).

V následujících letech lze očekávat promítnutí důsledků zpomalení ekonomiky a hospodářské výroby v souvislosti s celosvětovou recesí zejména na oblast průmyslových odpadů. V oblasti komunálních odpadů lze předpokládat stagnaci, neboť nedochází k významným změnám spotřebitelského

chování domácností. Negativní trend vysokého skládkování komunálních odpadů a zejména skládkování směsných komunálních odpadů bude přetrvávat do doby výstavby nových kapacit, které dokáží tok SKO přeměňovat k materiálovému nebo energetickému využití. Významný vliv na odklon odpadů ze skládek do ostatních zařízení budou mít také připravované právní předpisy a připravované dotační programy pro podporu zlepšování systémů nakládání s odpady.

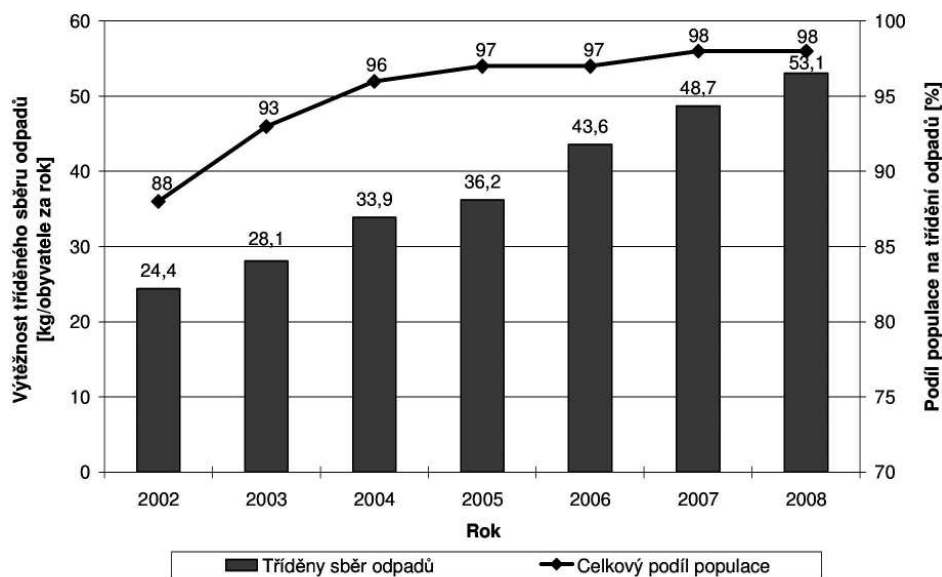
Ing. Jiří Valta,
Bc. Markéta Semanová
CENIA, česká informační agentura
životního prostředí
E-mail: jiri.valta@cenia.cz

Poznámka redakce: Všechny údaje uvedené v textu, grafu a tabulkách jsou výstupem z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH), který pro potřeby MŽP provozuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí.

Existuje však též Statistická ročenka životního prostředí ČR 2009 (MŽP 2009), kde jsou uvedeny i jiné hodnoty a údaje, které pocházejí ze statistického zjišťování Českého statistického úřadu. Jak je všeobecně známo, tyto údaje jsou získávány a zpracovávány jinou metodikou. Je tedy otázka, jakou vypovídací hodnotu a úroveň mají tato šetření, k čemu slouží a zda nesoulad vzniká jen jako důsledek různých metodik evidence odpadů nebo též ze samotného neodpovědného a laxního provádění evidence. Naskytá se zde tedy otázka, k čemu nakonec takto získaná data mohou sloužit. Navíc se domníváme, že data získaná stejnou metodikou v časových řadách charakterizující určitý vývoj by měla být odborně analyzována a vyvozeny závěry ve směru příslušného usměrňování nakládání s odpady.

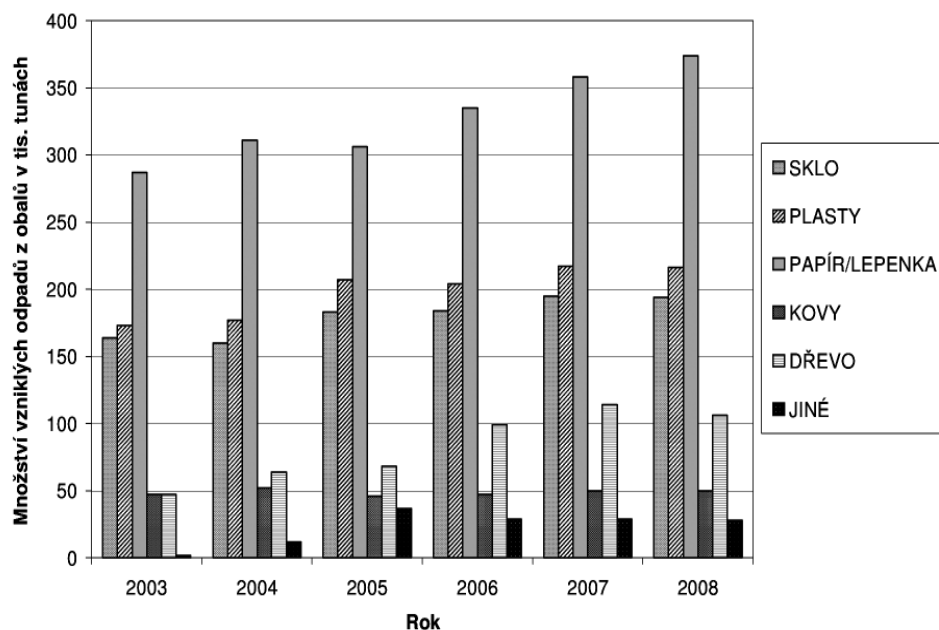
Hodnocení zpětného odběru obalů a nakládání s nimi

Nakládání s obaly a obalovými odpady řeší zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů. K prozkoumání účinku zákona je nutné zhodnotit stav a vyhodnotit způsob nakládání s obaly a následně vzniklými odpady.

Obrázek 1: Výtěžnost tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu a podíl populace na třídění odpadů v letech 2002 – 2008

Zdroj: EKO-KOM, a. s.

Obrázek 2: Množství vzniklých obalových odpadů podle materiálového složení obalu v období 2003 – 2008

Zdroj: MŽP

Metodika vyhodnocení nakládání s obaly a obalovými odpady

Pro účely hodnocení a analýzy obalů a odpadů z obalů byly zjištěny údaje o množství výrobků uvedených na trh a/nebo do oběhu, o množstvích zpětně odebraných výrobků a vzniklých odpadů z obalů a dále o způsobech nakládání s nimi (zpětný odběr, sběr, recyklace a využití). Hodnocení je zaměřeno na porovnání stavu nakládání s obaly a obalovými odpady od počátku sledovaného období, tedy od roku 2003.

Pro výpočet údajů jsou používána data z databáze obalů a odpadů z obalů osob zapsaných v Seznamu osob, které jsou nositeli povinnosti zpětného odběru a využití odpadu z obalů (databáze MŽP, kterou zpracovává CENIA) a data o obalech a odpadech z obalů od autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a. s. Data o množství, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru obalů a nakládání s odpady z obalů, je nutné sečíst z obou databází.

Údaje jsou sumarizované pro každou komoditu samostatně (sklo, plasty celkem, papír/lepenka, kovy celkem, dřevo a jiné, resp. obaly z kartónových nápojů).

Analýza

Ve sledovaném období let 2003 – 2008 bylo třídění odpadů v České republice na vzestupu a podle předběžných údajů v nastoleném trendu pokračuje i v současnosti. Výtěžnost tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu každoročně narůstá. V roce 2003 žilo v obcích, kde probíhalo třídění odpadů, zhruba 93 % obyvatel a bylo vytříděno 28,1 kg odpadů na obyvatele za rok. O pět let později, v roce 2008, byl podíl populace žijící v obcích, ve kterých probíhá třídění odpadů, už 98 % a celkem bylo vytříděno 53,1 kg odpadů na obyvatele za rok. Meziroční nárůst byl tedy více než 4,5 kg na obyvatele.

Podíl obalových odpadů ve tříděném odpadu je okolo 50 %. Například v roce 2005 dosáhla výtěžnost tříděného sběru odpadů úrovně 36,2 kg na jednoho obyvatele, z toho 17,8 kg na obyvatele za rok bylo obalových odpadů. Zatímco plasty a sklo byly tvořeny minimálně z 90 % obalů, v tříděném papíru se vyskytlo 28 – 35 % obalů (sbíráme hlavně tiskoviny a ostatní papír). U kovů sbíraných v obcích se obaly vyskytly minimálně do 4 %. Vývoj výtěžnosti tříděného sběru odpadů na obyvatele za rok

a podíl populace na třídění odpadů je uvedený na **obrázku 1**.

Množství vzniklých odpadů z obalů každoročně stoupá. V roce 2003 se v ČR vyprodukovalo celkem 720 tisíc tun obalových odpadů a v roce 2008 tato produkce dosáhla již 968 tis. tun odpadů z obalů. Zvyšující se trend vyprodukovaných obalových odpadů je doložen na **obrázku 2**.

Česká republika v letech 2003 až 2008 dosahovala požadované úrovně celkového využití a recyklace u obalových odpadů vyplývající ze zákona. Nárůst třídění obalových odpadů a jejich následné recyklace a využití je znázorněn na **obrázcích 3 a 4**.

Relativní zastoupení jednotlivých materiálů používaných k balení výrobků se ve sledovaných letech prakticky nemění a materiálová struktura se liší v pouhých jednotkách procent oproti předchozím rokům. Tento trend téměř kopíruje strukturu vyprodukovaných obalových odpadů v celé ČR (**obrázek 5**).

Relativně novou tříděnou komoditou jsou nápojové kartony, např. obaly od mléka a džusů. Nyní jsou obaly z nápojových kartonů odděleně sbírané ve více než 1600 obcích a městech, kde celkem žije přibližně 5,8 mil. občanů České republiky. Podle údajů EKO-KOM, a. s., se množství vytříděných obalů z této komodity od roku 2005 zvyšuje; např. v roce 2006 to bylo celkově 1300 tun.

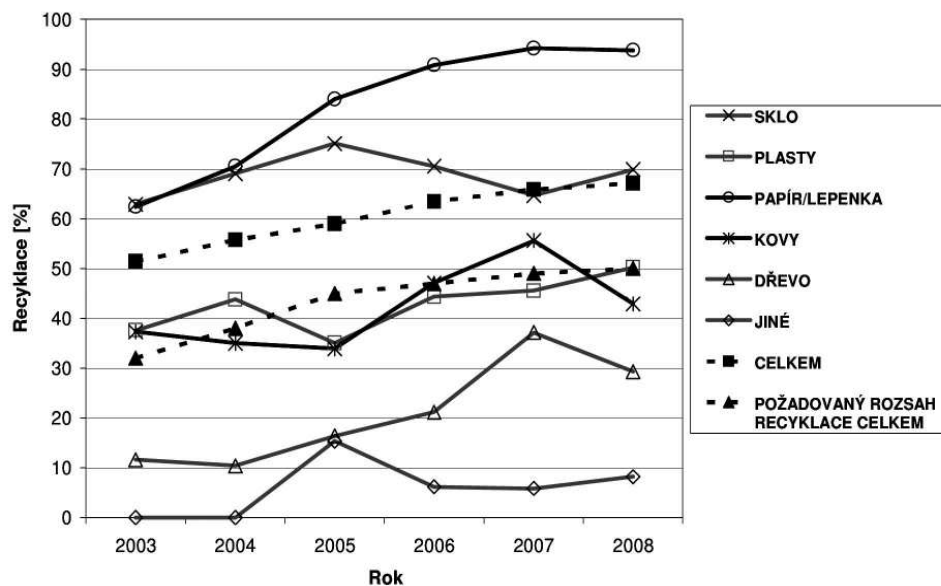
Vytříděné nápojové kartony z komunálních odpadů jsou recyklovány v papírnách, kde jsou použity při výrobě papíru (obsahují vysoké procento papírového vlákna). Zpětně odebrané nápojové kartony se také používají na výrobu stavebních izolačních desek a dalších výrobků.

Závěr

Podle sdělení Evropské komise dosáhla recyklace obalových odpadů v ČR v roce 2006 úrovně 63 %, tj. výsledku srovnatelného s Rakouskem (68 %), Německem (67 %), Lucemburskem (64 %) nebo Nizozemskem (60 %). Například v oblasti recyklace plastových obalových odpadů lze Českou republiku úspěšně srovnávat vedle Německa (41 %) také se Švédskem (recyklace plastů v ČR a ve Švédsku v roce 2006 dosáhla shodně 44 %).

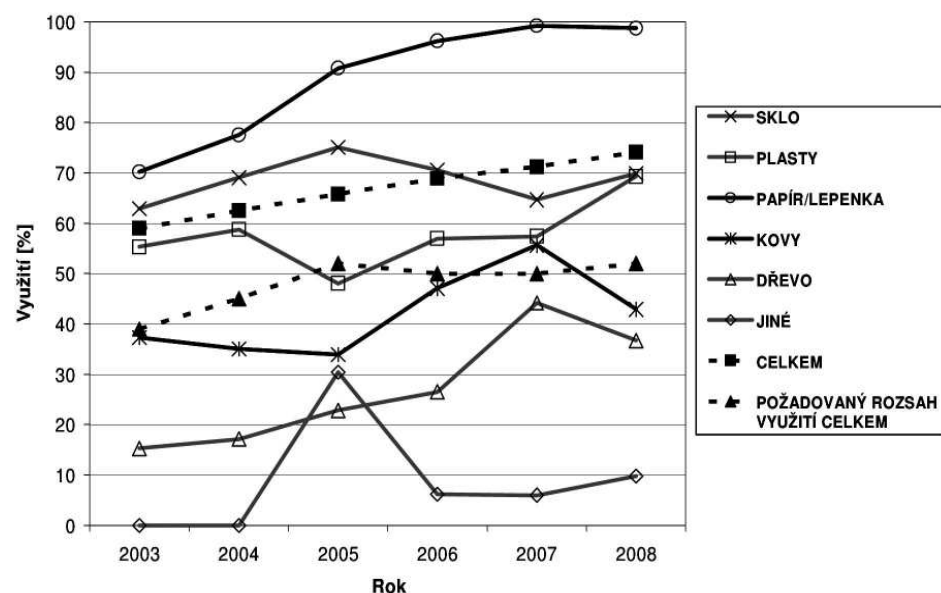
Česká republika vykazuje v přepočtu na jednoho obyvatele za rok nejmenší množství nerecyklovaného obalového odpadu ze zemí EU, a to 32 kg/obyv., tj. asi o polovinu méně oproti Německu (66 kg/obyv.). Výťažnost tříděného odpadu na jednoho obyvatele za rok ve sledovaném období let 2003 až 2007 rostla meziročně v průměru o více než 5 kg. Podíl obalové složky ve vytříděných odpadech je asi poloviční.

Obce a města pravidelně vykazují údaje o množství vytříděných a využitých komu-

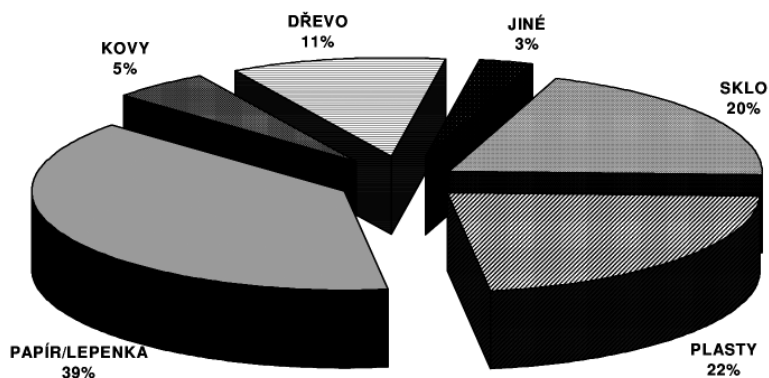
Obrázek 3: Dosažená míra recyklace obalového odpadu v ČR v letech 2003 – 2008

Zdroj: MŽP

Obrázek 4: Dosažená míra využití obalového odpadu v ČR v letech 2003 – 2008

Zdroj: MŽP

Obrázek 5: Struktura obalového odpadu vyprodukovaného v ČR v roce 2008 podle materiálového složení

Zdroj: MŽP

nálních odpadů, a to v komoditách sklo, papír, plasty, kovy a nápojové kartony. Vysoká účast spotřebitelů na třídění odpadů je dána zejména dvěma hlavními prvky. Jde především o dostupnost sítě sběrných míst pro občany a vzdálenost od jejich bydliště. Druhým důležitým prvkem je dostatečná osvěta a propagace prospěšnosti třídění a recyklace odpadů. Většina obyvatelů považuje třídění odpadů za důležité a také sama odpad třídí. V roce 2005 tak uvažovalo až 87 % populace a třídění vykonávalo přibližně 67 % obyvatelů. V posledních letech se množství lidí, kteří se aktivně účastní třídění, stále pohybuje okolo 70 %

a z dlouhodobého hlediska se prakticky nemění.

Produkce odpadů z obalů každoročně stoupá. Meziroční nárůst od roku 2003 byl více než 60 tis. tun a produkce obalových odpadů dosáhla v roce 2007 až na celkových 963 tis. tun. Míra, v jaké jsou vráceny k recyklaci a k využití obalové komodity, je rozdílná. ČR je na prvním místě ve sběru a recyklaci papírových obalů (94 %), vysoké procento recyklace je dosahováno také u skla (průměr je 68 % ve sledovaném období let 2003 – 2007), plastů (45 % v roce 2007) a kovů (55 % v roce 2007). Podstatně menší podíl recyklace je u od-

padních obalů ze dřeva, kde současný stav recyklace dosahuje 37 %.

Česká republika plní požadavky směrnice ES. Míra recyklace a využití obalových odpadů dlouhodobě převyšuje (v průměru o 17 % v každém sledovaném roce) požadovanou úroveň stanovenou zákonem.

**Ing. Gabriela Šepelová, PhD.,
Ing. Jaroslav Špůr
CENIA – česká informační agentura
pro životní prostředí
E-mail: jaroslav.spur@cenia.cz**

Přehled předpisů EU

ZA OBDOBÍ ODE DNE 1. ČERVNA 2009 DO 31. KVĚTNA 2010

- Rozhodnutí Komise 2009/428/ES ze dne 4. června 2009, kterým se za účelem přizpůsobení technickému pokroku mění příloha směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/95/ES, pokud jde o výjimku pro používání olova jako příměsi ve Faradayově rotátoru na bázi železitého granulátu (vzácné zeminy – RIG) používané v komunikačních systémech s optickými vlákny
- Rozhodnutí Komise 2009/443/ES ze dne 10. června 2009, kterým se za účelem přizpůsobení technickému pokroku mění příloha směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/95/ES, pokud jde o výjimky pro používání olova, kadmia a rtuti
- Nařízení Komise (ES) č. 640/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign elektromotorů
- Nařízení Komise (ES) č. 641/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign samostatných bezucpávkových oběhových čerpadel a bezucpávkových oběhových čerpadel vestavěných ve výrobcích
- Nařízení Komise (ES) č. 642/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign televizních přijímačů
- Nařízení Komise (ES) č. 643/2009 ze dne 22. července 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign chladicích spotřebičů pro domácnost
- Rozhodnutí Komise 2009/603/ES ze dne 5. srpna 2009, kterým se stanoví požadavky na registraci výrobců baterií a akumulátorů v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES
- Nařízení Komise (ES) č. 859/2009 ze dne 18. září 2009, kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 244/2009, pokud jde o požadavky na ekodesign pro ultrafialové záření u nesměrových světelných zdrojů pro domácnost
- Nařízení Komise (ES) č. 967/2009 ze dne 15. října 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1418/2007 o vývozu odpadů do některých nečlenských zemí OECD
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekologičnost výrobků se spotřebou energie
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty které nejsou určeny k lidské spotřebě a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu)
- Rozhodnutí Komise 2009/851/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterým se zavádí dotazník pro zprávy členských států o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech
- Rozhodnutí Komise 2010/115/EU ze dne 23. února 2010, kterým se mění příloha II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností
- Rozhodnutí Komise 2010/122/EU ze dne 25. února 2010, kterým se za účelem přizpůsobení technickému pokroku mění příloha směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/95/ES, pokud jde o výjimky pro použití kadmia
- Nařízení Komise (EU) č. 347/2010 ze dne 21. dubna 2010, kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 245/2009 ze dne 18. března 2009, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign zářivek bez integrovaného předřadníku, vysoce intenzivních výbojek a předřadníků svítidel, jež mohou sloužit k provozu těchto zářivek a výbojek
- Nařízení Komise (EU) č. 413/2010 ze dne 12. května 2010, kterým se mění přílohy III, IV a V nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů, aby se zohlednily změny přijaté rozhodnutím Rady OECD (2008) 156

**RNDr. Jindřiška Jarešová
CeHO VÚV T.G.M.
E-mail: jindriska_jaresova@vuv.cz**

Normy v odpadovém hospodářství a v souvisejících oblastech

Seznam zahrnuje české technické normy, opravy a změny norem, které byly vydané v období od července 2009 do června 2010, a normy v tomto období zrušené.

ČSN EN 13081 Nádrže pro přepravu nebezpečného zboží – Obslužné vybavení nádrží – Nástavec pro jímání par a spojka

Vydání: červenec 2009, účinnost: 1.8.2009, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 13081: 2008, nahrazuje: ČSN EN 13081: 2002

ČSN EN 13082 Nádrže pro přepravu nebezpečného zboží – Obslužné vybavení nádrží – Armatura pro převádění par

Vydání: červenec 2009, účinnost: 1.8.2009, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 13082: 2008, nahrazuje: ČSN EN 13082: 2002

ČSN EN 13083 Nádrže pro přepravu nebezpečného zboží – Obslužné vybavení nádrží – Nástavec pro plnění a vyprazdňování spodem

Vydání: červenec 2009, účinnost: 1.8.2009, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 13083: 2008, nahrazuje: ČSN EN 13083: 2002

ČSN EN 15507 Obaly – Přepravní obaly pro nebezpečné věci – Srovnávací materiálové zkoušky druhů polyethylenu

Vydání: červenec 2009, účinnost: 1.8.2009, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 15507

ČSN P ISO/TS 16949 Systémy managementu kvality – Zvláštní požadavky na používání ISO 9001:2008 v organizacích zajišťujících sériovou výrobu a výrobu náhradních dílů v automobilovém průmyslu

Vydání: prosinec 2009, účinnost: 1.1.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: ISO/TS 16949: 2009, nahrazuje: ČSN ISO/TS 16949: 2002

ČSN EN 62430 Ekodesign elektrických a elektronických produktů

Vydání: leden 2010, účinnost: 1.2.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 62430: 2009, IEC 62430: 2009

ČSN EN ISO 14855-2 Stanovení úplné aerobní biodegradability za řízených podmínek kompostování – Metoda stanovení uvolněného oxidu uhličitého – Část 2: Gravimetrické stanovení uvolněného oxidu uhličitého v laboratorním měřítku

Vydání: leden 2010, účinnost: 1.2.2010, způsob převzetí originálu: převzetí originálu, jazyk: angličtina, zpracované dokumenty: EN ISO 14855-2: 2009, ISO 14855-2: 2007 ISO 14855-2/Cor.12009

ČSN EN ISO 23210 Stacionární zdroje emisí – Stanovení hmotnostní koncentrace frakce PM10/PM2,5 v odpadním plynu – Stanovení nízkých koncentrací pomocí imfaktorů

Vydání: leden 2010, účinnost: 1.2.2010, způsob převzetí originálu: vyhlášení, jazyk: angličtina, zpracované dokumenty: EN ISO 23210: 2009, ISO 23210: 2009

ČSN EN 1501-1+A2 Vozidla pro odvoz odpadu a k nim příslušející vyklápěcí zařízení – Všeobecné požadavky na bezpečnost – Část 1: Automobily pro odvoz odpadu s vyklápěcím zařízením vzadu

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 1501-1+A2: 2009, nahrazuje: ČSN EN 1501-1: 1999

ČSN EN 1501-2+A1 Vozidla pro odvoz odpadu a k nim příslušející vyklápěcí zařízení – Všeobecné požadavky a bezpečnostní požadavky – Část 2: Vozidla pro odvoz odpadu s vyklápěcím zařízením na boku

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 1501-2+A1: 2009, nahrazuje: ČSN EN 1501-2: 2005

ČSN EN 13525+A2 Lesnické stroje – Štěpkovače dřeva – Bezpečnost

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 13525+A2: 2009, nahrazuje: ČSN EN 13525+A1: 2007

ČSN EN 12920+A1 Charakterizace odpadů – Metodický postup pro stanovení vyluhovatelnosti odpadů za definovaných podmínek

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 12920+A1: 2008, nahrazuje: ČSN EN 12920: 2006

ČSN EN 14775 Tuhá biopaliva – Stanovení obsahu popela

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: pře-

klad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 14775: 2009, nahrazuje: ČSN P CEN/TS 14775: 2005

ČSN EN 15103 Tuhá biopaliva – Stanovení sypné hmotnosti

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 15103: 2009, nahrazuje: ČSN P CEN/TS 15103: 2006

ČSN EN 15210-1 Tuhá biopaliva – Stanovení mechanické odolnosti pelet a briket – Část 1: Pelety

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 15210-1: 2009, nahrazuje: ČSN P CEN/TS 15210-1: 2006

ČSN EN 15148 Tuhá biopaliva – Stanovení obsahu prchavé hořlaviny

Vydání: květen 2010, účinnost: 1.6.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština, zpracované dokumenty: EN 15148: 2009, nahrazuje: ČSN P CEN/TS ČSN P CEN/TS 15148: 2006

ČSN ISO 14050 Environmentální management – Slovník

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: angličtina, zpracované dokumenty: ISO 14050: 2009, nahrazuje ČSN ISO 14050: 2004

ČSN EN 14961-1 Tuhá biopaliva – Specifikace a třídy paliv – Část 1: Obecné požadavky

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: angličtina, zpracované dokumenty: EN 14961-1: 2010, nahrazuje ČSN ISO ČSN P CEN/TS 14961: 2005

ČSN EN 14918 Tuhá biopaliva – Stanovení spalného tepla a výhřevnosti

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: angličtina, zpracované dokumenty: EN 14918: 2009, nahrazuje: ČSN P CEN/TS 14918: 2006

OPRAVY A ZMĚNY ČSN

ČSN EN ISO 14001 Oprava 1 – Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití

Vydání: únor 2010, účinnost: 1.3.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština

ČSN EN 13592+A1 Oprava 1 – Plastové pytle pro sběr domácího odpadu – Typy, požadavky a zkušební metody

Vydání: únor 2010, účinnost: 1.3.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština

ČSN EN 13071-1 Oprava 1 – Stacionární kontejnery na odpad do 5 000 l, zdvihané za vrch a vyprazdňované spodem – Část 1: Všeobecné požadavky

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština

ČSN EN 13071-2 Oprava 1 – Stacionární kontejnery na odpad do 5 000 l, zdvihané za vrch a vyprazdňované spodem – Část 2: Další požadavky pro systémy zcela nebo částečně zapuštěné do země

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, způsob převzetí originálu: překlad, jazyk: čeština

ČSN IEC 68-2-38 Změna Z2 – Elektrotechnické a elektronické výrobky – Základní zkoušky vlivu vnějších činitelů prostředí – Část 2-38: Zkouška Z/AD: Složená cyklická zkouška teplotou a vlhkostí

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, jazyk: čeština, datum ukončení platnosti: 1.9.2012

ČSN 65 6691 Změna Z1 – Ropné výrobky – Topné oleje na bázi odpadních olejů – Technické požadavky a metody zkoušení

Vydání: červen 2010, účinnost: 1.7.2010, jazyk: čeština

ZRUŠENÉ ČSN

ČSN CR 13688 (77 0151) Obaly – Recyklace materiálu – Zpráva o požadavcích na látky a materiály pro předcházení trvalému omezení recyklace

Vydání: listopad 2001; zrušena k 1.7.2009

ČSN 01 0964 Pokyn pro začlenění environmentálních aspektů do norem výrobků

Vydání: březen 1999; zrušena k 21.4.2010

Mgr. Jaroslava Kotrčová
Referenční informační středisko MŽP
E-mail: jaroslava.kotrcova@mzp.cz

Ukazatele komunálního odpadu z domácností

Komunálním odpadem je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. Takto je v současnosti definován pojem komunální odpad v souladu se změnou zákona o odpadech (zákon č. 154/2010 Sb.).

Z hlediska evidence odpadů je komunální odpad (skupina 20 Katalogu odpadů) chápán v rozšířené podobě jako „Odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů, včetně složek odděleného sběru“. Z uvedeného vyplývá, že komunální odpad je evidován jako odpad z domácností (běžný i objemný), dále jako odpad z technického servisu obcí (odpad z provozu veřejných zařízení a komunikací v obcích), ale také jako podobný

odpad od podnikatelských a jiných subjektů. To se může projevit jako určitý nesoulad při návrhu systému nakládání s odpadem v obci a při zákonem stanovené evidenci odpadů.

V tomto článku uváděné hodnoty ukazatelů jsou předběžné výsledky analýz množství a skladby komunálního odpadu prováděných v období 11/2008 – 12/2009 v rámci výzkumného projektu VaV SP/2f1/132/08 Výzkum vlastností komunálních odpadů a optimalizace jejich využívání. Projekt je součás-

tí Resortního programu výzkumu v působnosti Ministerstva životního prostředí na léta 2007 – 2013 a jeho nositelem je Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Ukazatele produkce

Komunální odpad ve skupině 20 Katalogu odpadů je sledován podle jednotlivých druhů se začleněním do tří základních skupin:

- složky z odděleného sběru (nebezpečné složky a využitelné složky),
- odpady ze zahrad a parků (tj. z údržby zeleně včetně hřbitovního odpadu),
- ostatní komunální odpady (směsný komunální odpad, odpad z tržišť, uliční smetky, kal ze septiků a žump, odpad z čištění kanalizace, objemný odpad).

Část využitelných, odděleně sbíraných složek v rámci obecních systémů je evidována také jako odpadní obaly ve skupině 15. Při hodnocení míry využití komunálních odpadů z obcí je nutné tuto produkci odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu zohlednit v celkové produkci odpadu z obcí.

Podle údajů z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH), provozovaného Českou informační agenturou pro životní prostředí (CENIA), vzniká v ČR ročně 4,58 mil. tun komunálního odpadu (skupina 20 Katalogu), při započtení komunálního obalového odpadu (skupina 15 Katalogu) to je 4,77 mil. tun (rok 2008). Při přepočtu na obyvatele činí tato produkce 441 kg/osobu, respektive 459 kg/osobu. Přibližně 80 % celkové produkce vzniká v systému obce a 66 % z celkové produkce tvoří běžný odpad z domácností (domovní odpad).

Množství komunálního odpadu v systému obce se stanoví z evidence odpadů, kterou vede obec průběžně jako původce komunálního odpadu ze zákona. Předání údajů pro vedení evidence je většinou obcemi smluvně ošetřeno u firem, které zabezpečují nakládání s komunálními odpady na území obce.

Odhad celkového množství těchto odpadů je možné stanovit i na základě počtu obyvatel a za užití ukazatelů měrné produkce komunálního odpadu obsažených v **tabulce 1**. Údaje představují průměrný výskyt komunálního odpadu z domácností (domovního odpadu) v určitém typu obytné zástavby před oddělením sbíraných využitelných složek.

Ukazatele skladby

Obdobně jako v případě stanovení množství komunálního odpadu lze provést kvalifikovaný **odhad skladby komunálního odpadu** z domácností na základě ukazatelů uvedených v **tabulkách 2 a 3**. Ukazatele skladby uvedené v tabulkách jsou dalším

Tabulka 1: Ukazatele měrného množství komunálního odpadu z domácností (výskyt včetně zohlednění odděleně sebraných využitelných složek)

Typ zástavby	Měrné množství odpadu			
	kg/obyvatele a týden			kg/obyv. a rok
	Průměr	Maximální hodnota	Minimální hodnota	Průměr
Sídlištní zástavba	3,35	3,90	2,51	179
Směšená zástavba	5,62	6,54	4,80	292
Venkovská zástavba *)	5,80	8,54	2,76	308

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

Sídlištní zástavba

Sídlištní zástavba je zástavbou bytových domů s centralizovaným zásobováním teplem, bez možnosti jakéhokoliv využití odpadu v místě jeho vzniku. Zastoupení objektů služeb a živnostenských provozoven je nevýznamné.

Směšená zástavba

Směšená zástavba je zástavbou bytových domů (většinou v centru měst) se smíšeným ústředním či etážovým či lokálním vytápěním plynem nebo elektřinou. Vytápění tuhými palivy je zanedbatelné. Zastoupení objektů služeb a drobných živnostenských provozoven je významné.

Venkovská zástavba

Venkovská zástavba je tvořena rodinnými domy s převážujícím podílem lokálního vytápění tuhými palivy a tedy i větší možností spalování odpadu v domovních topeništích, dále s větší možností zahradního kompostování biologického odpadu, ale i zkrmování potenciálních odpadů. Zastoupení objektů služeb a drobných živnostenských provozoven je nevýznamné.

Tabulka 2: Ukazatele skladby komunálního odpadu z domácností [% hmotností] (výskyt včetně zohlednění odděleně sebraných využitelných složek)

Látková skupina	Podíl látkových skupin v odpadu (% hmotností), průměrné hodnoty		
	Sídlištní zástavba	Směšená zástavba	Venkovská zástavba *)
Papír, lepenka	25,7	22,6	7,8
Plasty	16,8	17,6	9,7
Sklo	11,2	7,8	4,9
Kovy	1,7	2,1	2,6
Bioodpad	15,6	21,6	11,7
Textil	4,5	4,0	2,3
Minerální odpad	2,2	0,7	6,8
Nebezpečný odpad	0,5	0,3	0,3
Spalitelný odpad	10,6	12,4	9,4
Elektrozařízení	0,6	0,5	0,3
Zbytek 20 – 40 mm	5,0	4,7	4,9
Frakce 8 – 20 mm	2,8	3,2	7,8
Frakce menší 8 mm	2,8	2,5	31,5
Celkem	100,0	100,0	100,0

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

Tabulka 3: Ukazatele skladby komunálního odpadu z domácností (kg/obyvatele a rok) (výskyt včetně zohlednění odděleně sebraných využitelných složek)

Látková skupina	Podíl látkových skupin v odpadu (kg/obyvatele a rok), průměrné hodnoty		
	Sídlištní zástavba	Smišená zástavba	Venkovská zástavba *)
Papír, lepenka	46	66	24
Plasty	30	51	30
Sklo	20	23	15
Kovy	3	6	8
Bioodpad	28	63	36
Textil	8	12	7
Minerální odpad	4	2	21
Nebezpečný odpad	1	1	1
Spalitelný odpad	19	36	29
Elektrozařízení	1	1	1
Zbytek 20 – 40 mm	9	14	15
Frakce 8 – 20 mm	5	10	24
Frakce menší 8 mm	5	7	97
Celkem	179	292	308

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

Tabulka 4: Podíl obalového odpadu v hlavních látkových skupinách KO z domácností

Látková skupina	Podíl obalového odpadu (% hmotnostní), průměrné hodnoty		
	Sídlištní zástavba	Smišená zástavba	Venkovská zástavba *)
Papír a lepenka	35	38	40
Plasty	61	64	53
Sklo	99	98	94

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

Tabulka 5: Ukazatele objemové hmotnosti (hustoty) směsného komunálního odpadu z domácností po vyložení ze svozového automobilu (kg/m³)

Typ zástavby	Objemová hmotnost odpadu po vyložení ze svozového automobilu (kg/m ³)		
	Průměr	Maximální hodnota	Minimální hodnota
Sídlištní zástavba	266	232	183
Smišená zástavba	292	351	207
Venkovská zástavba *)	476	494	211

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

Tabulka 6: Ukazatele vlhkosti a výhřevnosti komunálního odpadu z domácností

Ukazatel	Měrná jednotka	Průměrné hodnoty ukazatelů		
		Sídlištní zástavba	Smišená zástavba	Venkovská zástavba *)
Vlhkost	% hmotnostní	28,3 – 31,3	29,3 – 32,4	22,9 – 25,4
Výhřevnost	MJ/kg	10,1 – 10,5	10,2 – 10,7	6,6 – 6,9

*) zástavba vytápěná převážně tuhými palivy

z výstupů výše citovaného výzkumného projektu, ve kterém jsou prováděny analýzy vlastností komunálního odpadu.

Znalost skladby komunálního odpadu je důležitá pro rozhodování obcí o způsobech separace využitelných složek odpadů a způsobech nakládání se směsným (zbytkovým) odpadem. Údaje poskytují informace o možné výtěžnosti těchto využitelných složek.

Charakteristika některých látkových skupin: - bioodpad v sídlištní a ve smíšené zástavbě představuje přibližně z 90 % hmotnosti biologický odpad z domácností, ve venkovské zástavbě pak pouhých 54 %, zbytek je odpad rostlinného původu ze zahrad a zelených ploch v obcích,

- minerální odpad tvoří zbytky keramiky a kameny,
- nebezpečný odpad představují zbytky nátěrových hmot a domácí chemie, léky, galvanické články a baterie,
- spalitelný odpad tvoří převážně použité hygienické potřeby (pleny, kapesníky), což představuje v průměru 60 % hmotnosti látkové skupiny, dále pryž, kůže, boty, korek, dřevo,
- zbytky ve frakci 20 – 40 mm a frakci 8 – 20 mm představují převážně biologicky rozložitelné (spalitelné) odpady, ve venkovské zástavbě je nezanedbatelný podíl zbytků uhlí a popela,
- frakce menší než 8 mm tvoří převážně

minerální látky, především ve venkovské zástavbě je významný podíl popela.

Obaly v odpadu z domácností

Ve vztahu k obalovému zákonu jsou pak důležité informace o podílu obalového odpadu v komunálním odpadu (**tabulka 4**). Tento je zastoupen v následujících látkových skupinách, které náleží k využitelným složkám komunálního odpadu: papír a lepenka, nápojové kartony, sklo, plasty, kovy. Údaje uvedené v **tabulce 4** představují podíl obalového odpadu ve výskytu komunálního odpadu v domácnostech, tj. před separací využitelných složek komunálního odpadu.

Další vlastnosti

V rámci analýz komunálního odpadu byla také sledována objemová hmotnost (hustota) směsného odpadu z domácností, a to ve stádiu po vyložení ze svozového automobilu. **Průměrné hodnoty objemové hmotnosti** (hustoty) jsou uvedeny v **tabulce 5**. Údaje mají význam např. při stanovení výkonu překládací stanice odpadu či stupně hutnění odpadu na skládkách.

Důležitým ukazatelem základních vlastností komunálního odpadu z domácností je jeho výhřevnost. V **tabulce 6** jsou uvedeny **ukazatele průměrné vlhkosti a výhřevnosti** odpadu v typech zástavby sledovaných v rámci citovaného výzkumného projektu VaV SP/2f1/132/08.

Zde uvedené poznatky vznikly v průběhu řešení a za finanční podpory MŽP v rámci výzkumného projektu SP/2f1/132/08 Výzkum vlastností komunálních odpadů a optimalizace jejich využívání. Jedná se o předběžné výsledky, které po verifikaci dat, např. srovnáním s údaji v databázi EKO-KOM, a. s., budou zveřejněny v konečné podobě doporučených ukazatelů. Jejich užití se předpokládá při zpracování koncepčních dokumentů (strategií, programů, plánů), při definování některých nástrojů odpadového hospodářství, při přípravě investičních projektů, v řízení služeb odpadového hospodářství včetně kontrolní činnosti.

Řešitelský tým děkuje za spolupráci při vzorkování a provádění analýz managementu a pracovníkům Služeb města Hradec Králové, a. s., firmy EKOLA, a. s., Technických služeb Benešov, s. r. o., Laboratorních služeb – ÚNS, s. r. o. Kutná Hora.

Ing. Zdenka Kotoulová
Ing. Zdenka Kotoulová – SLEEKO
E-mail: kotoulova@quick.cz
Ing. Bohumil Černík
Ing. Bohumil Černík – ENZO
E-mail: cernik.bohumil@centrum.cz
Ing. Libuše Benešová, CSc.
Přírodovědecká fakulta UK v Praze
E-mail: lbenes@natur.cuni.cz

Přehled právních předpisů ZA ROK 2009 A 2010

Již od roku 2008 dochází téměř k inflaci vydávání nových předpisů. Po dlouhé přípravě a projednávání rady předpisů došlo konečně k jejich schválení a vydání. Předpisy vycházejí jednak z požadavků vyplývajících z evropských směrnic a nařízení, jednak ze zmocnění z nových našich zákonů.

Nové předpisy (zákony, vyhlášky, nařízení vlády a nález ústavního soudu) jsou v následujícím textu uvedeny jen svým základním názvem a jsou seřazeny číselně v obou letech. O většině předpisů a jejich náplni jsme v minulém období na stránkách jednotlivých čísel časopisu informovali, některé novější budeme komentovat v nejbližší době. V přehledu jsou uvedeny i některé předpisy, které s odpadovým hospodářstvím souvisí jen částečně, ale pro úplnost je zde uvádíme též.

ROK 2009

Zákon č. 9/2009 Sb.,

kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Vyhláška č. 13/2009 Sb.,

o stanovení požadavků na kvalitu paliv pro stacionární zdroje z hlediska ochrany ovzduší

Vyhláška č. 17/2009 Sb.,

o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě (prováděcí předpis k zákonu č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě)

Zákon č. 87/2009 Sb.,

kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (Zákonem se rozšiřuje seznam služeb podléhajících snížené sazbě DPH i na položku SKP 90.02.1 Sběr, svoz a zpracování komunálních odpadů – přičemž pojem „zpracování komunálních odpadů“ není v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech definován, je teprve definován v návrhu nového zákona o odpadech. Více viz OF č. 6/2009, str. 7).

Nález Ústavního soudu č. 69/2009 Sb.,

ze dne 16. prosince 2008 ve věci návrhu na zrušení vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi (vyhláška o nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady). Návrh se zamítá.

Zákon č. 157/2009 Sb.,

o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů

Zákon č. 223/2009 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o volném pohybu služeb (tzv. malá novela zákona o odpadech – pověření k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů)

Zákon č. 227/2009 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech (tzv. malá novela zákona o odpadech – poskytování údajů o osobách)

Vyhláška č. 257/2009 Sb.,

o používání sedimentů na zemědělské půdě (prováděcí předpis k zákonu č. 156/1998 Sb., ve znění zákona č. 9/2009 Sb., o hnojivech)

Vyhláška č. 271/2009 Sb.,

kteou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů (prováděcí předpis k zákonu č. 156/1998 Sb., ve znění zákona č. 9/2009 Sb., o hnojivech)

Zákon č. 281/2009 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu (tzv. malá novela zákona o odpadech – drobné úpravy podle daňového řádu)

Zákon č. 291/2009 Sb.,

kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (tzv. malá novela zákona o odpadech – kontroly inspekce podle zákona o zemědělství)

Zákon č. 297/2009 Sb.,

kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., (tzv. baterkový zákon)

Zákon č. 326/2009 Sb.,

o podpoře hospodářského růstu a sociální stability (tzv. malá novela zákona o odpadech – státní příspěvek při vyřazení autovraku)

Vyhláška č. 409/2009 Sb.,

kteou se mění vyhláška č. 475/2005 Sb., kteou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, ve znění vyhlášky č. 364/2007 Sb.

Vyhláška č. 428/2009 Sb.,

o provedení některých ustanovení zákona č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem

Vyhláška č. 429/2009 Sb.,

o stanovení náležitostí plánu pro nakládání s těžebním odpadem včetně hodnocení jeho vlastností (Prováděcí vyhláška k zákonu č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem)

Nařízení vlády č. 473/2009 Sb.,

ze dne 16. listopadu 2009, kterým se mění nařízení vlády č. 197/2003 Sb., o **Plánu odpadového hospodářství České republiky** (nabylo účinnosti 31. 12. 2009)

Nařízení vlády č. 476/2009 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 146/2007 Sb., o emisních limitech a dalších podmínkách provozování spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

ROK 2010**Zákon č. 49/2010 Sb.,**

kterým se vyhláší úplné znění zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 93/2004 Sb., zákonem č. 163/2006 Sb., zákonem č. 186/2006 Sb., zákonem č. 216/2007 Sb., zákonem č. 124/2008 Sb., zákonem č. 223/2009 Sb. a zákonem č. 436/2009 Sb.

Vyhláška č. 54/2010 Sb.,

kterou se mění **vyhláška č. 352/2008 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady z autovraků, vybraných autovraků, o způsobu vedení jejich evidence a evidence odpadů vznikajících v zařízeních ke sbě-

ru a zpracování autovraků a o informačním systému sledování toků vybraných autogramů (o podrobnostech nakládání s autovraků)

Vyhláška č. 61/2010 Sb.,

kterou se mění **vyhláška č. 294/2005 Sb.**, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění vyhlášky č. 341/2008 Sb., a vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 65/2010 Sb.,

kterou se mění **vyhláška č. 352/2005 Sb.**, o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi (vyhláška o nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady)

Zákon č. 137/2010 Sb.,

kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)

Zákon č. 154/2010 Sb.,

kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (tzv. „**euronovela**“)

Vyhláška č. 170/2010 Sb.,

o bateriích a akumulátorech a o změně **vyhlášky č. 383/2001 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

(redakce)

Metodické pokyny, sdělení a stanoviska MŽP pro oblast odpadového hospodářství

Metodické návody, pokyny, sdělení a stanoviska jsou vydávány ve Věstníku Ministerstva životního prostředí, který je přístupný na internetové stránce ministerstva v rubrice „Ministerstvo/Periodika“ (<http://www.env.cz/osv/edice.nsf/titлетree>).

V období od července 2009 do května 2010 byl ve Věstníku MŽP pro oblast nakládání s odpady zveřejněn pouze resortní předpis č. 15 – Přílohy VI Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 13/2006 o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Programu na podporu systému pro nakládání s autovraků účinné od 1. ledna 2010 (Věstník MŽP č. 12/2009).

Plné texty metodických pokynů pro odpadové hospodářství jsou dostupné na internetové stránce MŽP v rubrice Odpadové hospodářství (http://www.mzp.cz/cz/metodicke_pokyny_legislativa). V této rubrice je nabídka ke stažení těchto metodických pokynů:

- Metodický pokyn odboru odpadů – zpracování dat v ISOH
- Metodický pokyn k podmínkám schvalování bioplynových stanic před uvedením do provozu
- Metodický návod o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady
- Metodické doporučení k nakládání s PCB
- Metodický pokyn 9/2008-150-METO k aplikaci novely zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech

- Pokyn pro postup při přeshraniční přepravě odpadů do ČR za účelem jejich energetického využití
- Metodický pokyn odboru odpadů MŽP k provedení § 5 zákona o obalech
- Návod odboru odpadů MŽP pro řízení vzniku stavebních a demoličních odpadů a pro nakládání s nimi
- Plán odpadového hospodářství původce – obce
- Metodický návod pro plnění povinnosti původců odpadů stanovenou zákonem o odpadech
- Zpracování základního popisu odpadů
- Stanovení polychlorovaných bifenylů ve směsných vzorcích ze stykových transformátorů
- Plán odpadového hospodářství původce
- Stanovení ekotoxicity odpadů, 2007
- Metodický pokyn ke vzorkování odpadů
- Metodický pokyn pro PCB
- Odběr vzorků z maloolejových vypínačů

Mgr. Jaroslava Kotrčová
Referenční informační středisko MŽP
E-mail: jaroslava.kotrcova@mzp.cz

Výsledky činnosti ČIŽP

NA ÚSEKU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ A CHEMICKÝCH LÁTEK ZA ROK 2009

Činnost OOH byla v roce 2009 zaměřena více než v předchozích letech na nakládání s nebezpečnými odpady. Systém kontrol byl v některých případech zvolen tak, aby byl zkontrolován pokud možno celý cyklus od vzniku až do konečného využití nebo odstranění odpadu. Některé kontroly konečné fáze odstraňování nebezpečných odpadů probíhaly i v součinnosti se SFŽP (jakožto příjemcem rizikové složky poplatků za ukládání odpadů na skládky).

Celkově bylo asi osmdesát inspektory zkontrolováno 3501 subjektů, z toho 503 kontrol bylo provedeno na základě podnětů. Bylo zahájeno celkem 836 správních řízení, právní moci nabylo celkem 782 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 73 836 200 Kč. Počty kontrol a celková výše udělených pokut v právní moci v jednotlivých letech 1999 až 2009 uvádí *graf*.

Přehled plnění jednotlivých složkových úkolů

Kontroly různých typů zařízení k odstraňování odpadů

V roce 2009 bylo provedeno 342 kontrol (156 plánovaných, 186 neplánovaných), z toho bylo 103 kontrol na základě přijatých podnětů. Nejvíce zastoupenými zařízeními určenými k odstraňování odpadů v ČR jsou dlouhodobě skládky odpadů. Bylo zkontrolováno 160 skládek odpadů (včetně všech skládek k ukládání nebezpečných odpadů). Za zjištěná porušení bylo dosud zahájeno 34 správních řízení a 28 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 5 178 000 Kč nabylo právní moci. Nejčastějším závažným porušením bylo provozování skládek v rozporu se schváleným provozním řádem nebo v rozporu se závaznými podmínkami souhlasu či integrovaného povolení. Bylo rovněž šetřeno několik poměrně významných případů požárů v tělese skládek.

Dále bylo zkontrolováno 26 spaloven odpadů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 9 správních řízení a 7 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 425 000 Kč nabylo právní moci. Nejčastějším porušením bylo nesprávné vedení průběžné evidence odpadů, chyby v ročním hlášení o produkci a nakládání s odpady, nezabezpečení nebezpečných odpadů před nežádoucím únikem.

Dále bylo zkontrolováno 39 zařízení k úpravě odpadů pod kódem D. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 10 správních řízení a 9 rozhodnutí o pokutě v souhrnné výši

1 315 000 Kč nabylo právní moci. Jednalo se zejména o zařízení k solidifikaci a biodegradaci odpadů, dekontaminační plochy, či neutralizační a deemulgační stanice.

Za nejzávažnější zjištěné porušení považuje inspekce prováděné změny kategorie odpadů přijatých do zařízení jako odpady kategorie N (nebezpečný) na odpady kategorie O (ostatní), aniž bylo provedeno vyloučení nebezpečných vlastností odpadů. Dále provozovatelé zařízení dostatečně neprovádějí požadované analýzy upravovaných a upravených odpadů. Evidenci odpadů vedou nesprávně nebo nevedou v požadovaném rozsahu. Byly zjištěny i rozdíly v řádech převyšujících stovky tun.

Bylo provedeno i 17 kontrol odkališť. Provoz odkališť je ve většině případů řešen v rámci integrovaného povolení jako součást provozovaných elektrárenských, teplárenských či dalších průmyslových provozů, byly však zjištěny případy, kdy provoz odkaliště nebyl v integrovaném povolení zahrnut. Byla zjištěna pochybení při vedení evidence, v několika případech byly odebrány vzorky popílku a škváry (za účelem provedení chemických analýz). Faktické nakládání s odpady z energetiky je dlouhodobě v zorném poli ČIŽP. Ukazuje se, že tuto oblast je nutné sledovat, a to zejména s ohledem na rizikové aspekty dalších způsobů nakládání s těmito výstupy.

Obdobně jako v předchozích letech probíhala spolupráce s ostatními orgány státní správy zejména při šetření podaných podnětů na nelegální ukládání odpadů. V několika případech bylo úspěšně dosaženo odstranění nepovoleně uložených odpadů. Při kontrolách skládek nebezpečných odpadů a zařízení k úpravě nebezpečných odpadů pokračovala spolupráce se SFŽP. Pozitivně lze hodnotit i spolupráci s některými krajskými úřady, které v návaznosti na učiněná zjištění provedly inspekci navrhované změny a jejichž zástupci se osobně zúčastnili některých kontrol.

Kontroly různých typů zařízení k využívání odpadů

V rámci složkového úkolu byly provedeny kontroly provozovatelů zařízení zpracovávajících biologicky rozložitelné odpady (dále také „BRO“), k využívání odpadů na povrchu terénu anebo k využívání stavebních odpadů, vyrábějících alternativní paliva, využívajících přeshraničně přepravené odpady, zařízení podle § 14 odst. 2 zákona o odpadech (např. cementárny, sklárny, hutě, papírny) a další. Z celkového počtu 301 kontrolovaných subjektů bylo 122 kontrol uskutečněno na základě podaných podnětů. Bylo zahájeno 85 správních řízení. Celkem 59 rozhodnutí nabylo právní moci. Výše pravomocných pokut dosáhla v roce 2009 výše 7 382 100 Kč.

Nejčastějším porušením bylo provozování zařízení v rozporu se stanovenými podmínkami a jeho provozním řádem, špatné vedení evidence či chybějící záznamy v provozních denících. Kontroly zařízení k využívání odpadů na povrchu terénu anebo využívajících stavební odpady prokázaly časté nakládání s odpady v zařízení k tomu neurčeném, tj. bez souhlasu příslušného krajského úřadu. Dále bylo zjištěno nedostatečné dokladování kvality odpadů přijímaných do zařízení.

Autovrakoviště

Do plánu kontrol autovrakovišť byla zařazena zařízení nová nebo nekontrolovaná v předchozím roce a rovněž provozovny, u kterých bylo v minulosti zjištěno porušení platných předpisů. V roce 2009 bylo zkontrolováno celkem 97 provozoven, z toho 32 kontrol bylo provedeno na základě podnětů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 39 správních řízení o uložení pokuty. Právní moci nabylo celkem 36 pokut v celkové výši 3 786 000 Kč. Kontroly opět prokázaly, že přetrvává legislativní problém nejednoznačné definice autovraku, provozovatelé porušují podmínky dané platným provozním řádem zařízení, nakládají s odpady na místech k tomu neurčených.

Častým deliktem bylo překročení povolené kapacity zařízení a vybírání různých typů poplatků za převzetí úplného autovraku do zařízení, přestože zákon nařizuje přebírat úplně vybrané autovraky bezplatně. Neustále dochází k nelegálnímu rozebírání autovraků ze strany fyzických osob, kontrola fyzických osob je však doménou obcí. Některé kontroly byly provedeny ve spolu-

práci s živnostenskými a stavebními úřady, další za účasti pracovníků městských úřadů obcí s rozšířenou působností a zástupců obcí. Při několika kontrolách spolupracovala kriminální služba Policie ČR.

Kontroly různých typů zařízení ke sběru a výkupu odpadů

Do plánu kontrol pro rok 2009 byly zařazeny velké i menší stacionární provozovny pro sběr a výkup odpadů, sběrné dvory obcí a zařízení pro mobilní sběr odpadů. Ve většině případů byly kontrolovány provozovny zaměřeny na výkup především odpadů železa a barevných kovů, v menší míře na sběr a výkup kalů, odpadních olejů, stavebních odpadů, odpadů plastů, pneumatik a zdravotnických odpadů. Celkem bylo zkontrolováno 245 subjektů, z toho 49 kontrol bylo provedeno na základě podnětu. Za zjištěná porušení bylo zahájeno celkem 70 správních řízení a bylo vydáno celkem 116 rozhodnutí o uložení pokuty. Právní moci nabylo celkem 122 pokut v celkové částce 15 569 500 Kč.

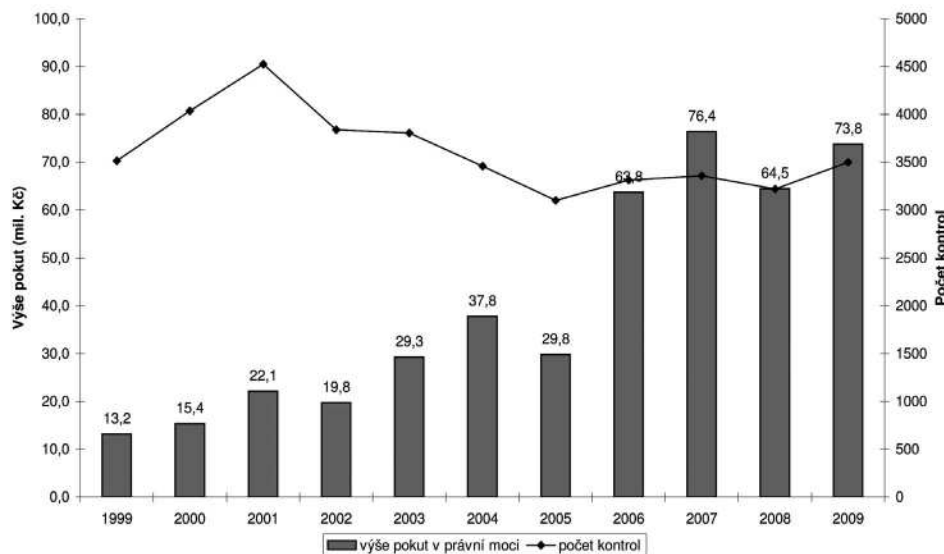
Nejčastější porušení se týkala provozování zařízení v rozporu se schváleným provozním řádem, nakládání s odpady na místech k tomu neurčených, nevedení předepsané evidence, přebírání odpadů, které nebyly provozním řádem povoleny, předávání odpadů neoprávněným osobám nebo několikanásobné překročení kapacity zařízení. Ve spolupráci s Centrem služeb pro silniční dopravu a se službou dopravní policie ČR proběhly kontroly mobilních zařízení ke sběru a výkupu odpadů a vozidel přepravujících odpady. Kontroly sběru a výkupu kovových odpadů probíhají i ve spolupráci s ČOI.

Zpětný odběr výrobků

V roce 2009 byla kontrolní činnost rozdělena na část týkající se elektrozařízení (EEZ) a na kontroly obecného ustanovení § 38 o zpětném odběru výrobků (ZOV). Vzhledem k problematické legislativě EEZ a jejímu překrývání s problematikou ZOV podle § 38 řešily kontroly převážně podněty upozorňující na špatný způsob zajištění ZOV u posledních prodejců, a to jak po stránce praktické, tak i z hlediska informování spotřebitelů o zajištění ZOV. Plánované kontroly byly zaměřeny na:

a) oblast služeb – autoservisy, pneuservisy a další nakládání s pneumatikami a použitými minerálními oleji (režim ZOV nebo odpadů). V tomto roce byl úkol zaměřen především na řešení podnětů na zpoplatňování převzetí použitých pneumatik;

b) kontroly posledních prodejců z důvodu přetrvávajícího nízkého výnosu ZOV, zejména u primárních zdrojů elektrické energie – galvanických článků.

Graf: Počty a výše udělených pokud v právní moci za období 1999 až 2009

Celkem bylo provedeno 115 kontrol, zahájeno bylo 10 správních řízení o uložení pokuty, z nichž 4 nabyly právní moci. Dále bylo zahájeno 5 správních řízení za nezákonné nakládání s odebranými výrobky. Celkový úhrn pravomocných pokut v za rok 2009 činí 192 000 Kč

Kontroly nakládání s použitými oleji neprokázaly žádné závažné porušení zákona. U pneuservisů bylo šetřeno zpoplatňování odběru použitých pneu. Na základě kontrol a dotazů subjektů nastává postupný odklon od nakládání s těmito komoditami jako s odpadem a nakládá se s nimi spíše v režimu ZOV, a to i u podnikatelských subjektů.

Elektrická a elektronická zařízení

V oblasti kontrol problematiky elektrozařízení a elektroodpadů byly kontroly v roce 2009 zaměřeny zejména na plnění povinností posledních prodejců EEZ. Pouze v menší míře byly kontroly zaměřeny na povinnosti výrobců EEZ, a to vzhledem k negativnímu stavu v oblasti financování nakládání s historickými elektrozařízeními (HEEZ), jež je ovlivněn dlouhotrvajícími soudními spory o určení, zda postup MŽP při přidělení oprávnění pro provozovatele kolektivních systémů pro nakládání s HEEZ byl v souladu s platnou legislativou. Správní řízení o uložení pokuty s výrobcí EEZ, jež neodvádějí příspěvek oprávněnému kolektivnímu systému, nemohla být proto dokončena.

V rámci celé problematiky EEZ, včetně nakládání s elektroodpady, bylo provedeno celkem 66 kontrol a zahájeno 8 správních řízení o uložení pokuty. Celková částka pokut, které nabyly právní moci, dosáhla výše 95 000 Kč. Jak tato poměrně nízká

částka, tak zkušenosti z kontrolní činnosti naznačují, že zejména prodejci EEZ v současnosti již mnohem lépe plní své povinnosti vůči spotřebitelům. Podíl na tomto stavu má jednak dlouholetá cílená kontrola ze strany ČIŽP zaměřená zejména na velké obchodní řetězce, velmi významnou roli však hrají i informační kampaně výrobců nebo kolektivních systémů.

Inspekce dále řešila několik případů nesprávného zbavování se vysloužilé kancelářské techniky ze strany podnikajících firem. Majitelé neoprávněně postupovali tak, že vyřazená EEZ předávali subjektu, který nebyl ani zpracovatelem, ani kolektivním systémem a ani nezajišťoval tuto činnost pro výrobce EEZ. Jak předávajícím firmám, tak zejména příjemci, který si touto cestou obstarával zisk z prodeje drahých kovů, byla inspekcí uložena pokuta.

Kontrola průmyslových podniků a jiných původců odpadů

Kontroly byly zaměřeny především na dodržování povinností původců odpadů daných zákonem o odpadech. Byly kontrolovány větší subjekty podnikající ve strojírenství, hutnictví nebo ve výrobě energií, a to zejména se zaměřením na nakládání s odpady kategorie „nebezpečný“. Dále byla pozornost věnována mimo jiné velkým zdravotnickým zařízením. V řadě případů bylo zjištěno, že zdravotnická zařízení obecně opět nemají povědomí o povinnostech, které jim ukládá zákon o odpadech. Kontrolovány byly také obce, obchodní řetězce, logistická a kancelářská centra a v neposlední řadě též nové podniky v konkrétních regionech.

Podobně jako v minulých letech se nedostatky zjištěné při kontrolách týkaly přede-

vším nedodržování povinnosti shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií. Nejvyšší sankce za toto porušení byla uložena ve výši 350 000 Kč. Dalším častým porušením zákona o odpadech bylo nezákonné nakládání s nebezpečnými odpady. V průběhu roku 2009 bylo provedeno 1057 kontrol původců odpadů, z toho 259 na základě podnětů. Za zjištěná porušení bylo zahájeno 328 správních řízení o uložení pokuty. Celková výše 310 pravomocných pokut činí 11 168 000 Kč.

Proběhly rovněž kontroly vydaných osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadů. V jednotkách případů byl zjištěn nesprávný postup při vydávání osvědčení, či skutečnost, že nebyla zaslána kopie osvědčení o hodnocení nebezpečných vlastností odpadu. V případech, kdy pověřená osoba nedodržela postup pro hodnocení nebezpečných odpadů, podala ČIŽP podnět k odebrání pověření na MŽP.

Kontroly dodržování chemického zákona

V roce 2009 bylo zkontrolováno plnění chemického zákona u 230 provozoven. Kontroly zahrnovaly dozor klasifikace, balení a označování nebezpečných chemických látek a chemických přípravků, dozor podle nařízení o detergentech a dozor podle nařízení REACH. Právní moci nabylo 54 rozhodnutí o pokutě. Pokuty byly stanoveny v celkové výši 2 875 000 Kč. Pokuty byly uloženy z hlediska neplnění požadavků chemického zákona za nedoložení dokumentace pro klasifikaci chemických přípravků, za nesprávné balení a označování chemických přípravků. Některé společnosti nezajistily vypracování bezpečnostních listů nebo obsah bezpečnostních listů nebyl v souladu s požadavky nařízení REACH. U jednoho subjektu bylo zjištěno nedodržení nařízení o detergentech.

Za povšimnutí stojí dalších 985 kontrol, které ČIŽP provedla v rámci evropského informačního systému RAPEX. Důležité je zjištění, že z 985 kontrol se prokázalo porušení právních předpisů pouze ve dvou případech. Na národní úrovni se tedy nabízí otázka, zda povinné provádění kontrol ze strany ČIŽP v rámci tohoto evropského systému je účelné a hospodárné. ČIŽP se však prozatím povinnosti provádět takto ne zcela efektivní kontroly nemůže vyhnout.

Kontroly podle zákona o biocidních přípravcích

ČIŽP provedla 53 kontrol a v 11 případech shledala porušení zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh. Neplnění požadavků zákona spočívalo převážně v nedostatečném označování bio-

cidních přípravků a v některých případech nebyly dodrženy povinnosti týkající se propagace a reklamy. Právní moci nabylo 9 rozhodnutí o pokutě. Celková výše uložených pokut činila 196 000 Kč.

Kontroly podle zákona o obalech

V roce 2009 bylo provedeno 174 kontrol plnění povinností podle zákona č. 477/2001 Sb., o obalech. Celkem 100 subjektů bylo kontrolováno na základě výzvy MŽP z důvodu nedostatečného plnění povinností v rámci zapsání do Seznamu osob, které jsou nositeli povinnosti zpětného odběru nebo využití odpadu z obalů. Tyto subjekty ani na výzvu MŽP neodstranily nedostatky v Ročních výkazech o obalech a odpadech z obalů. Za zjištěná porušení bylo vedeno 69 správních řízení. Celkem nabylo právní moci 65 vydávaných rozhodnutí, kterými byly uloženy sankce v celkové výši 1 989 000 Kč.

Oproti zjištěním z předchozích let se navýšil počet subjektů, které dovážely ve značné míře zboží určené spotřebiteli. Tyto subjekty byly často šetřeny ČIŽP na základě podnětu Celního úřadu. Nejvyšší, která nabyla právní moci, pokuta ve výši 720 000 Kč byla uložena za nedostatečné plnění zpětného odběru a využití odpadů z obalů výrobcem balené pitné vody.

Přehled plnění specifických (regionálních) úkolů

Jednotlivé regionální úkoly byly inspekcí zvoleny především na základě dobrých znalostí lokálních problematik. Nejčastěji se jednalo o kontroly nakládání s odpady obcí, nakládání s odpady ve zdravotnických zařízeních a nakládání s odpady v zemědělských podnicích. Dále byly specifické úkoly zaměřeny na nakládání s odpady z výroby oxidu titaničitého, na nakládání s odpady stavebních firem, na nakládání se zeminami a hlušinami a kontrolu starých ekologických zátěží. V rámci všech specifických úkolů bylo provedeno 233 kontrol, z toho bylo 55 kontrol provedeno na základě přijatých podnětů. Správních řízení bylo zahájeno celkem 71 a 69 rozhodnutí nabylo právní moci. Celková výše pokut v právní moci dosáhla výše 4 653 000 Kč.

Významné případy

Významných případů, které by zasloužily zvláštní komentář, bylo v roce 2009 mnoho a ne vždy se jednalo pouze o případy, kdy byla subjektu uložena pokuta v řádu několika milionů korun. Namátkou zmíníme společnost, která prováděla sběr nebezpečných a ostatních odpadů do svých schválených mobilních zařízení a sesbírané odpady následně shromažďovala v zařízeních, kde nakládání s odpady nebylo povoleno. Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo

o velké množství odpadů, byla společnosti uložena pokuta ve výši 750 000 Kč.

Jiná společnost nakládala s nebezpečnými odpady v areálu bývalého zemědělského družstva v zařízení k tomu neurčeném, jednalo se o desítky 200litrových sudů s odpadními tekutými barvami a ředidly. Odpady zde byly míchány s pilinami za účelem „přípravy alternativního paliva“. Odpady nebyly žádným způsobem označeny, takže byla obtížná jejich identifikace a rovněž nebyly zajištěny proti úniku. V rámci tohoto provozu nastala dokonce situace ohrožující zdraví osob v lokalitě. Po uložení pokuty ze strany ČIŽP byly veškeré odpady společností z areálu odvezeny. Případnému zájemci o další zajímavé případy řešené ČIŽP v oblasti odpadového hospodářství doporučujeme navštívit webové stránky ČIŽP.

Spolupráce s jinými orgány a institucemi

Pracovníci oddělení odpadového hospodářství ČIŽP (OOH) vydali v roce 2009 celkem 655 vyjádření, posudků a odborných stanovisek pro jiné orgány. Spolupráce OOH s ostatními orgány státní správy má vzestupnou tendenci. Vysoká efektivita a kvalita spolupráce je nutná zvláště při řešení případů s vyšším dopadem na životní prostředí, a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. Kvalita vzájemné komunikace mezi MŽP, ČIŽP a ostatními orgány státní správy, jako jsou celní orgány, Policie ČR, KÚ nebo SFŽP, se neustále zvyšuje, což v dlouhodobém horizontu přispívá především k řešení některých konkrétních případů či k vzájemným dohodám v oblasti zkvalitnění příslušné legislativy.

Příkladem této spolupráce je účast zástupců ČIŽP v mnoha odborných meziresortních pracovních skupinách, které řeší zásadní otázky týkající se jak praxe provádění kontrol, tak legislativy samotné. Na poli mezinárodní spolupráce se zástupci OOH každoročně účastní jednak konferencí pořádaných klastrem pro přeshraniční přepravu odpadů IMPEL, jednak konferencí pořádaných v rámci projektů, do kterých se OOH dlouhodobě aktivně zapojuje. V rámci projektu, jehož cílem je mimo jiné dosažení jednotného kontrolního postupu kontrolních orgánů členských států ES a důsledného sankčního postihu za nelegální přeshraniční přepravu odpadů, bylo v roce 2009 provedeno celkem 17 tematicky zaměřených kontrol.

Závěry kontrolní činnosti

V roce 2009 splnili pracovníci OOH ČIŽP roční plán kontrolních akcí. Velký objem inspekční činnosti vykonali rovněž na základě mnoha přijatých podnětů. Počet zahájených správních řízení a celková výše pravomocně uložených pokut dokazují, že potře-

ba systematicky prováděných kontrol nakládání s odpady je v ČR stále vysoká a měla by jí odpovídat i aktivita všech kompetentních kontrolních orgánů. Směrování kontrolní činnosti ČIŽP ukázalo, že zvláště v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady

je stále poměrně mnoho problémů a bohužel i případů obcházení zákona. Zkušenosti inspekce z provedených kontrol potvrzují, že podnikání v oblasti nakládání s odpady je ekonomicky dosti zajímavé. Jedním z cílů prováděných kontrol je udržet pokud mož-

no toto podnikání v rozumném vztahu k požadavkům na ochranu životního prostředí.

Ing. Petr Havelka
Ředitelství ČIŽP
E-mail: havelka@cizp.cz

Centrum pro hospodaření s odpady

2009 – 2010

Od poslední informace o činnosti Centra pro hospodaření s odpady (CeHO) uvedenu v časopise před rokem se na pracovišti nedošlo k žádným převratným změnám. Pokračují výzkumné práce, které se odvíjejí od náplně výzkumného záměru Výzkum pro hospodaření s odpady v rámci ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje (prevence a minimalizace vzniku odpadů a jejich hodnocení), nadále probíhá příjem a zpracování dat pro inventarizaci zařízení a látek obsahujících polychlorované bifenyly (PCB) a stejně jako v předchozích letech CeHO spolupracuje s odborem odpadů MŽP.

Nejen pro producenty odpadu, ale i pro odbornou veřejnost je určena stále se rozšiřující databáze technologií úprav a zpracování odpadů. Tato databáze je uveřejněna na webových stránkách odboru <http://ceho.vuv.cz/>. V současné době obsahuje 29 609 záznamů, které jsou průběžně ověřovány a doplňovány.

Značná pozornost je věnována nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, a to jak ve výzkumu, tak i ve smluvních úkolech pro MŽP. Výzkumné činnosti se týkaly hodnocení domácího kompostu, hodnocení technologického procesu vybrané kompostárny, která jako jeden ze vstupů využívá kuchyňský odpad. Byl vytvořen návrh optimálních variant nakládání kuchyňskými odpady a pozornost byla rovněž věnována zprávě společného výzkumného centra EU (Joint Research Centre) týkající se kritérií konce odpadu pro biologicky rozložitelný odpad.

Součástí toku biologicky rozložitelných odpadů jsou i kaly z ČOV. V rámci řešení této problematiky se CeHO připojilo k odborné diskusi o možnostech a dopadech konzultační zprávy „*Environmentalní, ekonomické a sociální dopady související s používáním kalů z čistíren odpadních vod na půdě*“ vydané Evropskou komisí. Tento dokument, který obsahoval řadu otázek týkajících se použití kalů z ČOV, byl vlastně diskusí směřující k možné novele Směrnice Rady č. 86/278/ES o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství.

Praktická část výzkumu byla a stále je zaměřena na získávání prvních konkrétních výsledků kvality kalů z ČOV týkajících se prioritních polutantů z kategorie reziduí PPCPs – léčiva a prostředky osobní péče.

Pro rozhodování jak nakládat s odpady je důležitá znalost skutečné kvality odpadů. Velká pozornost je tedy věnována postupům hodnocení odpadů. Na odbor odpadů byly předány návrhy nových postupů pro hodnocení, které byly prodiskutovány s dalšími odborníky v oboru. Jedná se o *Metodický pokyn k přípravě zkušební vzorku*, který nahradí zastaralý pokyn týkající se vyluhovatelnosti odpadů.

Dalším dokončeným dokumentem je návrh nového přístupu k hodnocení ekotoxicity odpadu využívaného na povrch terénu ve formě návrhu novely vyhlášky č. 294/2005 Sb. a novely metodického pokynu. Práce na hodnocení ekotoxicity pokračují a směřují k návrhu úpravy vyhlášky č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.

Do široké oblasti hodnocení zapadá i monitorování dlouhodobého chování odpadů pomocí odvalu. Je prováděn výzkum chování pomocí perkolačního testu podle normy CEN/TS 14405. Na základě této normy byla v CeHO v roce 2009 vyvinuta vyluhová kolona s měnitelnou výškou filtračního lože, která byla zapsána v Úřadu průmyslového vlastnictví jako užitečný vzor.

Do odpadových toků, u kterých není dostatek informací o konkrétních množstvích jednotlivých složek, spadají elektroodpady a autovraky. U těchto odpadů jsou dlouhodobě sledovány koncentrace řady prvků – Pb, Hg, Cd, Cr⁶⁺, V, PBB, PBDE, As, Be, Sb a Se. Získané výsledky dávají ojedinělý pohled na odpady ve srovnání s požadavky evropských směrnic.

Dosud vydávané atlasy zařízení pro nakládání s odpady budou nahrazeny verzí přístupnou na internetu tak, aby byla dostupná celému okruhu odborné veřejnosti. Kromě aktualizace dříve zpracovaných a vydaných souborů jsou zpracovávány podklady pro pasportizaci zařízení, které využívají nebezpečné odpady vybranými

způsoby podle přílohy č. 22 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

Obdobnou činností, tj. práce s daty, je ověření nakládání s vybranými nebezpečnými druhy odpadů od jejich vzniku u původce po jejich konečné využití nebo odstranění, u kterých byly zjištěny některé nedostatky v evidenci. Rovněž je prováděno sledování toku vybraných odpadů od původce po konečného zpracovatele. S výsledky je průběžně seznamován odbor odpadů MŽP, který dále spolupracuje s ČIŽP.

Významnou část řešení tvoří vypracování návrhu kritérií pro konec odpadu u stavebních a demoličních materiálů. V rámci prací jsou konkrétní odpady podrobovány různým typům zkoušek, které vedou ke stanovení takových kritérií, které povedou k zabránění negativního dopadu na zdraví a životní prostředí při využívání odpadů.

S koncem odpadu a jeho možným využitím jako výrobku či suroviny pro výrobek souvisí projekt zabývající se využitím metody LCA pro ekodesign a ekologické značení výrobku. V rámci řešení byla shromážděna řada informací o přístupu k této problematice v České republice i dalších státech se závěrem, že program environmentálního značení v České republice a národní programy v zahraničí jsou si svou strukturou, kvalitou a povinnostmi žadatelů podobné. Jsou používány směrnice pro výrobové kategorie, které zohledňují pravidla a zásady Life cycle thinking (Uvažování v životních cyklech) – zejména metody LCA. Na základě zpracovaných materiálů byly rovněž definovány problematice skutečnosti environmentálního značení v České republice z hlediska minimalizace a využívání odpadů.

Krátké projekty byly věnovány nakládání s objemným odpadem a možnostem energetického využití nebo odstranění odpadů spalováním v zařízeních, která nejsou určena k nakládání s odpady. Cílem prací u objemného odpadu bylo zjistit produkci, složení a nakládání s ním u vybraných firem (Komunální služby, Technické správy měst),

ve sběrných dvorech obcí, ve spalovnách a na skládkách.

Subjekty, které provozují jednotlivá zařízení, které nakládaly s odpady způsobem R1 (využití odpadu způsobem obdobným jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie) nebo D10 (spalování na pevnině), byly po zjištění dalších potřebných údajů dotazovány na možnosti spalování odpadů v jejich zařízeních. Dotazy se týkaly využitelných kapacit ke spalování odpadů, určení druhů spalovaných odpadů a získání informací o možnostech spalování dalších dru-

hů odpadů, zejména tuhých/tekutých „alternativních“ paliv

Vzdělávací a osvětová činnost patří k povinnostem CeHO. Jednotliví odborníci přednášejí na mnoha odborných akcích, průběžně jsou poskytovány konzultace, uveřejňovány články v odborných časopisech apod. Současně je řešen projekt Vzdělávání v oblasti odpadového hospodářství, jehož poskytovatelem je SFŽP. Cílem projektu je zabezpečit odpovídající vzdělanost a informovanost v oblasti evidence odpadů a zároveň prakticky přiblížit nový

přístup v hodnocení ekotoxicity odpadů.

Stálou činností, pro kterou bylo CeHO hlavně zřízeno, je odborná podpora odboru odpadů MŽP. Je zaměřena na spolupráci při tvorbě právních předpisů, podle požadavku jsou zpracovávány různé studie či odborné technické podklady.

Ing. Dagmar Sirotková
Centrum pro hospodaření s odpady
VÚV T.G.M.
E-mail: dagmar_sirotkova@vuv.cz

Odpadové hospodářství na CENIA

V ROCE 2010

Prostřednictvím oddělení odpadového hospodářství zabezpečuje CENIA pro Ministerstvo životního prostředí již třetím rokem provoz Informačního systému odpadového hospodářství ISOH, Informačního systému pro sledování toku vybraných autovraků MA ISOH a s dalšími ohlašovacími povinnostmi podle zákona č. 185/2001 Sb. a souvisejících databází (např. přeshraniční přeprava odpadů, obaly, zpětné odběry vybraných výrobků, apod.)

Stejně jako v předchozích letech je největší úsilí zaměřeno na zkvalitnění sbíraných dat, zrychlení jejich zpracování a zejména příprava návrhů pro zjednodušení ohlašovacích povinností a procesů ohlašování. Dále jsou připravovány nástroje pro podporu povolovacího procesu na úrovni státní správy v oblasti ŽP a podporu vyšší efektivity inspekčních činností a hodnocení stavu a vývoje odpadového hospodářství na národní i regionální úrovni.

Ohlášená data za rok 2009 jsou prvně jak na úrovni úřadů obcí s rozšířenou působností, tak na národní úrovni v CENIA zpracovávána na základě schválených a zveřejněných metodik, které kromě samotných procesů ke sběru a zpracování dat zavedly také vyšší rozsah formálních a logických kontrol ohlášených údajů k minimalizaci vstupu chybných dat do systému a následně statistických výstupů. Pro podporu zkvalitnění a zefektivnění zpracování dat proběhly v jednotlivých krajích na začátku roku 2010 semináře pro pracovníky obcí s rozšířenou působností.

Novinkou pro rok 2010 je probíhající pasportizace zařízení prováděná krajskými úřady na základě katalogu zařízení, který je součástí datového standardu MŽP pro ohlašování dat o odpadech, dochází k přidělování kategorizačních kódů jednoznačně identifikující činnost zařízení a přidělová-

ní unikátních identifikačních kódů zařízení, která budou sloužit pro ohlašování v následujících letech.

Modernizací prošel Informační systém pro sledování toku vybraných autovraků, kdy byly zapracovány požadavky nové vyhlášky č. 54/2010 Sb., (novela vyhlášky č. 352/2008 Sb.) přibýly číselníky značek vozidel a chybějících dílů. Nově mohou do systému online vstupovat pracovníci povolovacích a kontrolních orgánů a zefektivňovat tak svou práci. Díky přímému spojení systému MA ISOH se spisovými systémy krajských úřadů došlo ke zrychlení předání informací o vydání či odnětí souhlasu k provozu zařízení ke sběru a zpracování autovraků. Na adrese <https://autovraky.mzp.cz/autovrak/> tak lze získat nejen základní statistiky ze systému, ale také aktuální přehled autovrakovišť.

Pracovníci oddělení se podílejí na přípravě podkladů a aktualizaci indikátorů odpa-

dového hospodářství pro Zprávu o stavu životního prostředí a změny jsou připravovány také pro informace uváděné ve Statistické ročence životního prostředí.

Intenzivně pokračuje také spolupráce na projektu Celostátního informačního systému sběru a hodnocení znečištění životního prostředí (CISAŽP) a v roce 2010 s využitím výsledků twinning light projektu „Zlepšení sběru a zpracování dat“ bude připravováno zadání nového informačního systému odpadového hospodářství.

CENIA také provozuje environmentální helpdesk Enviklik sloužící pro podporu nejen ohlašovatelů, ale také odborné i laické veřejnosti. Helpdesk je dostupný na stránce <http://www.cenia.cz>.

Ing. Jiří Valta
CENIA, česká informační agentura
životního prostředí
E-mail: jiri.valta@cenia.cz

Senátní návrh novely zákona o odpadech

Poslední novela zákona o odpadech (tzv. euronovela) transponovala do českého právního řádu požadavky směrnice 2008/98/ES (tzv. rámcová směrnice o odpadech) a reagovala též na několik řízení o porušení Smlouvy o založení Evropských společenství, která jsou vedena proti České republice Evropskou komisí z důvodu nesprávné nebo neúplné transpozice směrnice o skládkách odpadů, směrnice o vozidlech s ukončenou životností a směrnice, kterou se mění směrnice o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech. Přitom však došlo k ně-

kolika nepřesnostem ve znění § 37a, které sice nemají přímý vliv na transpozici příslušné směrnice (směrnice o vozidlech s ukončenou životností), nicméně mohly by mít podstatný vliv na situaci dotčených subjektů (v tomto případě výrobců vozidel, výrobců součástí vozidel a dovozců automobilů).

Navrhovaná novela (senátní tisk č. 274) tyto nedostatky odstraňuje a kromě toho řeší i některé drobné otázky technické, resp. legislativně-technické povahy. Senátní návrh dne 24. 6. 2010 projednal a schválil.

Zdroj: www.tretiruka.cz

Pět let kolektivního plnění zpětného odběru elektrozařízení

Co předcházelo ...

Zákon o odpadech č. 185 z roku 2001 navázal na nařízení vlády č. 31/1999 Sb. a přinesl povinnosti výrobcům a dovozcům některých komodit – pneumatik, olejů, akumulátorů, galvanických článků a baterií, výbojek a zářivek a při posledním čtení v poslanecké sněmovně se mezi těmito výrobky objevily i chladničky. Vyjma chladniček byly pro ostatní jmenované výrobky stanoveny povinnosti výrobcům zajistit zpětný odběr a recyklaci od 23. 2. 2002, pro výrobu chladniček pak od 1. 1. 2003. Plnění povinností výrobců chladniček, výbojek a zářivek předurčovalo další vývoj v řešení zpětného odběru elektrozařízení. Necelá třicítka výrobců a dovozců chladniček zajišťovala zpětný odběr jak individuálně, tak prostřednictvím specializované firmy, která zajišťovala plnění povinností jako službu.

Obsah směrnice o elektrozařízení již byl v době platnosti povinnosti zpětného odběru chladniček v České republice také znám, navíc byl v souvislosti s Plánem odpadového hospodářství České republiky připraven Realizační program pro odpady z elektrických a elektronických zařízení.

MŽP si nechalo zpracovat analýzu praktických dopadů implementace směrnice a předpokládaného vývoje jak v oblasti řešení povinností zpětného odběru, finančních dopadů, tak zejména v oblasti bezpečného zpracování elektroodpadů ve formě VaV Bezpečná recyklace elektroodpadů, v rámci které byl při kulatém stole se zástupci výrobců, obcí a odpadových firem diskutován obsah související prováděcí vyhlášky.

V neposlední řadě se MŽP osobní účastí spolupodílelo na projektu holandské vlády SENTER, která, tehdy ještě v rámci pomoci České republiky k dosažení požadavků

před vstupem do EU, vypracovala implementační plán směrnice o OEEZ v České republice. Přípravy a projednávání plánu se aktivně účastnili a v širokém fóru podíleli představitelé obcí, odpadových firem a výrobců – nutno podotknout převážně zástupců nynější skupiny 1, kteří zároveň čerstvě sbírali zkušenosti při plnění povinnosti k chladničkám.

Výstupy ze všech těchto přípravných kroků i praktických zkušeností z oblasti zpětného odběru chladniček zněly jasně: Nejvhodnější řešení je kolektivní systém založený výrobcí, který bude společně zajišťovat plnění povinností ve spolupráci s obcemi, kterým se tak sníží náklady na elektroodpady ze systému nakládání s odpady. Je zřejmé, že všechny takto získané podklady ukázaly směr, kterým se bude vlastní realizace ubírat a tohoto směru se ministerstvo drželo. Kolektivní plnění nebylo nikdy zamýšleno jako podnikatelský záměr a po pravdě se ani nepředpokládalo, že by některé firmy mohly, jako podnikatelský záměr povinnost výrobcům uchopit. Ve smyslu všech zmíněných jednání byl navržen pro historická elektrozařízení jeden systém v každé skupině, aby bylo plnění vymahatelné, kontrolovatelné a administrativně nejjednodušší.

Účinnost zavedení systému zpětného odběru elektrozařízení

Produkce elektroodpadů od roku 2002 do roku 2005 meziročně stoupala průměrně o 18 %, od roku 2006 do roku 2009 je v důsledku zavedení zpětného odběru trend naopak klesající. Meziroční nárůst ve zpětném odběru elektrozařízení je od roku 2006 průměrně 41 % (**tabulka**). Zpočátku si zpracovatelé stěžovali na nedostatek

materiálově zajímavějších spotřebičů, jako jsou pračky, sporáky apod. V roce 2006 jich ve zpětném odběru bylo 565 tun, v roce 2009 jich již bylo 8496 tun – více než patnáctinásobný nárůst!

Do roku 2005 pozvolna stoupající produkce elektroodpadů, které končí u technologicky a administrativně způsobilých zpracovatelů, byla se zavedením zpětného odběru elektrozařízení v roce 2005 akcelerována na dnešní úroveň téměř trojnásobně. Je to důsledek aktivní podpory zpětného odběru, jak finanční, tak informační, ze strany kolektivních systémů s celorepublikovou působností. Předchází vývoj – od roku 2002 do roku 2005 celkový nárůst o 61 % – naznačuje, že bez zavedení institutu zpětného odběru, tedy bez aktivní podpory výrobců, by výsledek v loňském roce sotva překročil 58 tisíc tun. Je zřejmé, že zavedení systému má na zpracovatelské kapacity příznivý vliv.

Výrobci mají, vedle povinnosti zajistit zpětný odběr a informovanost spotřebitele, stanovenou ještě jednu zásadní povinnost. Tou je vytvoření systému pro zpracování elektroodpadu, jeho zpracování, využívání a materiálové využívání za použití nejlepších dostupných technik. Systém využití elektroodpadů musí navazovat na zpětný odběr elektrozařízení. Dále musí výrobce zajistit využití elektroodpadu předaného zpracovatelům v souladu se zákonem a dosáhnout minimálních procentních kvót přednostně opětovného použití a materiálového využití.

Rozvířené vody odpadového rybníku

Vstup zpětného odběru elektrozařízení do zaběhlého režimu odpadového hospodářství zejména na komunální úrovni znamenal, že obcím z nákladů na komunální odpady ubyly náklady na elektroodpady. Obce sice ušetří, ale znamená to zároveň i mínus ve financích svozových a odpadových firem.

Těm byla kolektivními systémy nabídnuta spolupráce v jiné rovině, než byli doposud zvyklí. Většinou se zúčastnili výběrových řízení na přepravu zpětně odebraných elektrozařízení nebo se zapojili pro předání spotřebičů z mobilních svozů, kde však nemohou obci účtovat za recyklaci elektroodpadů – pouze za manipulaci a přepravu.

Nicméně stále se ještě najdou oblasti, kde přežívá zvyk, že obcím nakládání s elektroodpady zajišťuje svozová firma, která je mnohdy bezplatně předává ke

Tabulka: Vývoj produkce elektroodpadu z domácností a zpětného odběru elektrozařízení od roku 2002 (tuny)

Rok	Produkce elektroodpadu z domácností (kat. č. 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35, 20 01 36)	Zpětný odběr elektrozařízení (celkem)
2002	14 699	–
2003	20 632	–
2004	22 669	–
2005	23 691	–
2006	14 864	20 458
2007	14 128	30 677
2008	12 603	43 857
2009	údaj ještě není znám	58 123

Zdroj: ISOH, MŽP, Realizační program pro OEEZ, kolektivní systémy

zpracování v rámci zpětného odběru a obci účtuje náklady na recyklaci. Ve velké většině však příspěvky na provozní náklady místa zpětného odběru získává obec nebo provozovatel sběrného místa.

Odpovědnost výrobce nekončí okamžikem předání vyřazeného výrobku oprávněné osobě ke zpracování, jak je to zvykem v odpadovém hospodářství. Kritéria některých kolektivních systémů nastavená pro spolupráci se zpracovatelem jsou v mnohém přísnější, než jsou zákonem stanovené požadavky.

Na zpracovatele jsou kladeny zvýšené nároky, a to jak v otázce evidence toku elektrozařízení ze sběrných míst, tak i výstupů ze zpracování. U velkých systémů platí, že každý ze zpracovatelů je také povinen strpět audit, který zjišťuje, zda jsou veškeré úkony v souladu se zákonem a se smlouvou, zda jsou v pořádku veškeré administrativní náležitosti a zda poskytované údaje o materiálovém toku odpovídají skutečnosti – tedy doložením dodacích listů

nebo faktur s hmotností materiálů získaných zpracováním. Výběr zpracovatelů je dále prováděn výběrovým řízením a první vlnou je i zavedení tzv. indexových cen ke zvýšení jistoty zpracovatelů.

Protože kolektivní plnění znamená jednotný systém, jsou na dodavatele – sběrná místa, dopravce a zpracovatele – kladeny jednotné požadavky zejména při komunikaci o potvrzení přijetí a zpracování elektrozařízení. Množství, kterých jednotlivé systémy dosáhnou, je možné efektivně zajišťovat jen při nastaveném systémovém řešení. Plnění některých aktivit tak zůstává především samostatně na dodavatelích, a je pravidelně ze strany systémů a jejich externích auditorů ověřováno a kontrolováno. Odlišností od běžných postupů v odpadovém hospodářství je, že každý zpracovatel dostane zaplacené až poté, co prokáže zpracování dodaného množství, a to přesto, že je prokazatelně oprávněnou osobou, a přes to, že má zákonem a souhlasu kraje nebo MŽP stanovenou povinnost dodržovat stanovené postupy.

Stav průběžně zjišťovaný u zpracovatelů není výmyslem výrobců, za které kolektivní systém plní povinnosti, ale projevem odpovědnosti za splnění povinností, které zákon na výrobce klade.

V Evropě existují i jiné modely projevu takové odpovědnosti – počínaje tzv. skleněnou firmou, kdy zpracovatel předkládá kolektivnímu systému pravidelně své účetnictví a musí strpět zásahy do provozu k jeho zefektivnění. Systém pak hradí veškeré náklady související se zpracováním. O zisk z prodeje materiálu se pak dělí systém a zpracovatel. Dalším modelem je spoluvlastnictví nebo vlastnictví zpracovatelského zařízení, kdy dochází evidentně k poklesu nákladů souvisejících se zpracováním, které se následně promítají do výše recyklačních příspěvků, které hradí systém jednotliví výrobci.

Tereza Ulverová
ELEKTROWIN, a. s.
E-mail:

tereza.ulverova@elektrowin.cz

Projekty výzkumu a vývoje z Centrální evidence projektů

Centrální evidence projektů (CEP) je jednou z částí informačního systému výzkumu a vývoje (IS VaV), ve které jsou shromažďovány informace o projektech výzkumu a vývoje podporovaných z veřejných prostředků ČR podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje).

Údaje do CEP předávají poskytovatelé účelové podpory z veřejných prostředků, kterými jsou správci příslušných kapitol státního rozpočtu (ústřední orgány státní správy, Grantová agentura České republiky, Akademie věd České republiky) nebo územní samosprávné celky.

Obsah CEP, postup při předání, zařazení, zpracování a poskytování údajů je stanoven zákonem č. 130/2002 Sb., nařízením vlády č. 267/2002 Sb., o informačním systému výzkumu a vývoje (od 1. ledna 2010 nahrazeno nařízením vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), zvláštními právními předpisy a Provozním řádem IS VaV.

CEP obsahuje údaje o všech projektech výzkumu a vývoje financovaných z veřejných prostředků jednotlivých poskytovatelů od roku 1993. Přímé vyhledávání v databázi

je umožněno pomocí uživatelské aplikace přístupné ze stránky <http://www.vyzkum.cz>, v níž jsou zobrazovány pouze ty údaje IS VaV, které jsou dodavateli údajů (poskytovateli) označeny jako „veřejné“.

Zde uvedený přehled obsahuje projekty, které byly řešeny v roce 2009. Protože je většina projektů řešena několik let, jsou v seznamu uvedeny pouze ty projekty, které nebyly uvedeny v přehledech Odpadového fóra v minulých letech.

Projekty jsou rozděleny do skupin podle poskytovatele, u každého projektu je uveden kód projektu, jeho název, hlavní příjemce, řešitel a doba řešení.

V návaznosti na schválenou Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice nebyly v roce 2009 vypisovány Ministerstvem životního prostředí žádné nové projekty VaV. Všechny projekty, které jsou v současnosti řešené, budou ukončeny nejpozději do konce roku 2011.

Výstupy z resortního programu výzkumu v působnosti Ministerstva životního prostředí jsou uloženy v knihovně MŽP a je možné je vyhledat prostřednictvím on-line katalogu na internetové stránce ministerstva v rubrice Knihovnické a informační služby (<http://www.env.cz/is/db-projekty>). Knihovna půjčuje výstupy z projektů k prezenčnímu studiu po předchozí dohodě o podmínkách půjčování a kopírování.

Akademie věd České republiky

IAAX00200901

Biofilmy hub pro bioremediaci odpadní vody komplementární s čistírnami odpadních vod

Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i., RNDr. Čeněk Novotný, CSc., 2009 – 2013. KJB601100901

Sledování výskytu farmaceuticky významných látek v odpadních vodách pomocí techniky UPLC-MS/MS

Univerzita Karlova v Praze/Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, PharmDr. Lucie Nováková, Ph.D., 2009 – 2010.

Grantová agentura České republiky

GP103/07/P076

Vývoj lehkých betonů pro široké konstrukční využití se studiem jejich trvanlivosti

Vysoké učení technické v Brně/Fakulta stavební, Ing. Michala Hubertová, Ph.D., 2007 – 2009.

Ministerstvo dopravy

CG742-015-030

Management přepravy nebezpečných věcí na evropské a národní úrovni ve vztahu k systému krizového řízení ČR

WAK System, spol. s r. o., RNDr. Miroslav

Wasserbauer, 2009 – 2010.
CG712-043-910

Systém hospodaření s druhotnými materiály do pozemních komunikací pro ČR
Vysoké učení technické v Brně/Fakulta stavební, Ing. Dušan Stehlík, Ph.D., 2009 – 2010.

CG912-045-520

Trvanlivost a hygienická a ekologická bezpečnost stabilizátů vyráběných z druhotných energetických surovin určených pro podpurné dopravní použití v lokalitách ochranných pásem pitné vody

Výzkumný ústav maltovin Praha, s. r. o., Ing. Šárka Klimešová, 2009 – 2010.

CG912-046-520

Snížení emisí skleníkových plynů využíváním nových směsných pojiv a vedlejších energetických produktů v dopravním stavitelství

Výzkumný ústav maltovin Praha, s. r. o., Ing. Jiří Jungmann, 2009 – 2010.

CG932-066-520

Modelování logistiky odpadů v městských aglomeracích

Univerzita Pardubice/Dopravní fakulta Jana Pernera, Ing. Petra Bártová, Ph.D., 2009 – 2010.

Ministerstvo průmyslu a obchodu

FI-IM4/109

Nový stavební prvek – stavební systém pro budování dělicích svislých konstrukcí s vysokou vzduchovou neprůzvučností

JIHOTVAR výrobní družstvo Veselí nad Lužnicí, Mgr. František Reisner, 2009 – 2010.

FI-IM5/253

Technologie pro destrukci persistentních organických látek (POP)

Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, Ing. Tomáš Ocelka, 2008 – 2010.

FR-TI1/059

Dekontaminace odpadů kombinací metod termické desorpce a katalytického spalování

DEKONTA, a. s., Ing. Robert Raschman, 2009 – 2010.

FR-TI1/073

Výzkum a vývoj flexibilního energetického systému transformujícího primární energii biomasy i alternativních paliv při jejich spalování, popřípadě odpadní teplo z různých tepelných agregátů na elektrickou energii s možností kogenerace s vyšší účinností

VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a. s., Ing. Kamil Stárek, 2009 – 2010.

FR-TI1/206

Výzkum a vývoj progresivní technologie solidifikace semikapalných radioaktivních odpadů, včetně realizace funkčního vzorku zařízení nové generace

CHEMCOMEX Praha, a. s., Mgr. Josef Süssmilch, CSc., 2009 – 2010.

FR-TI1/225

Výzkum odolnosti difuzních nanopovlaků na bázi hliníku proti vysokoteplotní korozi v podmínkách spaloven komunálního odpadu i kotlů pro spalování biomasy

SVÚM a. s., Ing. Josef Cizner, CSc., 2009 – 2010.

FR-TI1/246

Výzkum technologie zpracování Zn-Fe kalů z výroby chloridu zinečnatého

BOCHEMIE a. s., Ing. Vladimír Špachman, 2009 – 2010.

FR-TI1/362

Výzkum vlastností materiálů pro bezpečné ukládání radioaktivních odpadů a vývoj postupů jejich hodnocení

Ústav jaderného výzkumu Řež a. s., Ing. Antonín Vokál, CSc., 2009 – 2013.

FR-TI1/402

Výzkum a vývoj technologie recyklace jemnozrnných kovových odpadů z výroby a opracování oceli briketováním

Progres Ekotech, s. r. o., Martin Gajdzica, 2009 – 2010.

FR-TI1/409

Výzkum, vývoj a ověření technologie ohřevu pyrolyzního reaktoru vyrobeným plynem a jeho využití pro výrobu elektrické energie v kogenerační jednotce

AGRO-EKO spol. s r. o., RNDr. Václav Holuša, 2009 – 2010.

FR-TI1/411

Výzkum, vývoj a ověření technologie zpracování BRO ve velkoprostorových aerobních fermentorech BEWA (splňujících parametry směrnice EU 1774/2002 o zpracování vedlejších živočišných produktů)

AGRO-EKO spol. s r. o., RNDr. Václav Holuša, 2009 – 2010.

FR-TI1/494

Výzkum technologií a metod odstraňování těžkých kovů platinové skupiny z biologických odpadů a možností jejich recyklace

Chemoprojekt, a. s., Ing. Josef Jarabica, 2009 – 2010.

FR-TI1/498

Vývoj stroje pro přepravu nebezpečných odpadů

EUROM, s. r. o., Ing. Petr Seltsam, 2009 – 2010.

FR-TI1/500

Vývoj přívěsu pro tlakové čištění odpadů, kanalizací a prostor (vozovek) kontaminovaných olejovými úkapy

EUROM, s. r. o., Ing. Petr Seltsam, 2009 – 2010.

FT-TA5/092

Komplexní systém povrchů podlah s využitím druhotných surovin

STOMIX, spol. s r. o., Ing. Milan Ševčík, 2008 – 2010.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

1M06007

Centrum výzkumu integrovaného systému využití vedlejších produktů z těžby, úpravy a zpracování energetických surovin

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava / Hornicko-geologická fakulta, prof. Ing. Vladimír Slivka, CSc., 2006 – 2011.

2B06121

Koncepty integrovaných systémů pro optimalizaci nakládání se směsnými komunálními odpady preferující moderní principy EU a jejich posouzení metodou LCA

ETC Consulting Group s. r. o., Ing. Josef Durdil, CSc., 2006 – 2010.

LA10012

Členství ve vědecké radě Středoevropské divize International Isotope Society

Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., doc. RNDr. Tomáš Elbert, CSc., 2010 – 2012.

OE08003

Ekologická likvidace odpadu pryže mobilním zařízením

Best – Business, a. s., Ing. Stanislav Holmý, 2008 – 2010.

OE09025

Výroba biopaliv z řas s vysokým obsahem škrobu a lipidů při využití spalovacího oxidu uhličitého jako zdroje uhlíku

TERMIZO a. s., Ing. Petr Novák, 2009 – 2010.

7D09004

Využití tukových odpadů při výrobě bio-nafty

RADANAL s. r. o., doc. Ing. Aleš Horna, CSc., 2009 – 2010.

7F09018

Immobilization of Heavy Metals in Municipal Waste Incinerator Materials

České vysoké učení technické v Praze/Fakulta stavební, prof. Ing. Robert Černý, DrSc., 2009 – 2010.

Ministerstvo zemědělství

QG60083

Konkurenceschopnost bioenergetických produktů

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i., Ing. Jiří Souček, Ph.D., 2006 – 2009.

Mgr. Jaroslava Kotřová

Referenční informační středisko

MŽP

E-mail: jaroslava.kotrcova@mzp.cz

Abfallforum

SPEKTRUM

ODPADY 21 – Konferenz	6
Umsehen nach dem EIA-Anhörungsverfahren in Karviná	7
Rohstoffe in der Tonne	8
WANTENVI 2010-Messe und ihr Begleitungsprogramm	9
ABFALLFORUM 2010 – Symposium – wie war das Programm	10

Zwanzig Jahre Verlegen der Fachpresse

Interview mit Chefredakteur der Zeitschrift Odpadové fórum	12
Entwicklung der Abfallwirtschaft in den letzten 20 Jahren und die Rolle der Fachpresse darin	14
Umsehen und Nachdenken über die zwanzig Jahre Existenz der Zeitschrift	16
Zwanzig Jahre Abfallwirtschaft bei Seitenansicht	18
Zwanzig Jahre Fachpresse für die Abfallwirtschaft	19
20 Jahre Fachpresse und ausgewählte Tätigkeiten des Umweltministeriums	20

JAHRBUCH DER ABFALLWIRTSCHAFT

Jahre 2009 und 2010 – Zeitraum vieler Änderungen	22
Abfallproduktion und -behandlung in 2008	24
Bewertung der Rücknahme	

und Behandlung von Verpackungen	30
Übersicht von EU-Vorschriften im Zeitraum vom 1. Juni 2009 bis zum 31. Mai 2010	32
Normen in der Abfallwirtschaft und in zusammenhängenden Gebieten	33
Wichtige Kennziffern des Kommunalabfalls aus Haushalten	34
Übersicht der Rechtsvorschriften für 2009 und 2010	36
Methodische Anweisungen, Mitteilungen und Standpunkte zu dem Gebiet der Abfallwirtschaft	37
Zusammenfassung der Ergebnisse der Kontrolltätigkeit der Tschechischen Umweltspektion (ČIŽP) auf dem Gebiet von Abfällen, Verpackungen und chemischen Stoffen für das Jahr 2009	38
Zentrum für die Abfallbewirtschaftung vom Sommer 2009 bis zum Sommer 2010	41
Abfallwirtschaft in CENIA in 2010	42
Fünf Jahre kollektiver Erfüllung der Rücknahme von Elektrogeräten	43
Projekte der Forschung und Entwicklung aus der Zentralen Projektevidenz	44

SERVICE

Kalender	46
----------	----

Waste Management Forum

SPECTRUM

The ODPADY 21/WASTES 21 Conference	6
Public hearing of EIA in the town of Karviná: a hindsight	7
Raw materials in a dustbin	8
The WANTENVI 2010 Fair and its accompanying programme	9
The ODPADOVÉ FÓRUM/WASTE FORUM 2010. What was its programme?	10

Twenty years of publishing specialized periodicals

Interview to the Editor-in-Chief of the journal Odpadové fórum/Waste Forum	12
Evolution of the waste management in latest 20 years and the role of the specialised periodicals	14
Twenty years of the existence of our journal: a hindsight and a reflection	16
Twenty years of waste management: a side view	18
Two decades of the specialised periodicals devoted to waste management	19
20 years of specialized publications and selected activities of the Ministry of Environment	20

ANNUAL REPORT OF THE WASTE MANAGEMENT

2009 and 2010 – a period of many changes	22
Waste production and	

handling in 2008	24
Assessment of packaging taking-back and handling	30
Review of the EU regulations issued in the period between June 1, 2009 and May 31, 2010	32
Standards in waste management and related fields	33
Important characteristics of the municipal waste from households	34
Review of legal regulations issued in 2009 and 2010	36
Methodical directives, communications and viewpoints of the Ministry of Environment concerning waste management	37
Summary of the results of the supervisory activities of the Czech Environmental Inspectorate in the field of wastes, packaging and chemical substances in 2009	38
Centre of Waste Management: summer 2009 to summer 2010	41
Waste management at CENIA in 2010	42
Five years of collective observance of the electric appliance taking-back	43
Projects from the Central Register of R&D Projects	44

SERVICE

Calendar	46
----------	----

KALENDÁŘ

ODPADY – LUHAČOVICE 2010

7. – 9. 9., Luhačovice
XVIII. Mezinárodní kongres a výstava JOGA Luhačovice, s. r. o.
www.jogaluhačovice.cz

IFAT ENTSORGA 2010

13. – 17. 9., Mnichov, SRN
16. Mezinárodní odborný veletrh pro životní prostředí a nakládání s odpady
EXPO-Consult+Service, s. r. o.
E-mail: info@expocs.cz, www.expocs.cz

2nd GLOBAL LANDFILL MINING CONFERENCE & EXHIBITION

13. 9., London, UK
Pro Publication International
www.propubs.com/glm/

RWM – RECYCLING AND WASTE MANAGEMENT EXHIBITION 2010

14. – 16. 9., Birmingham, UK
EMAP Conect
www.rwmexhibition.com

ICBR 2010

15. – 17. 9., Brusel, Belgie
Mezinárodní kongres k recyklaci baterií
ICM International Congress & Marketing
E-mail: info@icm.ch

BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÉ ODPADY

22. – 24. 9., Náměšť nad Oslavou
6. ročník mezinárodní konference z cyklu Odpadové dny 2010
ZERA
www.zeraagency.eu

RECYCLING 2010

28. – 30. 9., Gorinchem, Nizozemsko
Veletrh
Evenementenhal Gorinchem
E-mail: info@evenementenhalgorinchem.nl

HAZARDOUS AND INDUSTRIAL WASTE MANAGEMENT

5. – 8. 10., Chania, Řecko
2. ročník mezinárodní konference
Technical University of Crete
E-mail: hwm.conferences@enveng.tuc.gr

VÝSTAVBA A PROVOZ BIOPLYNOVÝCH STANIC

7. – 8. 10., Třeboň
X. ročník mezinárodní konference
CzBA
E-mail: info@czba.cz

ENVIRO-MANAGEMENT 2010

12. – 14. 10., Štrbské Pleso, Slovensko
Konference o skládkování v Evropě
NMC, s. r. o.
E-mail: nmc@internet.sk, www.nmc.sk;

INOVATIVNÍ SANAČNÍ TECHNOLOGIE VE VÝZKUMU A PRAXI III

13. – 14. 10., Beroun
Konference
Vodní zdroje EKOMONITOR, s. r. o.
E-mail: halouskova@ekomonitor.cz

6th EUROPEAN SLAG CONFERENCE

20. – 22. 10., Madrid, Španělsko
Konference o strusce
European Slag Association (Euroslag)
E-mail: info@euroslag.org

AKTUÁLNÍ OTÁZKY ŘÍZENÍ SKLÁDEK

21. 10., Spálené Poříčí
Seminář
Artezis, s. r. o.
E-mail: ing.pavel.novak@seznam.cz

IFEST

26. – 28. 10., Gent, Belgie
Veletrh řízení, technologií a inovací pro životní prostředí
E-mail: Flanders Expo
E-mail: ifest@artexis.com

ECOMONDO 2010

3. – 6. 11., Rimini, Itálie
Veletrh recyklace, odpadového hospodářství a obnovitelné energie
Rimini Fiera
www.ecomondo.it

Údaje o připravovaných akcích byly získány z různých zdrojů a redakce neručí za správnost. S žádostí o další informace se obračejte na uvedené adresy.

Na podzim přibude další výzva z OPŽP

Veřejnost již delší dobu dobře ví, že součástí Operačního programu Životní prostředí je v rámci prioritní osy 4 oblast podpory zaměřená na zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží. Ovšem všeobecně již známo není, jaké projekty mají do budoucna nejvyšší šanci na úspěch.

Od první výzvy, která se uskutečnila na podzim roku 2007, dle slov odborníků stále roste počet výborně připravených projektů. „V současné době žadatelé předkládají žádosti zpracované v takové kvalitě, že jsou bez výhrad akceptovány,“ říká Petr Stejskal, vedoucí oddělení II Odboru ochrany přírody, odpadů a environmentálního vzdělávání Státního fondu životního prostředí ČR.

Podle jeho soudu je však problematické uspět v konkurenci ostatních žádostí ve výzvách, v kterých souhrnná výše žadateli požadované podpory značně převyšuje stanovenou alokaci evropských prostředků. „S tím, jak se zvyšuje počet projektů, ubývá alokovaných prostředků, a je proto nutné se stále více zamýšlet nad tím, jaké typy projektů v příštích výzvách podporovat,“ podotýká Stejskal.

Současný stav

Prozatím bylo v prioritní ose 4 vyhlášeno pět výzev. I. výzva se uskutečnila na podzim roku 2007, V. na podzim 2008 a XI. na podzim 2009.

Následující XV. průběžná výzva (leden 2010 až červen 2011) byla vyhlášena pouze na projekty regionálních systémů pro mechanickou a biologickou úpravu komunálního odpadu a zařízení pro energetické využívání komunálních odpadů. Alokační v jejím případě byla stanovena na šest miliard korun, ale zatím nebyla přijata žádná žádost o podporu.

Hranice na Moravě, separace bioodpadu

V současnosti Státní fond životního prostředí ČR také přijímá a kontroluje žádosti v rámci poslední, XIX. výzvy, vyhlášené v letošním květnu. Většina dosud podaných žádostí v této výzvě byla zaměřena na bioodpady.

„Dnešní situace vede žadatele k tomu, aby projekty přizpůsobovali výhodnějším podmínkám a podřizovali aktuálnímu hodnocení žádostí,“ vysvětluje Stejskal.

Tento přístup však podle Petra Stejskala nemusí být vždy ideálním řešením, naopak je třeba domyslet, jaké důsledky budou taková nastavení, nebo přestavení projektu v provozní fázi mít.

„Příkladem může být snaha vyhnout se pravidlům veřejné podpory u projektů velkých kompostáren a tím získat vyšší procento dotace. Potom je však potřeba udržet provoz kompostárny po dobu pěti let od dokončení realizace ve velmi omezeném provozu, což může být, hlavně v prvních letech, velice obtížné,“ dodává Petr Stejskal.

Nová výzva na podzim

V současné době, v souvislosti s plánovanými změnami v odpadové legislativě a tím i v dotačních titulech podporujících nakládání s odpady, lze těžko předvídat vývoj odpadového hospodářství ČR. Budoucnost oblasti podpory 4.1 je navíc závislá na tom, kolik prostředků Fondu soudružnosti zbude z alokace šesti miliard korun, stanovené pro XV. výzvu.

Další výzva v rámci této prioritní osy je přesto plánována, a to na podzim 2010. Oblast podpory 4.1 bude obdobně jako výzva XIX. zaměřena převážně na bioodpady a komunální odpady. „Předkládání žádostí v rámci oblasti podpory 4.2 se předpokládá bez výrazných omezení,“ tvrdí Petr Stejskal.

Do konce plánovacího období zbývá z Fondu soudružnosti na tuto výzvu zhruba 800 milionů korun pro oblast podpory 4.1 a přibližně 3,2 miliardy korun pro oblast podpory 4.2. ■■■

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Řídicí orgán: Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10 • tel.: 267 121 111 • www.mzp.cz

Zprostředkující subjekt: Státní fond životního prostředí ČR, Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha • tel.: 267 994 300 • www.sfzp.cz

www.opzp.cz • Zelená linka pro žadatele o dotace 800 260 500 • dotazy@sfzp.cz

ELEKTROWIN obcím...

Za zpětný odběr vysloužilých spotřebičů (vyjma chlazení)

- čtvrtletní finanční odměny → 1,30 Kč/kg za volně ložené velké spotřebiče a bagy
- podpora naplněnosti Wintejnerů → až 1,60 Kč/kg
- roční finanční odměny → až 2 Kč/kg

(dle výtěžnosti zpětně odebraných spotřebičů na obyvatele obce, města v kg za rok)

...a ještě...

- až 100 000 Kč z motivačního programu na zabezpečení sběrného místa nebo jeho zkvalitnění; v motivačním programu jsou pro vás letos připraveny 3 000 000 Kč

Příklady táhnou

Odměny za rok		100 ks velkých spotřebičů (vyjma chlazení) o celkové hmotnosti 5200 kg	200 ks velkých spotřebičů (vyjma chlazení) o celkové hmotnosti 10 400 kg	300 ks velkých spotřebičů (vyjma chlazení) o celkové hmotnosti 15 600 kg
Obec s 5000 obyvateli	paušální příspěvek 0,15 Kč/kg	780	1560	2340
	mimořádný příspěvek 1,30 Kč/kg	6760	13 520	20 280
	roční bonus	4160	12 480	18 720
	motivační odměna*	až 40 000 Kč	až 100 000 Kč	až 100 000 Kč
CELKEM		až 51 700 Kč	až 127 560 Kč	až 141 340 Kč

*) výtěžnost je pouze jedno z kritérií, pro čerpání odměny je nutné splnit ještě další podmínky

Za rok 2009 měly obce nárok fakturovat 14 000 000 Kč.

...obce občanům

- Pokud využijete do vašich místních periodik články o zpětném odběru či inzerci z CD, které vám na požádání dodá ELEKTROWIN, můžete získat odměnu až 5000 Kč/rok.
- Finanční příspěvek od ELEKTROWINU je možné získat i za uspořádání lokální informační kampaně.

Více informací na: www.elektrowin.cz.
Společně chráníme životní prostředí již 5 let.

ELEKTROWIN a.s.,
Michelská 300/60, 140 00 Praha 4
tel.: 241 091 843, fax: 241 091 834,
e-mail: sber@elektrowin.cz, www.elektrowin.cz

